

BÁO CÁO ĐẶC BIỆT

THANH NIÊN VIỆT NAM HÀNH ĐỘNG VÌ KHÍ HẬU

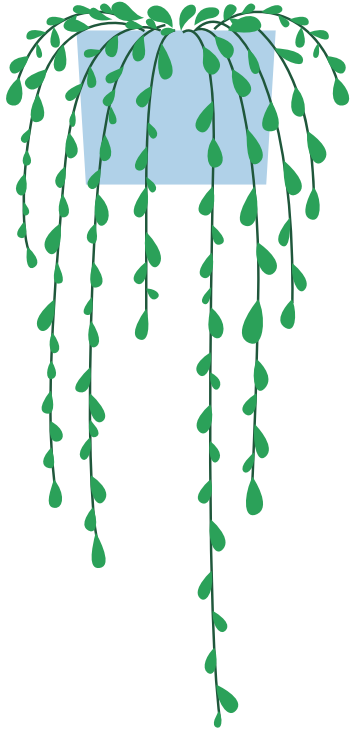

THÁNG 5/2021

Báo cáo này được thiết kế bởi Linh Lê (UNDP Việt Nam) và Alex Nguyễn.

Ảnh: UNDP Việt Nam, Freepik, Vert Xanh, Green River, Trương Nguyễn Luân, Green For Future and GE Tour.

Để biết thêm thông tin, vui lòng liên hệ bui.viet.hien@undp.org.

Mục lục

Mục lục	3
Mục lục biểu đồ	5
Lời nói đầu	7
Lời cảm ơn	9
1. THƯ NGỎ	10
2. TÓM TẮT	12
3. QUY TRÌNH VIẾT BÁO CÁO	16
4. GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ	18
5. KIẾN NGHỊ CHO CÁC BÊN LIÊN QUAN	20

6. NÚT THẮT VÀ HƯỚNG GIẢI QUYẾT CHUNG	22
a. Các nút thắt chính	22
b. Các nhóm yếu thế	24
c. Hướng giải quyết	25
7. CHỦ ĐỀ: GIẢM NHẸ VÀ PHÁT THẢI KHÍ NHÀ KÍNH	26
a. Giới thiệu	26
b. Điểm qua các dự án nổi bật	27
c. Các nút thắt đặc thù	30
d. Hướng giải quyết	31
8. CHỦ ĐỀ: THÍCH ỨNG VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU	33
a. Giới thiệu	33
b. Điểm qua các dự án nổi bật	34
c. Các nút thắt đặc thù	34
d. Hướng giải quyết	35
9. CHỦ ĐỀ: GIẢI PHÁP DỰA VÀO THIÊN NHIÊN	37
a. Giới thiệu	37
b. Điểm qua các dự án nổi bật	37
c. Các nút thắt đặc thù	39
d. Hướng giải quyết	41
10. CHỦ ĐỀ: CHÍNH SÁCH BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU	42
a. Giới thiệu	42
b. Tình hình cập nhật chính sách của thanh niên Việt Nam	43
c. Các nút thắt đặc thù	45
d. Hướng giải quyết	46
11. LỘ TRÌNH HÀNH ĐỘNG CỦA THANH NIÊN	49
12. TÁC GIẢ	54
13. THAM KHẢO	56

Mục Lục Biểu Đồ

Biểu đồ 1: Độ tuổi thanh niên tham gia khảo sát	16
Biểu đồ 2: Phân bố địa lí của nhóm thanh niên tham gia khảo sát	16
Biểu đồ 3: Mức độ nghiêm trọng của các nút thắt theo đánh giá của thanh niên	22
Biểu đồ 4: Hoạt động được thanh niên hưởng ứng nhiều nhất ở mảng giảm nhẹ	27
Biểu đồ 5: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về 17 Mục tiêu phát triển bền vững	43
Biểu đồ 6: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu	43
Biểu đồ 7: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC)	43
Biểu đồ 8: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Chiến lược quốc gia về Biến đổi khí hậu	44
Biểu đồ 9: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Luật Bảo vệ môi trường	44
Biểu đồ 10: Những khó khăn của thanh niên khi tìm hiểu về chính sách biến đổi khí hậu tại Việt Nam	45
Biểu đồ 11: Những khó khăn của thanh niên khi tham gia vận động chính sách	46

Lời nói đầu

BỞI CAITLIN WIESEN, TRƯỞNG ĐẠI DIỆN CHƯƠNG TRÌNH PHÁT TRIỂN LIÊN HỢP QUỐC TẠI VIỆT NAM

“Phát triển bền vững là sự phát triển có thể đáp ứng được những nhu cầu hiện tại mà không làm ảnh hưởng, tổn hại đến khả năng đáp ứng nhu cầu của các thế hệ tương lai.” Tương lai chung của chúng ta, Báo cáo Brundtland, 1987.

Tổng thư ký Liên Hợp Quốc António Guterres đã nhận định biến đổi khí hậu là “vấn đề mang tính quyết định của thời đại.” Thực tế, biến đổi khí hậu đang diễn ra nhanh hơn các hành động ứng phó của nhân loại, nhưng đây là cuộc đua mà chúng ta bắt buộc phải chiến thắng vì con cháu mình, họ là những người kế thừa thế giới do chúng ta xây dựng và từ những quyết định của chúng ta ngày hôm nay.

Để làm được điều này, tất cả Quốc gia, bao gồm Việt Nam, cần đề ra những mục tiêu tham vọng hơn nhằm thúc đẩy toàn xã hội, đặc biệt là khối tư nhân và thanh niên, cùng hành động để hiện thực hoá Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) trong tương lai gần và đạt được mục tiêu hạn chế sự tăng nhiệt độ toàn cầu năm 2100 dưới mức 2 độ C, được nêu trong Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu. Chúng ta chỉ còn chưa đầy một thập kỷ để ngăn chặn những hệ quả nghiêm trọng và những tác động không thể đảo ngược của biến đổi khí hậu với triển vọng phát triển bền vững của thế giới và mỗi quốc gia.

Trước tình hình khẩn cấp này, Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP) đã khởi động chương trình toàn cầu “Lời Hứa Khí Hậu” để hỗ trợ 118 quốc gia củng cố NDC và nâng cao các mục tiêu khí hậu. Trong năm 2020, UNDP Việt Nam khởi động Sáng kiến Youth4Climate với mục đích nâng cao nhận thức của thanh niên với các nội dung về biến đổi khí hậu và tăng cường năng lực để thanh niên có thể đẩy mạnh các hành động khí hậu của mình.

Thanh niên dưới 25 tuổi tại Việt Nam hiện chiếm 23% dân số và là một lực lượng quan trọng trong việc thúc đẩy những thay đổi tích cực trong xã hội. Thanh niên là nguồn cung năng lượng cho sự sáng tạo và nhiệt huyết hành động, và là một trong những lực lượng quan trọng nhất để giành chiến thắng trong cuộc đua với khí hậu. Chúng tôi thực sự vinh dự khi xuất bản Báo cáo đặc biệt đầu tiên của Thanh niên Việt Nam hành động vì khí hậu, báo cáo được viết hoàn toàn bởi một nhóm 20 đại diện thanh niên xuất sắc từ mọi miền đất nước. Mục đích của Báo cáo là nêu lên tiếng nói của người trẻ cũng như chia sẻ tầm nhìn chung của họ với các nhà hoạch định chính sách, để thanh niên có thể nhận được các hỗ trợ cần thiết và tăng cường sự đóng góp của thanh niên cho các hành động vì khí hậu. Báo cáo chỉ ra những thách thức cụ thể mà thanh niên phải đối mặt trong việc thực hiện hành động vì khí hậu, ví dụ như khả năng tiếp cận công nghệ và nguồn tài chính hạn chế, thiếu cơ hội hợp tác với các bên liên quan, đồng thời nêu bật hướng giải quyết cho những nút thắt này. Ngoài ra, báo cáo đưa ra một lộ trình hành động cụ thể hướng tới COP26 nhằm nâng cao năng lực và sự đóng góp cụ thể của thanh niên Việt Nam tại hội nghị này. Trong bản Báo cáo Đặc biệt, các đại diện thanh niên cũng cam kết tham gia thực hiện lộ trình này để từng bước thúc đẩy và dẫn dắt các hành động khí hậu của thanh niên từ năm 2021 đến năm 2025 tại Việt Nam.

Thông qua quá trình này, thanh niên cam kết đóng vai trò tích cực trong việc ứng phó với biến đổi khí hậu, giảm phát thải khí nhà kính và đẩy mạnh các nỗ lực thích ứng tại Việt Nam. Thanh niên muốn được tham gia vào quá trình hoạch định chính sách khí hậu, và Báo cáo đặc biệt này chính là nỗ lực đầu tiên của họ trong việc đóng góp vào các nỗ lực chung của quốc gia và quốc tế. Chúng tôi hy vọng rằng bản Báo cáo đặc biệt sẽ góp phần đưa các giải pháp của thanh niên lên hàng đầu trong cuộc đua ứng phó với biến đổi khí hậu. Hơn nữa, chúng tôi muốn kêu gọi tất cả các đồng nghiệp và đối tác phát triển cùng chung tay đẩy mạnh các chương trình và cơ chế tài chính cụ thể, tạo điều kiện cho thanh niên vươn lên và hoàn thành vai trò của mình.

Cuối cùng, tôi muốn gửi lời cảm ơn chân thành đến các đại diện thanh niên đã đóng góp cho báo cáo đặc biệt này. Như các phong trào thanh niên thúc đẩy hành động vì khí hậu trên toàn thế giới, thanh niên Việt Nam sẽ là lực lượng nòng cốt trong việc ứng phó với biến đổi khí hậu bằng cách huy động sự tham gia của gia đình, trường học và cộng đồng. Chúng tôi tin rằng việc trao quyền cho thanh niên ngày hôm nay sẽ tạo nền tảng cho một Việt Nam xanh và bền vững hơn, nơi không ai bị bỏ lại phía sau.

CAITLIN WIESEN,
Trưởng đại diện UNDP tại Việt Nam

Lời nói đầu

BỞI TS. TĂNG THẾ CƯỜNG, CỤC TRƯỞNG CỤC BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU, BỘ TÀI NGUYÊN VÀ MÔI TRƯỜNG

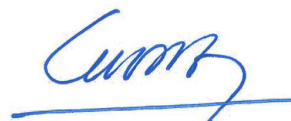
Biến đổi khí hậu đang diễn ra mạnh mẽ trên quy mô toàn cầu đã gây ra những tổn thất và thiệt hại nặng nề cho người dân trên toàn thế giới. Nếu không hành động kịp thời, những hậu quả do biến đổi khí hậu gây ra sẽ không thể đảo ngược được.

Chính phủ Việt Nam coi ứng phó với biến đổi khí hậu là vấn đề sống còn và là nhiệm vụ trọng tâm của toàn bộ hệ thống chính trị. Việt Nam đã tích cực tham gia đàm phán để thông qua Thỏa thuận Paris vào năm 2015. Chính phủ Việt Nam đã phê duyệt Thỏa thuận Paris và Kế hoạch thực hiện chỉ một năm sau khi Thỏa thuận được thông qua. Các nỗ lực gần đây về ứng phó với biến đổi khí hậu của Việt Nam được thể hiện trong Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) năm 2015, cập nhật NDC năm 2020; Kế hoạch quốc gia thích ứng với biến đổi khí hậu giai đoạn 2021 - 2030, tầm nhìn đến năm 2050; các kế hoạch phát triển kinh tế xã hội trung và dài hạn, chương trình, chiến lược đến 2030, tầm nhìn 2045 của các Bộ, ngành, địa phương.

Việc thực hiện được các mục tiêu nêu trong bản NDC cập nhật đòi hỏi nỗ lực của tất cả các Bộ, ngành, địa phương, doanh nghiệp, cá nhân và cộng đồng, trong đó thanh niên đóng vai trò rất quan trọng. Mỗi hành động của các đoàn viên, thanh niên dù là nhỏ nhất nhưng đều có sức lan tỏa mạnh mẽ, sẽ góp phần thay đổi nhận thức và tạo động lực cho việc thực hiện chuyển đổi kinh tế sang hướng phát thải các-bon thấp có sức chống chịu tốt.

Cùng với nỗ lực không ngừng của Chính phủ Việt Nam, Cục Biến đổi khí hậu đã phối hợp với UNDP Việt Nam trong khuôn khổ Chương trình Climate Promise. Việc đồng hành cùng Báo cáo đặc biệt này thể hiện sự quan tâm của Chính phủ Việt Nam trong hỗ trợ, trao quyền cho thanh niên ứng phó với biến đổi khí hậu. Chúng tôi mong rằng, thanh niên sẽ có thêm nhiều hành động thiết thực giúp lan tỏa các kiến thức cũng như các hành động cụ thể nhằm ứng phó với biến đổi khí hậu.

Cục Biến đổi khí hậu sẽ tiếp tục cùng đồng hành với UNDP, các tổ chức quốc tế, tạo điều kiện thuận lợi cho thanh niên tham gia công tác ứng phó với biến đổi khí hậu, vì sự phát triển bền vững của đất nước.

TS. TĂNG THẾ CƯỜNG,
Cục trưởng Cục Biến đổi khí hậu, Bộ Tài nguyên và Môi trường

Lời cảm ơn

Báo cáo đặc biệt “Thanh niên Việt Nam hành động vì khí hậu” được viết bởi Hoàng Ngọc Xuân Mai, tư vấn – người chịu trách nhiệm chính về việc soạn thảo và tổng hợp báo cáo cho UNDP Việt Nam. Báo cáo sử dụng lời văn, câu chuyện và ý tưởng của Nhóm viết báo cáo là những thanh niên tham gia chuỗi chương trình tham vấn thuộc sáng kiến Youth4Climate. Nhóm viết báo cáo bao gồm Nguyễn Bá Khang Hưng, Nguyễn Danh Bộ, Nguyễn Hoàng Nam, Nguyễn Hoàng Sơn, Nguyễn Minh Huyền, Nguyễn Ngọc Tâm Như, Nguyễn Tấn Tài, Nguyễn Thị Hoàng Anh, Nguyễn Phú, Nguyễn Văn Lợi, Quang Thanh Thu, Trần Đỗ Bảo Nghi, Trần Gia Mỹ, Trần Ngọc Bích, Trần Thị Hồng Hiền, Trương Nguyễn Luân, Phạm Thị Khai, Võ Uyên Phương, Y Sacien Kabuor.

Đề cương và bản thảo báo cáo nhận được sự gợi ý và đóng góp chính bởi GS. TS Trần Thục, Phạm Văn Tấn, TS.Chu Thanh Hương, Bùi Việt Hiền, Morgane Rivoal, Bùi Thị Quỳnh Anh, Lê Thị Diệu Linh, Merran Eby, TS. Janto Hess, GS. Marco Abbiati, Lê Thị Ngọc Bích, Thới Thị Châu Nhi, Khổng Tuấn Anh, Vương Hồng Ngọc, Tạ Thị Hương Giang và Vũ Thị Mỹ Hạnh.

Báo cáo này thuộc chương trình “Lời Hứa Khí Hậu” của UNDP với nguồn tài trợ từ Chính phủ Đức, Chính phủ Thụy Điển, Chính phủ Tây Ban Nha, Chính phủ Ý, Liên minh châu Âu và các nhà tài trợ khác của UNDP.

Miễn trừ trách nhiệm: Báo cáo đặc biệt này do Hoàng Ngọc Xuân Mai biên soạn và được giám sát bởi Bùi Việt Hiền (UNDP Việt Nam). Các phát hiện, diễn giải và kết luận được trình bày là của tác giả và không nhất thiết phản ánh quan điểm của UNDP Việt Nam.

1. Thư Ngỏ

Biến đổi khí hậu đã và đang diễn ra. Trong nhiều năm nay, Việt Nam liên tục là một trong những quốc gia chịu tác động nặng nề nhất của biến đổi khí hậu.¹ Dễ thấy nhất là việc các hiện tượng khí hậu cực đoan và thiên tai đã gia tăng về cường độ lẫn tần suất. Năm 2020, trận lũ lụt lịch sử ở miền Trung đã để lại thiệt hại nặng nề cả về người và tài sản. Theo báo cáo của Ban chỉ đạo Phòng chống thiên tai, chỉ riêng đợt thiên tai tháng 10/2020 tại miền Trung đã ghi nhận 232 người chết và mất tích, thiệt hại về kinh tế ban đầu lên đến 15.576 tỷ đồng.²

Mặc dù thiên tai là một biểu hiện tự nhiên của khí hậu, khoa học đã chứng minh rằng *biến đổi khí hậu* là yếu tố làm tăng rủi ro và mức độ thiệt hại của thiên tai một cách đáng kể. Ngoài ra, tình trạng nóng lên toàn cầu còn dẫn đến hiện tượng nước biển dâng và xâm nhập mặn trên diện rộng. Điều này sẽ ảnh hưởng lớn đến đời sống của mỗi người, đặc biệt là người nông dân và các nhóm đối tượng yếu thế trong xã hội như trẻ em và phụ nữ, người khuyết tật, các cộng đồng dân tộc thiểu số.³ Thậm chí, tại Việt Nam đã có người phải di dời khỏi nơi sinh sống của mình vì không thể sản xuất như trước, như ngư dân nghèo tại Cà Mau đã di dời đến nơi khác để đa dạng hóa nguồn sinh kế khi phải đối mặt với các nguồn lợi thủy sản dần cạn kiệt và thời tiết trở nên khắc nghiệt hơn.⁴

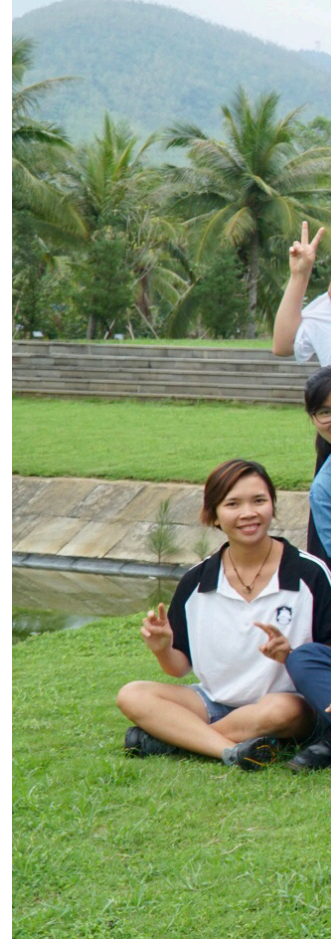
Nhận thức được những hệ quả này, thanh niên Việt Nam đã bắt tay vào tìm ra các giải pháp sáng tạo để giảm nhẹ và thích ứng với biến đổi khí hậu. Khi được tiếp xúc với nhiều nguồn thông tin, dữ liệu hơn, chúng tôi ngày càng cảm thấy có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội trong việc hành động vì khí hậu.

“ Khi được tiếp xúc với nhiều nguồn thông tin, dữ liệu hơn, chúng tôi ngày càng cảm thấy có trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội trong việc hành động vì khí hậu. ”

Theo số liệu của Tổng cục Thống kê năm 2019, tại Việt Nam người từ 35 tuổi trở xuống chiếm 57% tổng số 96,5 triệu dân.⁵ Nếu 57% dân số Việt Nam chung tay hành động vì biến đổi khí hậu, chúng tôi tin việc đạt được các mục tiêu đã đề ra trong Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) 2020 là hoàn toàn có thể. Không những có sức mạnh số đông, giới trẻ Việt Nam còn có tiềm năng sáng tạo cao; điều này được chứng tỏ bởi các con số thống kê quốc tế về chỉ số vốn nhân lực Việt Nam.⁶ Chúng tôi xem vấn đề biến đổi khí hậu vừa là thách thức vừa là cơ hội sáng tạo để đưa ra những dự án mới có giá trị kinh tế, xã hội và môi trường.

Với tinh thần nhiệt huyết, tính sáng tạo và sự năng động, thanh niên Việt Nam đã và đang tiên phong tham gia vào các giải pháp hiện có cũng như xây dựng những giải pháp mới nhằm giảm nhẹ phát thải khí nhà kính, thích ứng với biến đổi khí hậu và giảm nhẹ rủi ro thiên tai, với nhiều dự án dựa vào thiên nhiên. Tuy nhiên, **nhìn chung hoạt động của thanh niên vẫn còn nhiều trở ngại về kỹ năng, ứng dụng công nghệ, huy động tài chính và hợp tác với các bên liên quan, dẫn đến việc các chương trình chưa được hệ thống, chuyên sâu và hiệu quả; một vài hoạt động vẫn mang tính hình thức.** Ngoài ra, thanh niên Việt Nam vẫn còn gặp rào cản khi tiếp cận thông tin về chính sách biến đổi khí hậu ở tầm quốc gia và quốc tế, và chưa thật sự nhận ra vai trò và trách nhiệm của mình trong việc đóng góp xây dựng và thực hiện NDC cũng như các chiến lược, chính sách, hành động ứng phó với biến đổi khí hậu của Việt Nam.

Tại thời điểm viết báo cáo này, chúng tôi lo sợ các hoạt động vì khí hậu của thanh niên trong tương lai vẫn chưa được hiệu quả tối ưu, với nhiều ý tưởng không được hiện thực hóa do không gỡ được các nút thắt nội tại và khách quan. Chúng tôi không biết liệu người trẻ có giữ được “lửa” để tiếp tục hoạt động lâu dài không, khi đối diện với những áp lực kinh tế và xã hội. Ở phạm vi lớn hơn, chúng tôi hỏi hợp theo dõi quá trình đàm phán của các quốc gia tại Hội nghị thượng đỉnh về Biến đổi khí hậu, với mong mỏi rằng tiếng nói của người trẻ sẽ được ghi nhận trong các kế hoạch và mục tiêu đưa ra, để chúng tôi có những công cụ cần thiết nhằm hành động vì tương lai của mình.

¹ David Eckstein, Vera Künzel và Laura Schäfer. 2020. “Chỉ số rủi ro khí hậu toàn cầu 2020 Ai bị ảnh hưởng nhiều nhất với các hiện tượng thời tiết cực đoan? Các hiện tượng tổn thất liên quan đến thời tiết trong năm 2018 và từ 1999 đến 2018.” Báo cáo tóm tắt. Bonn / Berlin: Germanwatch e.V. www.germanwatch.org/en/cr1.

² “Cơ Cấu Tổ Chức Ban Chỉ Đạo Trung Ương Về Phòng Chống Thiên Tai” (Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 02/11/2020), <http://phongchongthientai.mard.gov.vn/Pages/co-cau-to-chuc-ban-chi-dao-tw-ve-pott.aspx>.

³ “Global Warming of 1.5°C” (The Intergovernmental Panel on Climate Change, 2019), <https://www.ipcc.ch/sr15/download/#full>.

⁴ Thị Phụng Hà Trần, “Sinh kế thủy sản và thích ứng trong điều kiện môi trường biến đổi khí hậu,” trong Kỷ yếu hội thảo Thích ứng với biến đổi khí hậu tại Đồng bằng sông Cửu Long (Đại học Cần Thơ, 2012).

⁵ Kết quả toàn bộ Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2019” (Hà Nội: Nhà xuất bản Thống kê 2020), pp. 211-238, <https://www.gso.gov.vn/wp-content/uploads/2019/12/Ket-qua-toan-bo-Tong-dieu-tra-dan-so-va-nha-o-2019.pdf>.

⁶ “Human Capital Index (HCI) (Scale 0-1) - Vietnam,” Truy cập 27/12/2021, <https://data.worldbank.org/indicator/HD.HCI.OVRL?locations=VN>.

Ảnh: UNDP Việt Nam / Youth4Climate

Tuy nhiên, đi kèm với nỗi lo cũng là nhiều điều hy vọng cho tương lai. Thông qua những diễn đàn quy mô theo vùng và toàn quốc như Diễn đàn tham vấn khí hậu dành cho thanh niên, [Trại Khí Hậu Youth4Climate 2020](#), cùng với chương trình huấn luyện kỹ năng khác, chúng tôi bắt đầu thấy được nhiều sự kết nối giữa các hoạt động giới trẻ hơn. Báo cáo này sẽ hệ thống hóa hiện trạng tham gia của thanh niên vào hành động vì khí hậu, để thúc đẩy các hoạt động này ngày càng lan tỏa, mở rộng và sâu sát trong tương lai. Quan trọng hơn hết, vì biến đổi khí hậu sẽ ảnh hưởng đặc biệt đến các cộng đồng yếu thế, **chúng tôi muốn những hoạt động của mình được toàn diện hơn, để tạo điều kiện cho thanh niên tại mọi vùng miền, với mọi hoàn cảnh khác nhau, đều có thể cùng tham gia.**

Và đó chính là lý do ngày hôm nay chúng tôi cùng nhau viết bản báo cáo đặc biệt “Thanh niên Việt Nam hành động vì khí hậu” đầu tiên của Việt Nam. Bản báo cáo sẽ làm nổi bật các nút thắt lớn nhất đối với thanh niên tại các địa phương khác nhau, cũng như đưa ra những hướng giải quyết cụ thể và một lộ trình hành động cho năm năm tới.

Trước hết, đây là một bản báo cáo của thanh niên vì mục tiêu chung của quốc gia và toàn cầu. Là những người trực tiếp tham gia soạn thảo báo cáo, chúng tôi hy vọng khi báo cáo được xuất bản sẽ **tiếp cận được nhiều đối tượng thanh niên Việt Nam, để các bạn hình dung được bức tranh tổng thể cũng như lộ trình hành động hiệu quả.** Sau đó, **chúng tôi muốn báo cáo có sức cộng hưởng tốt, để lan tỏa được đến thanh niên ở những quốc gia khác và thúc đẩy quá trình hợp tác của thanh niên xuyên quốc gia vì mục tiêu 1,5.**

Nhưng không chỉ dừng lại ở đó, Nhóm viết báo cáo mong mỗi báo cáo sau khi xuất bản sẽ được cân nhắc bởi các bên liên quan. Chúng tôi sẽ thành công khi lộ trình hành động ở cuối báo cáo, với những chương trình nâng cao năng lực và thúc đẩy hành động thanh niên, nhận được sự hưởng ứng của các bạn trẻ cũng như Chính phủ Việt Nam và các bên liên quan. Đây là những mong muốn của nhóm thanh niên hoạt động xây dựng bản báo cáo đặc biệt “Thanh niên Việt Nam hành động vì khí hậu”. Chúng tôi cam kết hành động hết sức mình để những ước nguyện này sẽ trở thành hiện thực trong năm năm tới.

Quy Nhơn, ngày 07 tháng 12 năm 2020.

NHÓM VIẾT BÁO CÁO

1. Hoàng Ngọc Xuân Mai, Trưởng nhóm viết báo cáo - 19 tuổi (Tp. Hồ Chí Minh)
2. Nguyễn Bá Khang Hưng - 15 tuổi (Hà Nội)
3. Nguyễn Danh Bộ - 30 tuổi (Bạc Liêu)
4. Nguyễn Hoàng Nam - 25 tuổi (Hà Nội)
5. Nguyễn Hoàng Sơn - 21 tuổi (Kiên Giang)
6. Nguyễn Minh Huyền - 20 tuổi (Tp. Hồ Chí Minh)
7. Nguyễn Ngọc Tâm Như - 16 tuổi (Tp. Hồ Chí Minh)
8. Nguyễn Tấn Tài - 22 tuổi (Quảng Trị)
9. Nguyễn Thị Hoàng Anh - 17 tuổi (Quảng Ninh)
10. Nguyễn Phú - 17 tuổi (Bình Định)
11. Nguyễn Văn Lợi - 25 tuổi (Nghệ An)
12. Quang Thanh Thu - 18 tuổi (Hà Nội)
13. Trần Đỗ Bảo Nghi - 22 tuổi (Đà Nẵng)
14. Trần Gia Mỹ - 21 tuổi (Tp. Hồ Chí Minh)
15. Trần Ngọc Bích - 24 tuổi (Đà Nẵng)
16. Trần Thị Hồng Hiền - 25 tuổi (Ninh Bình)
17. Trương Nguyễn Luân - 22 tuổi (Kiên Giang)
18. Phạm Thị Khai - 27 tuổi (Bình Định)
19. Võ Uyên Phương - 21 tuổi (Bến Tre)
20. Y Sacien Kabuor - 29 tuổi (Đắk Lắk)

2. Tóm tắt

Các nút thắt lớn nhất

Quá trình tham vấn và khảo sát của chúng tôi đã cho thấy bốn nút thắt lớn nhất thanh niên gặp phải là **hạn chế về kỹ năng, công nghệ, kỹ thuật, hợp tác với các bên liên quan và năng lực tài chính**.

— Kỹ năng:

Thanh niên thiếu kỹ năng cần thiết để áp dụng kiến thức lý thuyết vào thực tiễn, thiết kế mô hình và quản lý dự án. Các kỹ năng này không được dạy trên trường lớp, và nhiều thanh niên chưa chủ động trong việc tìm hiểu và trau dồi kỹ năng.

— Công nghệ, kỹ thuật:

Thanh niên chưa được tiếp cận các giải pháp công nghệ, kỹ thuật hiệu quả nhất để triển khai dự án mang tính kỹ thuật cao.

— Hợp tác với các bên liên quan:

Thanh niên gặp khó khăn khi làm việc các bên liên quan để thực hiện dự án, đặc biệt là chính quyền địa phương, nhà khoa học, ban giám hiệu trường học, do chưa xây dựng được niềm tin từ các bên đối với dự án của mình.

— Tài chính:

Do thiếu tư cách pháp lý, nhiều dự án thanh niên không thể xin quỹ từ các nguồn lớn và thường xuyên gặp khó khăn về tài chính. Mặt khác, thanh niên cũng thiếu kinh nghiệm nghiên cứu, tiếp cận các nguồn quỹ và hoạch định tài chính.

Các đối tượng yếu thế:

Thanh niên ở các vùng miền xa, các nhóm dân tộc thiểu số, người khuyết tật và học sinh phổ thông đặc biệt gặp khó khăn trong việc tiếp cận với các cơ hội trau dồi kỹ năng. Bản thân quá trình tham vấn thanh niên của sáng kiến Youth4Climate vẫn chưa có được sự tham gia và đóng góp ý kiến của tất cả các nhóm thanh niên này cho báo cáo.

Hướng giải quyết chung

— **#1 Mạng lưới thanh niên hành động vì khí hậu:** Xây dựng một mạng lưới chung để kết nối các dự án thanh niên với nhau. Mạng lưới có thể đứng ra hỗ trợ các đội nhóm thành viên trong việc xin quỹ và làm việc với các bên liên quan, tổ chức các chương trình nhằm tập huấn nâng cao năng lực thanh niên.

— **#2 Cổng thông tin về biến đổi khí hậu cho thanh niên Việt Nam:** Tạo ra cổng thông tin điện tử phục vụ các đội nhóm thanh niên hoạt động trong mảng khí hậu hoặc quan tâm đến biến đổi khí hậu. Cổng thông tin sẽ bao gồm các mô-đun kiến thức liên quan đến biến đổi khí hậu và kỹ năng xây dựng dự án, cũng như tổng hợp các dự án tiêu biểu của thanh niên.

Ảnh: UNDP Việt Nam / Youth4Climate

Chủ đề giảm nhẹ phát thải khí nhà kính *mảng hoạt động mạnh nhất của thanh niên*

Trong 387 thanh niên được khảo sát, 59% hoạt động trong mảng giảm nhẹ (theo mức độ phổ biến: quản lý rác thải, năng lượng, ô nhiễm không khí).

Các nút thắt đặc thù:

- **Vững chuyên môn kỹ thuật, thiếu kỹ năng mềm:** Thanh niên hoạt động trong mảng giảm nhẹ thường vững chuyên môn kỹ thuật, nhưng thiếu kinh nghiệm và kỹ năng truyền thông, xây dựng dự án, mô hình kinh doanh. Các nhóm thanh niên chưa được đa dạng, nhiều nhóm chỉ bao gồm các bạn trẻ đã và đang theo học chuyên ngành kỹ thuật tại các trường đại học ở thành phố.
- **Chưa hướng tới được nhiều đối tượng:** Đặc thù các dự án giảm nhẹ cần phải truyền thông đến nhiều đối tượng để nâng cao nhận thức và thay đổi hành vi. Tuy nhiên, hiện nay, thanh niên chỉ truyền thông hiệu quả nhất đến nhóm đối tượng ở cùng độ tuổi.

Hướng giải quyết ưu tiên:

- **#3 Học bổng sáng tạo cho thanh niên:** Học bổng sáng tạo ưu tiên thanh niên thuộc các nhóm đối tượng yếu thế, thanh niên chưa có cơ hội tiếp cận với quá trình nghiên cứu kỹ thuật, thanh niên nữ, được thực tập tại trường đại học, cao đẳng hoặc các trung tâm nghiên cứu.
- **#4 Các nhóm cố vấn dự án:** Sau các chương trình, cuộc thi sáng tạo, thành lập các nhóm cố vấn để hỗ trợ thanh niên triển khai dự án trong ít nhất sáu tháng.

Chủ đề thích ứng với biến đổi khí hậu *mảng hoạt động mà thanh niên*

gặp nhiều khó khăn khi xây dựng dự án lâu dài

Trong 387 thanh niên được khảo sát, 27,4% hoạt động trong mảng thích ứng. Tuy nhiên, đa số các bạn là tình nguyện viên theo đợt của Đoàn Thanh Niên Cộng sản (TNCS) Hồ Chí Minh hoặc các tổ chức khác mà chưa xây dựng được dự án của riêng mình.

Các nút thắt đặc thù:

- **Thanh niên địa phương thiếu kỹ năng, cơ hội tiếp cận:** Ảnh hưởng của biến đổi khí hậu thể hiện rõ rệt nhất tại nhiều vùng miền xa, nơi chưa có nhiều đội nhóm do thanh niên địa phương lãnh đạo, bởi họ chưa có kỹ năng tự xây dựng dự án và chịu nhiều áp lực kinh tế từ sớm. Mặt khác, thanh niên từ các khu vực tỉnh và thành phố gặp nhiều khó khăn về thủ tục hành chính khi muốn thực hiện các hoạt động tại địa phương.

Hướng giải quyết:

- **#5 Tập huấn kỹ năng cho thanh niên địa phương:** Tổ chức các khóa tập huấn kỹ năng cho thanh niên tại những địa phương chịu ảnh hưởng nhiều nhất bởi biến đổi khí hậu.
- **#6 Tuyển thanh niên địa phương vào các dự án ứng phó có sẵn:** Các tổ chức phát triển, tổ chức xã hội dân sự (CSO), Đoàn TNCS Hồ Chí Minh tăng cường huy động tình nguyện viên, cộng tác viên là thanh niên địa phương vào những dự án thích ứng có sẵn để thanh niên đóng góp và học hỏi.

Chủ đề giải pháp thuận dựa vào thiên nhiên *nhiều dự án xanh hoá đô thị, sản phẩm dựa vào thiên nhiên, truyền thông giáo dục về dựa vào thiên nhiên; chưa nhiều dự án bảo tồn.*

Các nút thắt đặc thù:

- **“Dựa vào thiên nhiên” được cho là khái niệm mới:** Thanh niên gặp khó khăn khi thuyết phục các bên liên quan ủng hộ và tham gia vào dự án, do “giải pháp dựa vào thiên nhiên” là khái niệm còn mới trong nhiều lĩnh vực.
- **Nhân lực thiếu nhiệt huyết:** Việc áp dụng giải pháp dựa vào thiên nhiên đòi hỏi thanh niên phải thử nghiệm và triển khai dự án trong một khoảng thời gian dài. Vì vậy, các dự án thường xuyên gặp tình trạng thiếu nhân lực.
- **Dự án phát sinh chi phí:** Trong quá trình thử nghiệm các giải pháp dựa vào thiên nhiên, khả năng cao sẽ có những chi phí phát sinh mà các nhóm chưa lường trước được. Điều này dẫn đến nhiều dự án phải dừng giữa chừng do

không tiếp tục huy động được nguồn quỹ.

- **Kỹ năng áp dụng mô hình còn hạn chế:** Để xây dựng thành công một dự án dựa vào thiên nhiên đòi hỏi thanh niên phải biết tìm hiểu và áp dụng mô hình tương đối phù hợp. Các nhóm bắt đầu triển khai dự án trước khi nghiên cứu áp dụng mô hình thường gặp nhiều khó khăn.

Hướng giải quyết:

- **#7 “Tour trải nghiệm” giải pháp dựa vào thiên nhiên:** Chương trình tour cuối tuần cho thanh niên quan tâm đến giải pháp dựa vào thiên nhiên để các bạn trải nghiệm, đóng góp cũng như học hỏi từ các mô hình thành công.

Ảnh: Freepik

Ảnh: UNDP Việt Nam / Youth4Climate

Chủ đề chính sách biến đổi khí hậu *thanh niên chưa nhận ra vai trò của mình trong quá trình hoạch định chính sách.*

Các nút thắt đặc thù:

- **Thiếu nguồn thông tin đáng tin cậy, dễ hiểu:** 60,5% thanh niên trả lời khảo sát cho rằng hiện các nguồn thông tin về chính sách biến đổi khí hậu quá khô khan và khó hiểu, khiến các bạn không thể dễ dàng tự nghiên cứu khi cần. Đây là một rào cản lớn trong quá trình phổ cập chính sách.
- **Thanh niên chưa nhận ra vai trò bản thân:** Hiện 42,7% thanh niên chưa bao giờ hoạt động chính sách, phần lớn do suy nghĩ tiếng nói người trẻ không có ảnh hưởng. Ngoài ra, có yếu tố khách quan là đại diện các hội nhóm, tổ chức thanh niên chưa được tham dự các buổi tham vấn chính thức về chính sách liên quan đến biến đổi khí hậu.
- **#8 Nghiên cứu về độ cập nhật chính sách:** Tuy khảo sát của chúng tôi đã đánh giá được sơ bộ độ phổ cập chính sách của thanh niên, chúng tôi tin rằng việc tiến hành một nghiên cứu lớn hơn, diễn ra xuyên suốt năm 2021, sẽ góp phần làm sáng tỏ mức độ phổ cập chính sách cũng như hiệu quả của các chương trình truyền thông, nâng cao năng lực thanh niên được đề xuất sau đây.
- **#9 Truyền thông phổ cập chính sách:** Chương trình chia làm ba giai đoạn chính: (1) đưa thông tin chính xác về phổ cập chính sách lên cổng thông tin điện tử, (2) giả lập Hội nghị các Bên tham gia Công ước khung Liên Hợp Quốc về biến đổi khí hậu (COP) ba miền và (3) cuộc thi eTED Talk cho các bạn trẻ quay video giải thích về chính sách.
- **#10 Nhóm làm việc của Thanh niên về chính sách:** Sau các hoạt động phổ cập chính sách, thành lập Nhóm làm việc với sáu chủ đề khác nhau dựa trên những mục của NDC Việt Nam: (1) Năng lượng, (2) Nông nghiệp, (3) Sử dụng đất, thay đổi sử dụng đất và lâm nghiệp, (4) Quản lý chất thải, (5) Thích ứng với biến đổi khí hậu và (6) Các vấn đề xuyên suốt (ví dụ: tài chính, bình đẳng giới, các nhóm yếu thế). Nhóm làm việc nhằm nâng cao năng lực thanh niên cũng như đưa ra các kiến nghị thanh niên cho chính sách liên quan đến biến đổi khí hậu, định kỳ tổ chức tọa đàm, trao đổi về chính sách biến đổi khí hậu giữa các nhà hoạch định chính sách với thanh niên.

3. Quy trình viết báo cáo

Trong năm 2020, UNDP Việt Nam đã phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường (TN & MT) để khởi động Sáng kiến Youth4Climate với mục đích nâng cao năng lực của đại diện thanh niên và các mạng lưới thanh niên hiện có, đẩy mạnh các hành động khí hậu của họ ở nhiều chủ đề nhằm thúc đẩy thực hiện Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) của Việt Nam. Sáng kiến này được xây dựng dựa trên kinh nghiệm của UNDP trong huy động và làm việc với Thanh niên và học sinh/sinh viên ở Việt Nam.

Với hỗ trợ từ chuyên gia của Bộ TN & MT, UNDP và các CSO CHANGE, Live&Learn và WildAct, sáng kiến Youth4Climate đã tổ chức ba diễn đàn tham vấn thanh niên vùng miền từ tháng 7-10 năm 2020. Tại đây, hơn 100 thủ lĩnh trẻ được chọn từ 3 vùng và các tổ chức do thanh niên khởi xướng đã tập hợp để trao đổi, thảo luận và học về các vấn đề về biến đổi khí hậu tại Việt Nam. Báo cáo từ các buổi tham vấn vùng miền có thể được tham khảo [tại đây](#).

Quá trình viết báo cáo đặc biệt “Thanh niên Việt Nam hành động vì khí hậu” chính thức bắt đầu tại diễn đàn tham vấn thanh niên toàn quốc diễn ra từ ngày 5-7/12/2020 tại Trung tâm Quốc tế Khoa học và Giáo dục liên ngành tại thành phố Quy Nhơn, Bình Định.

Tại đây, 20 đại diện thanh niên từ ba miền đã thảo luận về bốn chủ đề liên quan đến biến đổi khí hậu – giảm nhẹ phát thải khí nhà kính; thích ứng với biến đổi khí hậu; giải pháp dựa vào thiên nhiên và chính sách biến đổi khí hậu – nhằm chia sẻ kinh nghiệm hoạt động, các nút thắt gặp phải cũng như hướng giải quyết chung. Trong sáu tuần sau đó, các đại diện thanh niên, dưới sự điều phối của Trưởng Nhóm viết báo cáo, đã cùng nhau hoàn thiện thư ngỏ thanh niên, lộ trình hành động cũng như các phần chủ đề trong báo cáo này.

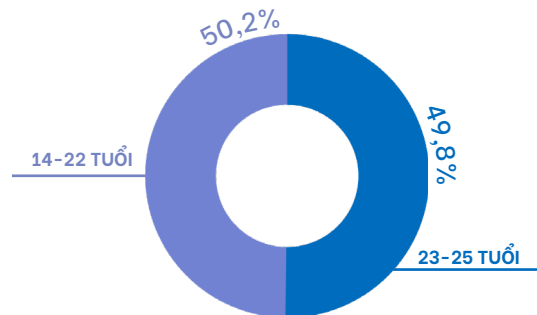
Qua các diễn đàn tham vấn vùng miền và diễn đàn toàn quốc, chúng tôi đã xác định được bảy nút thắt chính cản trở thanh niên khi hoạt động vì khí hậu.

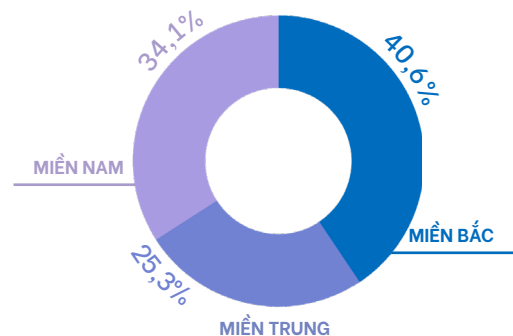
Bảy nút thắt cản trở thanh niên khi hoạt động vì khí hậu được đề cập tại các buổi tham vấn: Khó khăn về tài chính, Hạn chế về kiến thức, Hạn chế về kỹ năng, Hạn chế về công nghệ, kỹ thuật, Hạn chế về thời gian, Hạn chế nhân lực, Thiếu hỗ trợ của các bên liên quan.

Tuy nhiên, để đánh giá chính xác mức độ nghiêm trọng của từng nút thắt, chúng tôi đã soạn một [bản khảo sát](#) được gửi tới thanh niên trong mạng lưới Youth4Climate cũng như lan tỏa trên các kênh truyền thông mạng xã hội của hơn 45 tổ chức, đội nhóm, câu lạc bộ vì khí hậu và môi trường khác nhau. Khảo sát yêu cầu các bạn thanh niên đánh giá bảy nút thắt chính trên thang điểm từ 1 (nút thắt không gây cản trở gì) đến 10 (nút thắt lớn nhất).

Tổng cộng chúng tôi thu được 387 câu trả lời khảo sát của các bạn thanh niên từ 14 đến 35 tuổi, trong đó:

Biểu đồ 1: Độ tuổi thanh niên tham gia khảo sát

Biểu đồ 2: Phân bố địa lý của nhóm thanh niên tham gia khảo sát

Kết quả khảo sát đã giúp chúng tôi định hình mức độ nghiêm trọng của các nút thắt được trình bày trong báo cáo này, cũng như đưa ra hướng giải quyết thích hợp. Ngoài ra, Nhóm viết báo cáo đã chủ động tìm hiểu câu chuyện của sáu thanh niên tiêu biểu đại diện cho các nhóm đối tượng yếu thế và các mảng hoạt động mà thanh niên trả lời khảo sát còn chưa nhiều. Tất cả thanh niên được đề cập trong báo cáo đều đã cho phép chúng tôi trích lời những chia sẻ và thông tin liên quan đến dự án của họ.

Mặc dù Nhóm viết báo cáo đã cố gắng để có được bức tranh toàn diện của hoạt động vì khí hậu của thanh niên Việt Nam, nhóm cũng gặp khó khăn về mặt thời gian và năng lực, cụ thể trong việc tiếp cận các đối tượng yếu thế như thanh niên dân tộc thiểu số và thanh niên khuyết tật và thu thập số liệu có tách biệt giới. Nhóm viết báo cáo hy vọng sẽ nhận được ý kiến của độc giả để hoàn thiện và bổ sung các phần này trong thời gian tới.

4. Giải thích thuật ngữ

Bộ Tài nguyên & Môi trường (TN & MT) – cơ quan của Chính phủ Việt Nam thực hiện chức năng quản lý nhà nước về các lĩnh vực bao gồm biến đổi khí hậu.⁷

Carbon dioxide (CO2) – một trong những loại khí nhà kính phổ biến và nguy hiểm nhất, có thể tồn tại trong bầu khí quyển trong hơn 300 năm. Có nhiều nghiên cứu khoa học chứng minh mối liên hệ giữa nồng độ CO2 trong không khí và sự ấm lên toàn cầu.⁸

Chương trình Phát triển Liên Hợp Quốc tại Việt Nam (UNDP Việt Nam) – UNDP Việt Nam hợp tác chặt chẽ với Chính phủ và các đối tác nhằm tăng cường lựa chọn cho người dân và đảm bảo cho mọi người đều có cơ hội phát huy tối đa tiềm năng của mình. Hoạt động của UNDP hướng tới việc phát triển phát thải ít carbon, có khả năng chống chịu và bền vững về môi trường.

Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) – mục tiêu được các quốc gia cập nhật mỗi 5 năm trong khuôn khổ Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu, nhằm thể hiện nỗ lực cao nhất trong việc giảm nhẹ phát thải khí nhà kính và tăng cường khả năng thích ứng với biến đổi khí hậu.⁹

Giải pháp dựa vào thiên nhiên (NBS) – các biện pháp giảm nhẹ và thích ứng với biến đổi khí hậu dựa vào thiên nhiên, như trồng cây, bảo tồn đa dạng sinh học, sử dụng các sản phẩm dựa vào thiên nhiên, v.v...¹¹

Hội nghị các Bên tham gia Công ước khung của Liên Hợp Quốc về biến đổi khí hậu (COP) – hội nghị thường niên tổ chức trong khuôn khổ Công ước khung của Liên Hợp Quốc về biến đổi khí hậu, là nơi họp mặt chính thức của các quốc gia để đánh giá quá trình ứng phó với biến đổi khí hậu.¹¹

Khí nhà kính (KNK) – những loại khí trong khí quyển gây hiệu ứng nhà kính, là hiện tượng năng lượng bức xạ của Mặt Trời được hấp thụ trong khí quyển, chuyển hóa thành nhiệt lượng gây hiện tượng nóng lên toàn cầu. Các khí nhà kính chính là carbon dioxide (CO2), methane (CH4) và nitrous oxide (N2O). Các khí có hàm lượng thấp nhưng có tiềm năng cao gây hiệu ứng nhà kính là hydrofluorocarbons (HFCs), perfluorocarbons (PFCs), sulphur hexafluoride (SF6) và nitrogen trifluoride (NF3).¹²

Mục tiêu phát triển bền vững (SDG) – Các mục tiêu phổ quát được thiết kế nhằm chấm dứt đói nghèo, bảo vệ hành tinh và đảm bảo rằng tất cả mọi người được hưởng hòa bình và thịnh vượng vào năm 2030 ở mỗi quốc gia thành viên Liên hợp quốc.¹³

Mục tiêu 1,5 độ C – mục tiêu được đề ra theo khuyến nghị của Báo cáo 1,5 độ C do Ủy ban liên chính phủ về Biến đổi khí hậu (IPCC) xuất bản. Theo báo cáo, các nhà khoa học hàng đầu thế giới khuyến nghị nếu giữ mức tăng nhiệt độ trung bình khí quyển dưới 1,5 độ C so với thời tiền công nghiệp thì sẽ giảm đi rất nhiều các tác động tiêu cực đến nền kinh tế xã hội và phát triển của các quốc gia so với ngưỡng 2 độ C: như bớt các hiện tượng thiên tai cực đoan, suy giảm đa dạng sinh học và hệ sinh thái, khoảng vài trăm triệu dân sẽ không bị rơi vào đói nghèo. v.v.¹⁴

Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu (Paris Agreement) – văn bản quy định trách nhiệm pháp lý trong ứng phó biến đổi khí hậu toàn cầu, được 196 quốc gia thông qua ngày 12/12/2015 tại Hội nghị lần thứ 21 (COP21) các bên tham gia Công ước khung của Liên Hợp Quốc về biến đổi khí hậu được tổ chức tại Paris.¹⁵

Thanh niên – trong khuôn khổ của báo cáo này, thanh niên được hiểu là người trẻ từ 14-35 tuổi tại Việt Nam.

Tổ chức xã hội dân sự (CSO) – các tổ chức phi chính phủ (NGO), phi lợi nhuận (NPO) đại diện cho các nhóm đối tượng như hội nông dân, hội phụ nữ, hội thanh thiếu niên và trẻ em, người bản địa, cộng đồng khoa học và công nghệ, v.v.¹⁶

Việt Nam Youth4Climate – sáng kiến do UNDP Việt Nam phối hợp với Bộ Tài nguyên & Môi trường khởi động với mục đích nâng cao năng lực của đại diện thanh niên và các mạng lưới thanh niên hành động vì khí hậu.

⁷ “NGHỊ ĐỊNH: Quy Định Chức Năng, Nhiệm Vụ, Quyền Hạn Và Cơ Cấu Tổ Chức Của Bộ Tài Nguyên Và Môi Trường,” Bộ Tài nguyên và Môi trường – Giới thiệu, Truy cập 9/1/2021, <http://www.monre.gov.vn/pages/chuc-nang---nhiem-vu.aspx>.

⁸ “The Atmosphere: Getting a Handle on Carbon Dioxide – Climate Change: Vital Signs of the Planet,” NASA (NASA, March 3, 2020), <https://climate.nasa.gov/news/2915/the-atmosphere-getting-a-handle-on-carbon-dioxide/>.

⁹ “Nationally Determined Contributions (NDCs),” unfccc.int, Truy cập 9/1/2021, <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/nationally-determined-contributions-ndcs/nationally-determined-contributions-ndcs>.

¹⁰ Stephan Pauleit et al., “Nature-Based Solutions and Climate Change – Four Shades of Green,” Springer-erLink (Springer, Cham, January 1, 1970), https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-56091-5_3#:~:text=The%20concept%20of%20Nature%2Dbased,climate%20change%20mitigation%20and%20adaptation.

¹¹ “Conference of the Parties (COP),” unfccc.int, Truy cập 9/1/2021, <https://unfccc.int/process/bodies/supreme-bodies/conference-of-the-parties-cop>.

¹² “Luật Bảo Vệ Môi Trường 2020, Luật Số 72/2020/QH14,” luatvietnam.vn, January 6, 2021, <https://luat-vietnam.vn/tai-nguyen/luat-bao-ve-moi-truong-2020-195564-d1.html>, Khoản 29-30 điều 3, Khoản 1 điều 91.

¹³ “Mục Tiêu Phát Triển Bền Vững,” Open Development Vietnam, 31/3/2020, [https://vietnam.open-developmentmekong.net/vi/topics/sustainable-development-goals/#:~:text=M%E1%BB%A5c%20ti%C3%A4u%20ph%C3%A1t%20tri%E1%BB%83n%20b%E1%BB%8In%20v%E1%B%AFng%20\(Sustainable%20Development%20Goals%20%E2%80%93%20SDG,Li%C3%AAn%20h%E1%BB%87p%20qu%E1%BB%91c%20\(LHQ\).](https://vietnam.open-developmentmekong.net/vi/topics/sustainable-development-goals/#:~:text=M%E1%BB%A5c%20ti%C3%A4u%20ph%C3%A1t%20tri%E1%BB%83n%20b%E1%BB%8In%20v%E1%B%AFng%20(Sustainable%20Development%20Goals%20%E2%80%93%20SDG,Li%C3%AAn%20h%E1%BB%87p%20qu%E1%BB%91c%20(LHQ).)

¹⁴ “Global Warming of 1.5°C”

¹⁵ “The Paris Agreement,” unfccc.int, Truy cập 9/1/2021, <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement#:~:text=The%20Paris%20Agreement%20is%20a,compared%20to%20pre%2Dindustrial%20levels.>

¹⁶ “Tổ Chức Xã Hội Dân Sự,” Tổ chức xã hội dân sự | Quỹ Môi trường toàn cầu Việt Nam, Truy cập 9/1/2021, <http://www.gef.monre.gov.vn/gioi-thieu/to-chuc-cua-gef/to-chuc-xa-hoi-dan-su/>.

5. Kiến Nghị Cho Các Bên Liên Quan

Mặc dù nhóm thanh niên sẽ chịu trách nhiệm khởi xướng những chương trình đề ra trong lộ trình hành động, chúng tôi mong nhận được sự hỗ trợ của các bên liên quan để triển khai chương trình một cách hiệu quả nhất. Cụ thể, dựa trên các nút thắt và 10 hướng giải quyết hiện tại, chúng tôi muốn đưa ra một số kiến nghị cho các bên liên quan như sau:

Đối với các nhà hoạch định chính sách về biến đổi khí hậu:

- Mỗi sáu tháng, **cập nhật thông tin về chính sách** cũng như lịch trình tham vấn chính sách ở cấp độ địa phương, quốc gia và quốc tế cho **Cổng thông tin về Biến đổi khí hậu cho thanh niên Việt Nam (#2)**.
- Thường xuyên **cập nhật thông tin về các dự án thanh niên vì khí hậu tiêu biểu** cho Cổng thông tin điện tử về NDC của Cục Biến đổi khí hậu – Bộ TN & MT.
- Tham gia vào **các nhóm cố vấn cho dự án sáng tạo để giảm nhẹ (#4)** nhằm hỗ trợ thanh niên hiểu đúng về các chính sách liên quan cũng như làm việc với chính quyền địa phương.
- Thường xuyên **hỗ trợ nâng cao năng lực** cũng như **tiếp nhận các kiến nghị** từ **Nhóm làm việc của thanh niên về Chính sách Biến đổi khí hậu (#10)** cho quá trình cập nhật NDC và xây dựng các chính sách biến đổi khí hậu cấp quốc gia của Việt Nam.
- Phối hợp với các ban ngành liên quan để **đưa chủ đề biến đổi khí hậu vào nội dung giảng dạy** xuyên suốt các bậc học phổ thông để phổ cập kiến thức về biến đổi khí hậu cho thanh niên khắp mọi vùng miền.

Đối với chính quyền địa phương:

- Hỗ trợ mạng lưới **Thanh niên hành động vì khí hậu (#1)** **kết nối với thanh niên thuộc các nhóm đối tượng yếu thế** tại địa phương thông qua các kênh truyền thông đặc thù – đặc biệt đối với hướng giải quyết **Học bổng hè sáng tạo cho thanh niên (#3)**.
- Tại các địa phương chịu ảnh hưởng nhiều bởi biến đổi khí hậu/các hiện tượng thời tiết cực đoan, tạo điều kiện cho thanh niên được tham gia **các chương trình tập huấn kỹ năng thích ứng (#5)** và hỗ trợ chương trình về mặt nội dung và chuyên môn dựa trên kinh nghiệm sẵn có của mình.
- Tạo điều kiện cho các đội nhóm thanh niên hoạt động tại địa phương bằng cách **làm rõ các thủ tục cần thiết** cũng như **đầu mối chịu trách nhiệm** đối với tất cả các dự án trong lĩnh vực môi trường-khí hậu và thanh niên. Trong trường hợp thay đổi nhân sự, nhanh chóng cập nhật các dự án về đầu mối làm việc mới.

- Hỗ trợ thanh niên và các CSO thực hiện **“tour trải nghiệm” các dự án dựa vào thiên nhiên (#7)** tại địa phương của mình.
- Thường xuyên **hỗ trợ nâng cao năng lực** cũng như **tiếp nhận các kiến nghị** từ **Nhóm làm việc của thanh niên về Chính sách Biến đổi khí hậu (#10)** cho quá trình xây dựng chính sách biến đổi khí hậu ở cấp độ địa phương.

Đối với Đoàn Thanh niên:

- Hỗ trợ mạng lưới **Thanh niên hành động vì khí hậu (#1)** **kết nối với thanh niên thuộc các nhóm đối tượng yếu thế** tại địa phương thông qua mạng lưới tình đoàn, huyện đoàn.
- Đẩy mạnh việc Trung tâm Tình nguyện Quốc gia – Trung Ương Đoàn đứng ra **bảo trợ các dự án thanh niên trong mảng khí hậu** chưa có tư cách pháp lý và đang gặp cản trở trong việc xin nguồn quỹ để hoạt động, làm việc với các bên liên quan khác, nhất là chính quyền địa phương.
- Phát huy vai trò của Trung tâm Tình nguyện Quốc gia – Trung Ương Đoàn trong công tác huy động thanh niên tình nguyện thích ứng với biến đổi khí hậu và **giảm nhẹ rủi ro thiên tai**, không đợi sau thiên tai mới phát động cứu trợ.
- Chia sẻ kinh nghiệm huy động thanh niên tình nguyện thông qua các module kỹ năng trên **Cổng thông tin về biến đổi khí hậu cho thanh niên Việt Nam (#2)** cũng như các buổi **tập huấn dành cho những đội nhóm thanh niên địa phương (#5)**.
- Cố vấn truyền thông cũng như hỗ trợ mạng lưới thanh niên hành động vì khí hậu đưa chiến dịch truyền thông **“Đường đến 1,5” (#9)** về NDC và các chính sách biến đổi khí hậu khác đến với đoàn viên tại các trường trên toàn quốc.
- Cử những đoàn viên quan tâm và có kinh nghiệm tham gia vào **Nhóm làm việc của thanh niên về Chính sách Biến đổi khí hậu (#10)**.

Đối với các nhà khoa học:

- Tiếp tục hỗ trợ các **cuộc thi, chương trình sáng tạo kỹ thuật**, đặc biệt trong mảng quản lý rác thải, năng lượng và ô nhiễm không khí, là các mảng thế mạnh của thanh niên.
- **Cung cấp kiến thức khoa học** và hỗ trợ thanh niên xây dựng và duy trì **Cổng thông tin về Biến đổi khí hậu cho thanh niên Việt Nam (#2)**, đặc biệt đối với mảng thích ứng với biến

đổi khí hậu, giảm nhẹ rủi ro thiên tai và biện pháp dựa vào thiên nhiên, là các mảng thanh niên còn yếu.

- Tạo điều kiện cho thanh niên, đặc biệt thanh niên ở các nhóm đối tượng yếu thế, trải nghiệm môi trường nghiên cứu và sáng tạo kỹ thuật **thông qua chương trình học bổng sáng tạo để thực tập tại các cơ sở nghiên cứu (#3)**.
- Gắn bó lâu dài hơn với vai trò **cố vấn triển khai dự án (#4)** trong ít nhất sáu tháng cho một vài sáng kiến tiềm năng của mạng lưới thanh niên được chọn từ các cuộc thi.

Đối với các tổ chức phát triển và CSO:

- Tiếp tục **bảo trợ các dự án thanh niên** chưa có tư cách pháp lý và đang gặp cản trở trong việc xin nguồn quỹ để hoạt động, làm việc với các bên liên quan khác. Đồng thời hỗ trợ kết nối các đội nhóm thanh niên với chuyên gia trong ngành.
- Hỗ trợ **nâng cao kỹ năng thanh niên** thông qua việc đóng góp cho các mô-đun kiến thức trên **Cổng thông tin điện tử (#2)**, **chương trình tập huấn kỹ năng thích ứng biến đổi khí hậu tại địa phương (#5)**, và các chương trình đào tạo trực tuyến hoặc trực tiếp khác.
- Tiếp tục đẩy mạnh vai trò **cố vấn chuyên môn (#4)** cho các dự án thanh niên có triển vọng cao, nhất là các dự án trong

mảng sáng tạo để giảm nhẹ là mảng thế mạnh của thanh niên.

- Tăng cường **trao cơ hội cho thanh niên địa phương**, nhất là thanh niên thuộc các nhóm đối tượng yếu thế, **được làm việc, thực tập, cộng tác tại các dự án thích ứng với biến đổi khí hậu (#6)** quy mô lớn mà tổ chức đang triển khai tại địa phương.
- Hỗ trợ thanh niên thực hiện **"tour trải nghiệm" các dự án dựa vào thiên nhiên (#7)**, đặc biệt nếu là tổ chức đang triển khai các mô hình này ở những địa phương chịu ảnh hưởng bởi biến đổi khí hậu.
- Hỗ trợ thanh niên truyền thông và lan tỏa **chiến dịch "Đường đến 1,5" (#9)** để các nhóm thanh niên được hiểu sâu hơn và cập nhật tình hình chính sách biến đổi khí hậu.
- Thường xuyên **hỗ trợ nâng cao năng lực của Nhóm làm việc của thanh niên về Chính sách Biến đổi khí hậu (#10)** cho quá trình cập nhật NDC và xây dựng các chính sách biến đổi khí hậu cấp quốc gia của Việt Nam. Đồng thời làm cầu nối hỗ trợ nhóm gửi các kiến nghị đến cơ quan chính quyền liên quan.

6. Nút Thắt và Hướng Giải Quyết Chung

a. Các nút thắt chính

Khắp toàn quốc, các dự án thanh niên về khí hậu đa dạng cả về nội dung, hình thức hoạt động lẫn đối tượng tham gia. Vì thế, mỗi thành viên sẽ gặp phải những nút thắt riêng trong quá trình xây dựng và hiện thực hóa dự án. Tuy nhiên, sau quá trình tham vấn thanh niên tại các diễn đàn cũng như khảo sát và phỏng vấn cho báo cáo, chúng tôi đã xác định được bốn nút thắt chính mà phần lớn thanh niên gặp phải: (1) khó khăn về tài chính, (2) thiếu hỗ trợ của các bên liên quan, (3) hạn chế về kỹ năng và (4) hạn chế về công nghệ, kỹ thuật.

% thanh niên cho đây là nút thắt rất lớn

Biểu đồ 3: Mức độ nghiêm trọng của các nút thắt theo đánh giá của thanh niên

Tài chính

Nút thắt tài chính là vấn đề mà thanh niên Việt Nam gặp phải nhiều nhất khi hoạt động vì khí hậu: 54,3% tổng số 387 thanh niên tham gia khảo sát đánh giá độ nghiêm trọng của nút thắt tài chính ở mức 8 hoặc cao hơn, cho thấy đây là nút thắt gây cản trở lớn nhất. Trên thực tế, hầu hết các dự án đang được thanh niên triển khai không tự sinh nguồn tài chính và không có ngân sách hoạt động lâu dài, phải phụ thuộc rất nhiều vào nhà tài trợ cho từng hoạt động riêng lẻ.

Thực trạng này tiếp diễn một phần là do các yếu tố khách quan, mà trong đó lớn nhất là sự thiếu tư cách pháp nhân của đa số các dự án, đội nhóm thanh niên. Do hoạt động khi không có tư cách pháp nhân, thanh niên gặp nhiều hạn chế trong việc tiếp xúc với các nguồn quỹ, đặc biệt là nguồn quỹ lớn. Thứ hai là vấn đề nội tại từ phía thanh niên: thanh niên chưa đủ tự tin cũng như thiếu kỹ năng để tìm nguồn tài trợ phù hợp cho dự án. Một số nguồn quỹ có thể khiến hoạt động của thanh niên đi sai hướng so với nguyện vọng ban đầu. Cuối cùng là việc dù có nguồn lực về tài chính, thanh niên vẫn gặp khó khăn khi không biết cách quản lý tài chính cho dự án của mình. Nút thắt này càng được thể hiện rõ rệt hơn qua các tình huống như: thiếu sự tương tác giữa người quản lý tài chính và người triển khai hoạt động; dự án triển khai trong thời gian dài, với nhiều thay đổi về nhân sự, khiến việc quản lý tài chính không được rõ ràng.

Hợp tác với các bên liên quan

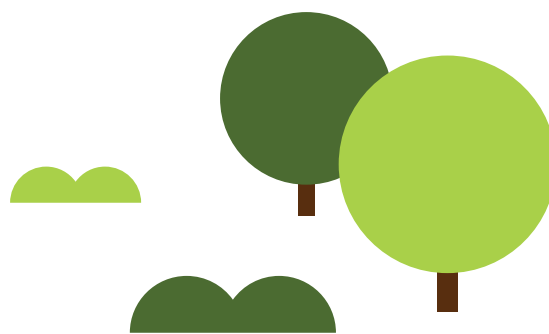
Gần 49% trong số 387 thanh niên hoạt động vì khí hậu được khảo sát cho rằng họ đang gặp khó khăn đáng kể trong việc làm việc với các bên liên quan đến dự án, cụ thể là chính quyền địa phương, nhà khoa học, các CSO và thành viên cộng đồng nơi thực hiện dự án.

Một yếu tố quan trọng gây nên nút thắt này nằm ở bên ngoài thanh niên: việc thiếu đại diện các bên liên quan (nhà khoa học, chính quyền, CSO...) tại nhiều địa phương khiến cho thanh niên gặp khó khăn hơn khi muốn liên kết để thực hiện dự án. Song song với đó, thanh niên tham gia diễn đàn và khảo sát cũng chia sẻ về các vấn đề nội tại như việc gặp khó khăn trong việc xây dựng niềm tin vào dự án, chưa có kỹ năng lập bản kế hoạch làm việc với các bên (community mapping) cũng như chưa biết cách khai thác các mối quan hệ một cách hợp lý. Điều này dẫn đến việc các dự án dù đã đi vào hoạt động nhưng phải tạm ngưng do không nhận được sự đồng thuận hỗ trợ từ các bên liên quan tại địa phương.

Kỹ năng

Kể đến là khó khăn về kỹ năng, với 45,7% thanh niên tự nhận xét rằng mình còn thiếu các kỹ năng như quản lý dự án, trình bày báo cáo, thuyết trình về dự án trước công chúng, v.v. Xét đến yếu tố bên ngoài, các kỹ năng này không được chú trọng đào tạo tại trường phổ thông nên thanh niên ít có điều kiện tiếp cận. Ngoài ra, các chương trình tập huấn kỹ năng hiện có chưa nhắm đến đối tượng thanh niên muốn xây dựng dự án về khí hậu. Về khía cạnh chủ quan hơn, nhiều thanh niên chưa chủ động trong việc tìm hiểu và trau dồi kỹ năng thông qua các cơ hội đào tạo trực tuyến và trực tiếp.

Tuy cản trở về kỹ năng ảnh hưởng đến tất cả các mảng dự án thanh niên, những kỹ năng cụ thể còn thiếu ở mỗi mảng có phần khác nhau. Thanh niên hoạt động trong mảng giảm nhẹ nhận thấy mình thiếu kỹ năng truyền thông, trong khi thanh niên trong mảng thích ứng và dựa vào thiên nhiên nhận thấy mình thiếu kỹ năng xây dựng và áp dụng mô hình. Những nút thắt đặc thù này sẽ được diễn giải thêm trong phần nội dung chủ đề.

Công nghệ, kỹ thuật

Cuối cùng, các khó khăn về công nghệ, kỹ thuật có ảnh hưởng lớn đến 42,4% thanh niên được khảo sát. Đây là một nút thắt đặc biệt nghiêm trọng cho các dự án trong mảng thích ứng và giải pháp dựa vào thiên nhiên do thanh niên còn chưa có cơ hội tiếp xúc nhiều với các cải tiến công nghệ mới nhất trong mảng này (xem phần chủ đề “Thích ứng” - mục 8.c và “Giải pháp dựa vào thiên nhiên” - mục 9.c).

b. Các nhóm đối tượng yếu thế

Nếu thanh niên nói chung đã gặp nhiều khó khăn khi tham gia hành động vì khí hậu, thanh niên thuộc các nhóm đối tượng yếu thế còn gặp nhiều khó khăn với mức độ nghiêm trọng hơn nữa. Điều này dẫn đến các bạn tuy có nhiều ý tưởng dự án nhưng chưa triển khai được ở quy mô lớn. Tuy bản thân nhóm viết báo cáo của chúng tôi cũng gặp khó khăn khi khảo sát thanh niên thuộc các đối tượng yếu thế, chúng tôi đã thấy được một số xu hướng như sau:

Thanh niên ở vùng miền xa

Thanh niên không sống ở các thành phố trung tâm nói chung và thanh niên ở khu vực miền Trung nói riêng gặp phải nhiều cản trở khi khởi xướng các dự án về khí hậu, đặc biệt liên quan đến việc **phối hợp với các bên để thực hiện dự án**. Một khó khăn được nhiều bạn đề cập là việc chính quyền địa phương ngại trách nhiệm, không quen với việc cho phép và hỗ trợ thanh niên triển khai dự án. Nút thắt này đặc biệt ảnh hưởng đến các dự án trong mảng thích ứng với biến đổi khí hậu và giảm nhẹ rủi ro thiên tai (xem chi tiết trong phần “Thích ứng” – mục 9.c). Bạn Lê Thị Việt Anh từ Quảng Trị chia sẻ, “Vì chúng em là học sinh nên khó tạo niềm tin cũng như tín nhiệm từ mọi người và ở các tỉnh lẻ như tỉnh em, thì việc học sinh sáng lập một dự án còn khá mới lạ.”

Ngoài ra, việc tìm được đối tác kỹ thuật phù hợp để thực hiện dự án cũng là cản trở lớn cho thanh niên ở vùng miền xa. Bạn Trần Phương Quỳnh Trang chia sẻ, “Bên em là ở miền Trung, các nhà máy xử lý-tái chế lại thường ở xa, và các nhà máy rác trên địa bàn thì lại không đủ công năng. Nên cần phải vận chuyển và chi phí thường lớn.” Ngoài ra, hiện tại chưa có tổ chức CSO nào hoạt động trong mảng ứng phó với biến đổi khí hậu tại miền Trung tập trung vào các chương trình hỗ trợ cho đội nhóm thanh niên. Tại diễn đàn Youth4Climate khu vực miền Trung, các đại diện thanh niên cũng chia sẻ rằng **rào cản ngôn ngữ và kiến thức** cũng là một trở ngại đặc biệt lớn đối với các bạn.

Những nút thắt đặc thù này đã dẫn đến việc THANH NIÊN MIỀN TRUNG CHƯA TRIỂN KHAI NHIỀU DỰ ÁN ỨNG PHÓ VỚI BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU BẰNG THANH NIÊN Ở CÁC VÙNG MIỀN KHÁC, trong khi miền Trung lại là nơi chịu ảnh hưởng đặc biệt nghiêm trọng bởi các hiện tượng thời tiết cực đoan. ¹⁷

Thanh niên thuộc các nhóm dân tộc thiểu số

Rào cản về ngôn ngữ và kiến thức cũng là hai rào cản lớn mà nhiều thanh niên thuộc các nhóm dân tộc thiểu số, nhất là các bạn muốn hoạt động trong chính cộng đồng của mình, thường xuyên phải đối diện. Nhiều cộng đồng dân tộc thiểu số sinh sống xa trung tâm, với tỷ lệ người chưa biết đọc, viết tiếng Kinh cao. Đặc biệt, thanh niên nữ thuộc các nhóm dân tộc thiểu số gặp nhiều rào cản trong việc tiếp cận với các cơ hội giáo dục và tham gia hoạt động xã hội.¹⁸ Bản thân Nhóm viết báo cáo, tuy đã nỗ lực lan rộng khảo sát về nút thắt đến với những nhóm đối tượng yếu thế, vẫn không thu thập đủ kết quả định lượng để đưa ra kết luận chung về các nút thắt đặc biệt ảnh hưởng tới thanh niên dân tộc thiểu số. Tuy nhiên, chúng tôi có hai đại diện là Y Sacien Kbuor từ Dak Lak và Danh Bộ từ Bạc Liêu đã tham gia vào diễn đàn tham vấn thanh niên vùng miền và khu vực, cùng đóng góp kinh nghiệm hoạt động, làm việc trong cộng đồng của mình để xây dựng báo cáo.

Sacien lớn lên trong một ngôi làng tại Đắc Lắc nơi người dân hoàn toàn dựa vào nghề nông, đặc biệt là việc trồng cà phê. Nhưng vài năm gần đây, những cánh rừng cà phê trở nên vàng úa vì nguồn nước ngày càng cạn kiệt, thời tiết thay đổi bất thường, thường xuyên xảy ra hiện tượng hạn hán, thiếu nước. Vì thế, Sacien ấp ủ một dự án thích ứng với biến đổi khí hậu lấy nhu cầu nước của người Êđê làm trọng tâm. Theo Sacien, những rào cản lớn đối với cộng đồng của anh khi tiếp cận với chủ đề biến đổi khí hậu là hiểu biết và nhận thức. “Việc tiếp cận thông tin vẫn còn cản trở vì công tác tuyên truyền giáo dục [cho cộng đồng Êđê] chưa được rộng rãi và tích cực, vẫn còn thiếu kiến thức [...] về biến đổi khí hậu. Bản thân Sacien, nhờ được học đại học khoa Ngoại Ngữ nên mới tăng phần tự tin, can đảm dám bước ra từ vùng an toàn của mình và tìm đến CHANGE, tổ chức CSO đã cho anh nhiều kiến thức bổ ích.

Trong khi đó ở miền Tây Nam Bộ, anh nông dân người Khmer Danh Bộ cũng cho rằng rào cản về kiến thức là trở ngại lớn đối với người dân khi tiếp xúc với các khái niệm nông nghiệp bền vững, bảo vệ môi trường và giảm khí thải nhà kính. “Các giải pháp [nâng cao hiệu quả nuôi- trồng] chưa thực hiện được căn cơ và đồng bộ; đa số những giải pháp hiện tại làm theo kỹ sư hoá nông được công ty, tập đoàn thuê để quảng bá sản phẩm và bán phân thuốc hóa học,” Danh Bộ chia sẻ. Hiện tại rất thiếu kỹ sư chuyên ngành môi trường, nông nghiệp sạch có thể mang kiến thức đến với cộng đồng này.

¹⁷ Anh Dang Nguyen, Irene Leonardelli, and Ana Dipierrì, “Assessing the Evidence: Migration, Environment and Climate Change in Viet Nam” (Geneva, Switzerland: International Organization for Migration, 2016). <https://doi.org/https://publications.iom.int/books/assessing-evidence-migration-environment-and-climate-change-viet-nam>, 13.

¹⁸ Tiến Đạt 2015, “Giáo dục và đào tạo ở vùng dân tộc thiểu số, một số thành tựu và những vấn đề đặt ra”, Truy cập tháng 10/2018; “Số Lượng Và Tỷ Lệ Người Dân Tộc Thiểu Số Từ 15 Tuổi Trở Lên Biết Đọc Biết Viết Chia Theo Dân Tộc, Thời Điểm 01/8/2015.” Viet Nam, 1/8/2015. http://files.ubdt.gov.vn/ContentFolder/ubdt/source_files/2016/09/20/16031829_Bieu%2040%20-%20So%20luong%20nguoi%20DTTS%20tu%2015%20tuoi%20biet%20doc,%20viet_16-09-20.pdf.

Học sinh phổ thông

Tuy sáng kiến Youth4Climate định nghĩa “thanh niên” là người trẻ từ 14–35 tuổi, độ tuổi trung bình của thanh niên tham gia diễn đàn cũng như trả lời khảo sát là 22 tuổi. Thanh niên trong độ tuổi nhỏ hơn, nhất là học sinh phổ thông (14–18 tuổi), chia sẻ trong khảo sát rằng vẫn còn gặp nhiều nút thắt lớn khi thực hiện các dự án vì khí hậu, mà trong đó một nút thắt đặc thù là thiếu thời gian để đồng hành lâu dài với các dự án.

Bạn Y. Ngọc, một học sinh cấp 3 đến từ Tp. HCM, chia sẻ khó khăn khi thực hiện dự án [Tofu Tree](#) kêu gọi mọi người ăn chay. “Vì tụi mình còn là học sinh, mà trường học Việt Nam lại rất nặng về học thuật, điểm số, đặt nhẹ việc tham gia hoạt động cộng đồng nên tụi mình có rất ít thời gian cũng như hỗ trợ từ nhà trường, thầy cô, phụ huynh, khi thực hiện dự án,” Ngọc nói. Tương tự như Ngọc, bạn Khang Hưng, người sáng lập dự án [Clean n’ Green](#) tại Hà Nội, cho biết, “Hiện tại mình và các bạn khác cùng nhóm đang học lớp 9 nên chúng mình khá bận học vì lượng bài vở tương đối nhiều.” Tuy nhiên, ngoài khó khăn khách quan này, Hưng nghĩ một hạn chế chủ quan cũng là việc các bạn học sinh thiếu kỹ năng quản lý thời gian hiệu quả.

c. Hướng giải quyết

#1 Thành lập mạng lưới thanh niên hành động vì khí hậu

Đầu tiên, để giải quyết các nút thắt lớn nhất được nêu trên, chúng tôi đã đề xuất xây dựng một mạng lưới thanh niên hành động vì khí hậu với một Ban Điều Hành nòng cốt. Mạng lưới này sẽ kết nối các thanh niên và dự án thanh niên đang hoạt động trong các lĩnh vực khác nhau, nhằm hỗ trợ họ trong việc kết nối với nhau, nâng cao năng lực, tiếp cận với các cơ hội và tạo nên tiếng nói chung của thanh niên hành động vì khí hậu tại Việt Nam.

Hướng giải quyết này là ưu tiên đầu tiên của chúng tôi, do nó có thể giải quyết những khó khăn liên quan đến cả vấn đề tài chính, các bên liên quan và kỹ năng—ba trong số bốn nút thắt lớn nhất đối với thanh niên Việt Nam. Ngoài ra, mạng lưới cũng sẽ cố gắng kết nối và hỗ trợ các nhóm đối tượng yếu thế tháo gỡ các nút thắt đặc thù của họ.

Mạng lưới nên được triển khai trên toàn quốc. Thời gian để hoàn thiện và đưa vào hoạt động chính thức dự kiến là một năm bắt đầu vào tháng 1/2021 với bốn giai đoạn cụ thể như sau:

Quý 1 tập trung xây dựng nhóm nòng cốt, kế hoạch định hướng và tìm nguồn lực cho mạng lưới;

Quý 2 tập trung xây dựng các hoạt động sẽ triển khai;

Quý 3 hoàn tất và đánh giá các hoạt động đầu tiên của mạng lưới;

Quý 4 tiến hành mở rộng quy mô mạng lưới.

Hiện tại mô hình tương tự đã được một số tổ chức và cá nhân triển khai tại Việt Nam ví dụ như mạng lưới Green Belli (xem phần chủ đề “Giảm nhẹ” mục 7.b.). Tuy nhiên, các mạng lưới hiện tại chưa trực tiếp kết nối thanh niên quan tâm đến vấn đề biến đổi khí hậu, cũng như mô hình chưa phát triển một cách lớn mạnh. So với các nhóm này, chúng tôi có lợi thế là cộng đồng thanh niên đã tham gia diễn đàn khí hậu vùng miền và toàn quốc thuộc sáng kiến Youth4Climate 2020, sẽ trở thành ban điều phối nòng cốt của mạng lưới cũng như người “kết nẹp” các dự án thành viên đầu tiên.

#2 Xây dựng cổng thông tin điện tử về biến đổi khí hậu cho thanh niên

Kể đến, với sự hỗ trợ của UNDP Việt Nam, chúng tôi đề xuất việc xây dựng một cổng thông tin điện tử về biến đổi khí hậu dành riêng cho thanh niên, nơi các bạn trẻ ở khắp mọi miền đất nước có thể dễ dàng tìm kiếm thông tin liên quan đến mảng dự án của mình. Ngoài ra, cổng thông tin còn là nơi kết nối người trẻ với nhà khoa học và nhà hoạch định chính sách, để thanh niên có thể dễ dàng đặt câu hỏi và nhận được giải đáp từ các bên liên quan.

Với mục tiêu như trên, cổng thông tin cần có ít nhất bốn phần chức năng chính như sau:

— **Khoa học về biến đổi khí hậu:** Tổng hợp các bài viết, mô-đun kiến thức liên quan đến biến đổi khí hậu cũng như các biện pháp ứng phó với cách truyền đạt sinh động phù hợp với thanh niên.

(Tham khảo: trang “Learning Hub” về khoa học của chính phủ New Zealand - <https://www.sciencelearn.org.nz/>)

— **Chính sách biến đổi khí hậu:** Cập nhật thường xuyên các chính sách liên quan đến ứng phó với biến đổi khí hậu ở cấp độ địa phương, quốc gia và quốc tế.

(Tham khảo: trang “Climate Policy Info Hub” của Liên Minh Châu Âu - <https://climatepolicyinfohub.eu/global-rise-emissions-trading>)

— **Kỹ năng xây dựng dự án:** Tổng hợp các module huấn luyện kỹ năng xây dựng dự án cần thiết cho thanh niên.

— **Cập nhật các sáng kiến thanh niên:** Tổng hợp các sáng kiến khí hậu của thanh niên từ các sáng kiến đang trong giai đoạn ý tưởng đến các sáng kiến đã được triển khai thành công khắp mọi vùng miền.

(Tham khảo: trang “Ngân hàng Ý tưởng Sáng tạo Thanh niên Việt Nam” của Trung Ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh - <http://www2.ytuongsangtao.net/>)

a. Giới thiệu

Khi nói đến các hoạt động vì khí hậu, hai mảng hoạt động chính thường được nhắc đến là **giảm nhẹ phát thải khí nhà kính và thích ứng với biến đổi khí hậu**.

Giảm nhẹ phát thải khí nhà kính là hoạt động nhằm giảm nhẹ mức độ hoặc cường độ phát thải khí nhà kính, tăng cường hấp thụ khí nhà kính.¹⁹ Việt Nam là một quốc gia thu nhập trung bình, nhưng phát thải nhà kính lại nằm trong top 30 thế giới; do vậy, đối với nước ta việc giảm nhẹ khí thải nhà kính là việc hết sức quan trọng.²⁰

Trong tất cả các mảng hoạt động của thanh niên vì khí hậu, mảng giảm nhẹ có thể được coi là mảng hoạt động nổi trội nhất, với 59% trong số 387 thanh niên trả lời khảo sát có hoạt động liên quan đến mảng này. Dù vậy, thanh niên Việt Nam vẫn gặp phải không ít khó khăn ngay cả khi hoạt động trong mảng thể mạnh. Do đặc thù của đa số dự án giảm nhẹ phát thải khí nhà kính cần sự phối hợp giữa việc áp dụng khoa học công nghệ cũng như truyền thông hiệu quả, phần nhiều các nhóm thanh niên chỉ mạnh một trong hai kỹ năng này và thiếu kỹ năng còn lại. Điều này đã dẫn đến không ít trở ngại khi các bạn triển khai và mở rộng dự án.

Thông qua báo cáo này, chúng tôi muốn nêu bật khó khăn mà các dự án thanh niên hoạt động trong mảng giảm nhẹ gặp phải, để các bên liên quan có thể đưa ra các biện pháp hỗ trợ hiệu quả hơn, nhằm đẩy mạnh tiềm lực thanh niên trong mảng thể mạnh này.

Giảm nhẹ phát thải khí nhà kính là hoạt động nhằm giảm nhẹ mức độ hoặc cường độ phát thải khí nhà kính, tăng cường hấp thụ khí nhà kính. Việt Nam là một quốc gia thu nhập trung bình, nhưng phát thải nhà kính lại nằm trong top 30 thế giới; do vậy, đối với nước ta việc giảm nhẹ khí thải nhà kính là việc hết sức quan trọng.²⁰

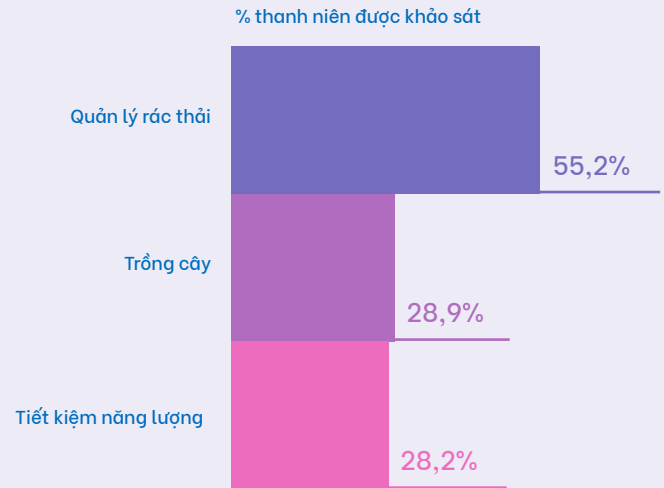
Ảnh: Vert Xanh

¹⁹ "Luật Bảo Vệ Môi Trường 2020, Luật Số 72/2020/QH14," Khoản 31 điều 3.

²⁰ Baotuoitre, "Việt Nam Đứng Thứ 27 Thế Giới Về Phát Khí Thải," TUOI TRE ONLINE, August 18, 2017, <https://tuoitre.vn/viet-nam-dung-thu-27-the-gioi-ve-phanh-ki-thai-1371226.htm>.

b. Điểm qua các dự án nổi bật

Trong số tất cả các mảng hoạt động vì khí hậu xuyên suốt bốn chủ đề, quản lý rác thải, sử dụng tài nguyên hợp lý là mảng hoạt động mà nhiều dự án thanh niên tập trung triển khai hiệu quả nhất, đặc biệt với các chiến dịch giảm sử dụng nhựa dùng một lần. Hơn một nửa số thanh niên trả lời khảo sát (52,2%) đã hoặc đang là thành viên của một dự án quản lý rác thải; trong khi 28,2% đã từng hoạt động trong mảng tiết kiệm năng lượng. Ngoài các biện pháp dựa vào thiên nhiên (trồng rừng, bảo vệ rừng – xem phần chủ đề “Giải pháp dựa vào thiên nhiên” mục 9.b.), hai mảng hoạt động về rác thải và tiết kiệm năng lượng được sự hưởng ứng nhiều nhất của thanh niên Việt Nam. Ngoài ra, ô nhiễm không khí cũng là một mảng hoạt động tương đối thu hút các bạn trẻ, đặc biệt là các bạn trẻ ở khu vực Bắc Bộ.

Biểu đồ 4: Hoạt động được thanh niên hưởng ứng nhiều nhất thuộc mảng giảm nhẹ

Đặc biệt, các hoạt động trong mảng giảm nhẹ tập trung vào việc sáng tạo, đổi mới công nghệ và kỹ thuật. Trong tổng số 387 thanh niên trả lời khảo sát, chỉ có 82 bạn áp dụng các sáng kiến khoa học, kỹ thuật khi thực hiện dự án về khí hậu nói chung. Tuy nhiên, trong số 82 bạn đó, hết 65 bạn (79,3%) có dự án thuộc nhóm giảm nhẹ, mà nổi bật nhất là các dự án về năng lượng và xử lý rác thải. Tương tự như vậy, trong tổng số thanh niên trả lời khảo sát chỉ có 60 thanh niên tham gia dự án khởi nghiệp, nhưng trong đó 44 bạn (73,3%) có dự án thuộc lĩnh vực giảm nhẹ.

Sau đây là một số dự án ấn tượng nhất của các bạn trẻ ba miền trong mảng quản lý rác thải, năng lượng và ô nhiễm không khí:

Quản lý rác thải

Miền Bắc:

— **Vert Xanh** là một dự án được thành lập bởi 3 bạn trẻ trường THPT trên địa bàn Hà Nội hướng tới mục tiêu xây dựng không gian học tập xanh, văn minh, hiện đại cũng như thay đổi nhận thức, phát triển tư duy của thế hệ trẻ trong việc bảo vệ môi trường. Năm 2019, nhóm đã triển khai những dự án nhỏ ở trường THCS Nghĩa Tân như thu gom pin cũ, làm gạch Ecobrick, thường xuyên phát thanh truyền thông về những vấn đề môi trường trước loa trường... Cuối năm 2019, căng tin trường THCS Nghĩa Tân đã thay thế toàn bộ cốc, bát nhựa sử dụng một lần dưới sự đề xuất của Vert Xanh. Trong năm 2020, Vert Xanh đã triển khai Vert Tour – chuỗi sự kiện điếm nhấn nhằm lắp đặt mô hình thu gom và phân loại rác thải tại nguồn tại các trường THCS và THPT trên địa bàn Hà Nội. Sự kiện chính Vert Tour – Chim báo bão đã nhận được sự hưởng ứng, tham gia của 1800 bạn học sinh đến từ các trường THCS, THPT như THCS Nghĩa Tân, THPT Chu Văn An,... Vận hành bởi nhóm các bạn trẻ, dự án cũng gặp nhiều khó khăn về kinh phí hoạt động cho các sự kiện, cách thức kết nối chuyên gia môi trường hỗ trợ, tư vấn dự án và làm việc với các nhà trường học. Tuy vậy, dự án cũng được triển

khai thành công trong năm 2020 khi nhận được sự hưởng ứng từ ban giám hiệu trường THCS Nghĩa Tân đồng ý cho thực hiện thí điểm dự án tại trường, và sự hỗ trợ về mặt pháp lý, tư vấn kỹ thuật, cố vấn chuyên môn từ Trung tâm Sống và Học tập vì Môi trường và Cộng đồng.

Miền Trung:

— **Green Beli** là dự án giảm rác thải nhựa tại Việt Nam, hoạt động bởi khoảng 15 bạn trẻ (chủ yếu là sinh viên). Hoạt động được triển khai gồm có các buổi dọn rác biển sau bão, hơn 300m bờ biển được thu dọn và làm sạch; gần 1 tấn rác nằm trên bãi biển Sơn Trà, Đà Nẵng được thu gom và đem đi xử lý, chủ yếu gồm lưới đánh cá và các loại bao bì nilon, bao cát dùng để chắn gió bão. Ngoài ra, bộ ảnh truyền thông về nhựa do dự án thực hiện đã nhận được sự quan tâm lớn của người dùng facebook. Bài viết đã đạt gần 80.000 lượt tiếp cận, 13.500 lượt tương tác, 900 lượt thích, 250 bình luận và gần 700 lượt chia sẻ. Những con số này vẫn **đang** tiếp tục tăng. Thanh niên thuộc dự án Green Beli đã tạo ra **ứng dụng Green Beli**, một bản đồ Xanh với

hơn 1.000 địa điểm xanh trong cả nước, được sự hỗ trợ của sở Khoa học - Công nghệ Đà Nẵng. Tuy nhiên, cũng như các dự án vận hành bởi nhóm các bạn trẻ, Green Beli cũng gặp phải nhiều khó khăn, trong đó thách thức lớn nhất là thiếu kinh phí hoạt động cho các sự kiện.

— **Reform Plastic Vietnam:** mục tiêu của dự án là chuyển đổi những thách thức về rác thải nhựa ở Việt Nam thông qua mô hình nhượng quyền xã hội có thể mở rộng bằng cách thu gom nhựa cấp thấp và chế biến trực tiếp thành các sản phẩm có giá trị, có thể sử dụng và kinh doanh được.

Miền Nam:

— **Green River** là một dự án được khởi xướng bởi bảy thanh niên miền Nam Việt Nam trong độ tuổi từ 18-30. Dự án hướng đến việc giải quyết vấn đề rác thải nhựa trên các con sông ở Việt Nam, đặc biệt ở khu vực Đồng bằng sông Cửu Long thông qua việc thiết lập hệ thống thùng rác

thông minh trên ghe du lịch, ghe hàng, bến phà chờ khách; dùng robot thu gom rác thải nhựa trôi nổi trên sông và truyền thông nâng cao nhận thức, góp phần xây dựng lối sống xanh cho các tiểu thương và các hộ dân sống trên hoặc ven sông. Dự án đi vào hoạt động từ tháng 1 năm 2020 tại chợ nổi Cái Răng, thành phố Cần Thơ. Đến thời điểm hiện tại, dự án đã làm được tổ chức 1 hoạt động vẽ thùng rác, 1 lần chạy thử máy thu gom, 1 sự kiện ra mắt và các hoạt động truyền thông online, tiếp cận 150.000 lượt người và thu hút 15.000 lượt tương tác. Dự án vừa đạt giải nhất cuộc thi “Tìm kiếm ý tưởng sáng tạo vì một đại dương không nhựa” của UNESCO và đang mở rộng địa bàn sang Cù Lao Chàm, Quảng Nam. Trong quá trình hoạt động, nhóm gặp nhiều thách thức như: dịch COVID làm trễ tiến độ, chính quyền địa phương tuy có ủng hộ nhưng lại khó khăn trong khâu cấp giấy phép (các bên không có liên kết với nhau, không có quy trình rõ ràng để cấp giấy phép), máy thu gom rác có sẵn không hoạt động nên nhóm phải tự chế tạo ra máy mới.

Năng lượng

Miền Bắc:

— **Tắt đèn - Bật ý tưởng (BOOVironment):** Kể từ khi tham gia Chiến dịch Giờ Trái đất đầu tiên năm 2009, Việt Nam đã hưởng ứng thành công 10 chiến dịch lớn từ sự kiện toàn cầu này, thu hút đông đảo sự ủng hộ của các bạn trẻ trên cả nước. Số lượng thành viên tham gia chiến dịch tăng nhanh qua từng năm. Để chào mừng sự kiện Giờ Trái đất, Chiến dịch Tắt đèn - Bật ý tưởng, một sáng kiến do BOOVironment dẫn đầu, đã có sức lan tỏa rộng rãi, lôi cuốn các nhóm thanh niên trong việc nâng cao nhận thức của cộng đồng về biến đổi khí hậu và lan tỏa thông điệp bảo vệ môi trường đến các bạn trẻ cả nước. 10 chủ đề trong 10 năm, chiến dịch đã thu hút hơn 5.000.000 lượt người ủng hộ, 800 bài báo đưa tin, hơn 20 tỉnh, thành phố có hoạt động ủng hộ, hơn 50 nhóm/CLB/Tổ chức đồng hành cùng chiến dịch và 18.000 cây đã được trồng tại rừng ngập mặn Huế. Năm 2018, chủ đề Nhựa đã góp phần tạo làn sóng nhận thức mạnh mẽ về tác hại của nhựa nói chung và vi nhựa nói riêng, đồng thời 100 cửa hàng/nhà hàng đã thay đổi và giảm nhựa trong tiêu dùng.

— **SG Solutions** là một dự án mang đến giải pháp giám sát năng lượng trực quan được thực hiện bởi **loTeamVN**, mang đến sự minh bạch trong giám sát lượng điện tiêu thụ cũng như lợi ích kinh tế của việc sử dụng điện tiết kiệm cho người dân. Năm 2020, dự án triển khai lắp 10 bộ giám sát năng lượng tại các hộ gia đình trên địa bàn nội thành Hà Nội giúp người dân có thể nhanh chóng thấy được hiệu quả của việc tiết kiệm điện và tiết kiệm chi phí thông qua các hành vi như chọn bóng đèn LED thay các loại đèn truyền thống, chọn mức nhiệt độ điều hòa hợp lý, dùng rèm che nắng, ... Bộ giám sát năng lượng SG Solutions xuất phát từ nghiên cứu khoa học được thiết kế, lập trình bởi đội ngũ kỹ thuật loTeamVN và được Bộ Xây dựng nghiệm thu và đánh giá

cao. Dự án được hỗ trợ bởi Quỹ sáng kiến “Vì không khí sạch - Thành phố xanh” triển khai bởi Trung tâm Sống và Học tập vì Môi trường và Cộng đồng. Dự án cũng được thúc đẩy thông qua chương trình VIETNAM ENERGY ACCELERATOR PROGRAM được tổ chức bởi **New Energy Nexus**.

Miền Nam:

— **New Energy Nexus Việt Nam** là một tổ chức phi lợi nhuận do 3 thanh niên Việt Nam trong độ tuổi từ 22 đến 35 vận hành. Tổ chức hướng đến việc hỗ trợ phát triển các dự án khởi nghiệp về năng lượng sạch thông qua việc cấp quỹ, nâng cao năng lực và kết nối mạng lưới. Năm 2020, New Energy Nexus Việt Nam cùng New Energy Nexus Đông Nam Á triển khai dự án **BUILDING ENERGY CHALLENGE 2020**, hướng đến việc ứng dụng thí điểm các dự án về tiết kiệm năng lượng đến khối tòa nhà, nâng cao nhận thức về tiết kiệm năng lượng tại Đông Nam Á. Dự án được triển khai từ tháng 3 đến tháng 7/2020, kết nối 10 tập toàn và 1.800 start-up về tiết kiệm năng lượng. Tại Việt Nam, ở vòng chung kết, dự án kết nối thành công tập đoàn Viettel với 1 start-up nước ngoài. Hiện nay dự án đang ở giai đoạn thí điểm ứng dụng, tuy nhiên, do tình hình COVID, startup nước ngoài không thể đến Việt Nam để áp dụng sáng kiến nên dự án đang tạm thời hoãn lại. Dự án nhận tài trợ từ ADB Venture. Một số khó khăn của dự án: rào cản ngôn ngữ (các kỹ sư của các tập đoàn không giao tiếp tốt bằng Tiếng Anh, khó giải thích các vấn đề về năng lượng trong khối tòa nhà của tập đoàn mình cho các startup), giá điện ở Việt Nam còn rẻ nên nhu cầu tiết kiệm năng lượng của các tập đoàn còn chưa cao, nhận thức của các tập đoàn ở Việt Nam còn thấp (hầu hết các tập đoàn tham gia vào thử thách đều vì mục tiêu quảng cáo, tiếp thị thay vì thật sự hướng đến việc tiết kiệm năng lượng, giảm phát thải...), chất lượng giải pháp của các startup Việt Nam còn chưa cao.

Ảnh: GE Tour

Ô nhiễm không khí

Miền Bắc:

— **Dự án AirSENSE** dành cho học sinh, sinh viên phát triển các kỹ năng STEM với tư duy bảo vệ môi trường, hướng tới các hoạt động khoa học công dân và ứng dụng thực tế. AirSENSE bắt nguồn từ dự án nghiên cứu sinh viên phòng thí nghiệm SPARC Lab, Đại học Bách Khoa Hà Nội. Lợi thế với nhân lực chất lượng, chuyên sâu, AirSENSE đã hình thành hệ thống đo chất lượng không khí phục vụ giáo dục STEM và giáo dục môi trường. Từ Bách Khoa, dự án được triển khai trong một số trường học dưới các hình thức đa dạng như hội thảo, trao đổi nhóm, hỗ trợ thành lập câu lạc bộ học tập, triển lãm, ngày hội STEM, cuộc thi khoa học. Để tạo sân chơi lan tỏa, AirSENSE tổ chức Cuộc thi thiết kế kỹ thuật chủ đề Môi trường không khí năm 2019 và Cuộc thi thiết kế kỹ thuật chủ đề giải pháp thông minh trong khoa học môi trường năm 2020. Với mục tiêu “học hỏi, sáng tạo và phát triển”, cuộc thi tạo ra sân chơi lành mạnh, bổ ích, trí tuệ, cơ hội giao lưu học hỏi cho tất cả các bạn học sinh, sinh viên từ 13- 25 tuổi, có niềm đam mê khoa học và kỹ thuật, thỏa sức sáng tạo, biến những ý tưởng của mình thành sản phẩm hữu ích trong cuộc sống. Hai năm vừa qua, Cuộc thi đã thu hút hàng trăm sản phẩm kỹ thuật về môi trường, ngoài ra các nhóm tham gia cuộc thi còn được chia sẻ, thực hành nhiều kỹ năng để trở thành một nhóm phát triển sản phẩm môi trường tương lai. Mặc dù được hỗ trợ nhiều về chuyên môn và các mối quan hệ chuyên gia, tuy nhiên AirSENSE vẫn gặp nhiều khó khăn như vấn đề kinh phí, vấn đề truyền thông, nhân lực và quản trị. Ngoài ra, đội ngũ sinh viên kỹ thuật chưa được đào tạo thuần thực kỹ năng mềm, kỹ năng truyền thông. Dự án đã viết website airsense.vn duy trì kinh phí theo năm và vận hành fanpage đều chưa hiệu quả.

c. Các nút thắt đặc thù

Sau các diễn đàn tham vấn của thanh niên cũng như khảo sát nút thắt, chúng tôi đã cùng nhau thảo luận, phân tích và nhận ra rằng:

Các nút thắt chính của dự án giảm nhẹ là (1) tài chính, (2) làm việc với các bên liên quan và (3) kỹ năng.

Khác với các dự án trong ba nhóm chủ đề còn lại, các dự án về giảm nhẹ không gặp nhiều khó khăn về công nghệ, kỹ thuật (theo đánh giá chủ quan của các đội nhóm thanh niên thực hiện dự án). Thậm chí, đây chính là thế mạnh của các dự án thanh niên trong mảng giảm nhẹ, do nhiều dự án tập trung vào sáng tạo kỹ thuật để đưa ra các sản phẩm mới.

“Những người muốn tập trung vào khoa học”

Kỹ năng và kiến thức là hai điều không thể thiếu đối với thanh niên trong công cuộc hành động vì biến đổi khí hậu. Thực tế, có rất ít thanh niên có được tất cả các kỹ năng cần thiết để đội nhóm có thể xây dựng nên một dự án độc lập.

So với thanh niên ở các dự án chủ đề khác, nhiều thanh niên khởi xướng các dự án giảm nhẹ là những bạn trẻ có nền tảng về khoa học - kỹ thuật, nên rất vững về mặt kiến thức chuyên môn (chỉ 32,8% thanh niên làm dự án giảm nhẹ cho rằng kiến thức là một nút thắt đáng kể). Tuy nhiên, một thiếu sót lớn mà các bạn tự nhận thấy đó là **thiếu sót về kỹ năng, đặc biệt là kỹ năng truyền thông, quản lý dự án và nâng cao tính ứng dụng của mô hình**.

Bạn Lê Gia Thanh Trúc, thành viên nòng cốt dự án sản phẩm giám sát năng lượng SG Solutions, chia sẻ rằng khó khăn lớn nhất mà nhóm gặp phải đó là thiếu kỹ năng truyền thông. Trúc nói, “Vì bên mình mọi người chuyên làm kỹ thuật nên khi làm về truyền thông về dự án thì gặp khó khăn.” Dù tiết kiệm điện mang lại lợi ích kinh tế, cũng như giảm nhẹ phát thải khí nhà kính, Trúc nhận thấy vẫn không có nhiều hộ dân thực sự quan tâm đến hai vấn đề này. Nhóm bạn vẫn băn khoăn làm sao để truyền tải được thông điệp tiết kiệm điện một cách hiệu quả. “Đây là điều mà team mình đang cố gắng để làm tốt hơn,” Trúc kết luận.

Ngoài ra, với vai trò là một dự án khởi nghiệp áp dụng kỹ thuật mới, nhóm cũng gặp không ít khó khăn trong việc xây dựng mô hình kinh doanh phù hợp cho sản phẩm của mình. Trong một thời gian dài, nhóm loay hoay trong việc đưa sản phẩm đến người tiêu dùng là hộ gia đình nhỏ lẻ. Tuy nhiên, nhờ chương trình hỗ trợ của New Energy Nexus năm 2020, nhóm đã học được thêm kỹ năng xây dựng mô hình kinh doanh và quyết định hướng sản phẩm tới các hộ kinh doanh, nhà hàng, cà phê là đối tượng có nhu cầu theo dõi và tiết kiệm điện nhiều hơn.

Trần Thị Hồng Hiền, người có kinh nghiệm lãnh đạo nhiều dự án trong mảng ô nhiễm không khí và giảm thiểu rác thải bao gồm dự án AirSENSE và Làng Chài Bình Yên, cũng chia sẻ khó khăn trong việc xây dựng một nhóm hoạt động đa dạng về kỹ năng. Không có đủ nguồn nhân lực chất lượng, Hiền từ một kỹ sư môi trường phải trở thành kỹ sư điện tử, kiêm luôn trợ giảng, kiêm luôn người thực hiện công tác thiết lập mạng lưới đo không khí.

Hiền nói thêm rằng do bản thân là người làm lĩnh vực nghiên cứu nên để đưa những kết quả của dự án tới cộng đồng thật sự cần các bạn trẻ xây dựng các kế hoạch truyền thông phù hợp với đại chúng. Để làm được điều này, Hiền đã quyết định đầu tư kinh phí để có thể tìm được nguồn nhân lực chất lượng nhất, nhưng vẫn chưa thành công.

Ngay cả khó khăn về vấn đề tài chính, theo bạn Nguyễn Châu Giang, cũng xuất phát do các bạn trẻ thực hiện các dự án giảm nhẹ chưa có đủ kỹ năng để gây quỹ và thu hút tài trợ sau khi đã nghiên cứu ra những sản phẩm sáng tạo, có giá trị. “Mình nghĩ tiền không là một yếu tố quan trọng. Thay vì nghĩ đó là một trở ngại thì mình nên đặt câu hỏi: Làm thế nào để có thể gây quỹ, thu hút tài trợ nhiều hơn? Mình nghĩ các yếu tố quan trọng nhất là [kỹ năng] cơ bản để xây dựng một dự án.”

Thay đổi nhận thức: cần nhắm tới nhiều đối tượng

Nút thắt về các bên liên quan là nút thắt chung mà tất cả dự án thanh niên đều gặp phải, tuy nhiên, trong lĩnh vực giảm nhẹ nói riêng, nút thắt này thường cản trở các bạn nhiều nhất trong khâu nhân rộng dự án. **Đặc thù của các dự án giảm nhẹ, đặc biệt các dự án liên quan đến rác thải, đòi hỏi thanh niên phải thuyết phục các nhóm đối tượng khác** thay đổi hành vi thì dự án mới có hiệu quả trên diện rộng. Mặc dù các nhóm thanh niên thường đạt được thành công bước đầu trong việc truyền thông đến những thanh niên khác, **điều các bạn trẻ loay hoay là sau đó làm sao để “người lớn” cũng phải nghe mình.**

Một thanh niên miền Bắc đã từng là thành viên của dự án Lake Project, chia sẻ về tầm quan trọng cũng như thách thức của việc lan tỏa các dự án, phong trào giảm nhẹ biến đổi khí hậu đến nhiều đối tượng hơn nữa. “Ví dụ, không chỉ có ... giới trẻ Hà Thành [cần thay đổi nhận thức] mà cả người lớn tuổi vùng cao, ngư dân, giới doanh nghiệp... Nghe thì khó nhưng như mình đã đề cập ở trên thì khi đã có nguồn kinh tế và những thành viên có khả năng ngoại giao, giáo dục, điều sau đó sẽ là thời gian và sự kiên trì [để hướng tới đối tượng rộng hơn].” Tương tự, bạn Nguyễn Hoàng Sơn, nguyên đồng trưởng nhóm dự án Green River Mekong cũng chia sẻ rằng một trong những nút thắt bạn ấy chưa “tháo gỡ” được là làm sao để dự án tiếp cận được rộng rãi hơn, để giới thiệu những sản phẩm tái chế, không sử dụng nhựa được nhiều người ưa dùng.

Thường các chiến dịch truyền thông của đội nhóm thanh niên sẽ tập trung thực hiện trên mạng xã hội, kênh truyền thông mà thanh niên sử dụng chủ yếu. **Khi tiếp cận với các kênh truyền thông giáo dục “chính thống” để hướng tới nhiều nhóm đối tượng hơn, thanh niên gặp khó khăn** do chưa tạo được niềm tin vào dự án của mình. Bạn Trần Thị Diễm Phúc, thành viên nhóm [Green Fingers Vietnam](#) chia sẻ, “Tụi mình muốn tổ chức các chương trình giáo dục về quản lý rác thải cho các em học sinh tiểu học nhưng rất khó tìm được trường đồng ý vì thủ tục giấy tờ xin phép rất phức tạp.”

d. Hướng giải quyết

#3 Mở rộng cơ hội sáng tạo để giảm nhẹ phát thải khí nhà kính cho nhiều đối tượng thanh niên

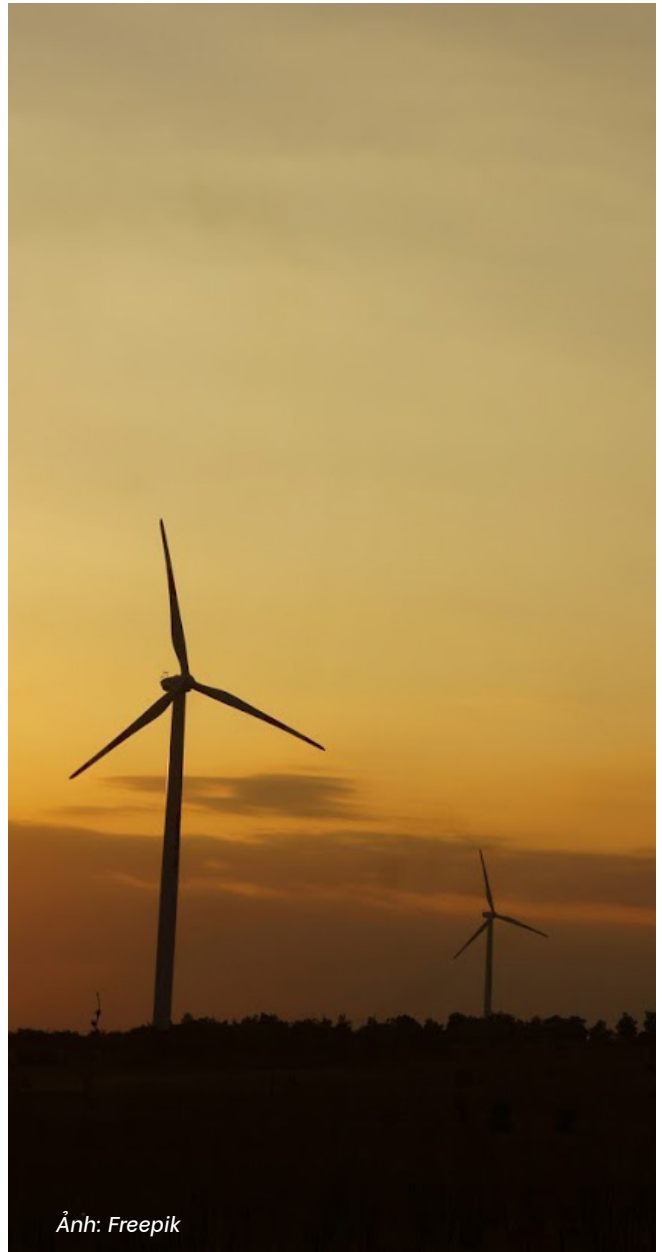
Nhìn chung, việc thanh niên thực hiện được các nghiên cứu tầm cỡ lớn cũng là một trong những cách xây dựng niềm tin với các nhà khoa học, nhà hoạch định chính sách và chính quyền địa phương đối về khả năng giải quyết các vấn đề giảm nhẹ phát thải khí nhà kính của thanh niên. Có thể thấy, thanh niên không thiếu ý tưởng sáng tạo, đặc biệt trong ba lĩnh vực quản lý rác thải, sử dụng năng lượng hiệu quả và ô nhiễm không khí.

Tuy nhiên, không phải thanh niên nào cũng có cơ hội được trải nghiệm môi trường nghiên cứu sáng tạo bài bản, ngoại trừ các bạn hiện đang theo học chuyên ngành kỹ thuật ở các trường có cơ sở vật chất tốt. Để đưa cơ hội nghiên cứu để giảm nhẹ phát thải khí nhà kính đến nhiều thanh niên ở các độ tuổi, điều kiện sống khác nhau, cũng như hỗ trợ các nhóm dự án được đa dạng

hơn về kỹ năng, chúng tôi mong muốn các trường đại học, trung tâm nghiên cứu sẽ tạo ra các **chương trình học bổng hệ sáng tạo hướng đến đối tượng thanh niên quan tâm đến vấn đề giảm nhẹ phát thải khí nhà kính.**

Chương trình có thể “ghép đôi” các bạn thanh niên với các phòng thí nghiệm, các dự án khoa học đang được đội ngũ giáo sư và thạc sĩ tại trường đại học thực hiện, để các bạn có thể trải nghiệm và quan sát quá trình nghiên cứu thực tế. Cơ hội này nên **ưu tiên thanh niên từ các tỉnh thành, thanh niên ở lứa tuổi cấp ba và các bạn nữ**, là những nhóm đối tượng thường không được tiếp xúc nhiều với môi trường sáng tạo kỹ thuật.

Để thực hiện được chương trình học bổng sáng tạo này, **sẽ cần sự hỗ trợ rất lớn từ các bên liên quan là các trường đại học, trung tâm đang có những chương trình nghiên cứu** trong mảng năng lượng, quản lý rác thải và ô nhiễm không khí. Tuy nhiên, mạng lưới thanh niên ví khí hậu có thể lên ý tưởng và liên hệ với các bên liên quan này.

Ảnh: Freepik

#4 Các nhóm cố vấn triển khai dự án sáng tạo

Khi các thanh niên đã đưa ra được sáng kiến, vấn đề then chốt các bạn cần là được trau dồi kỹ năng quản lý dự án, truyền thông và làm việc với các bên liên quan, nhằm biến ý tưởng thành một dự án lâu dài hoặc một doanh nghiệp xã hội. Do đó, chúng tôi mong muốn sắp tới sẽ có nhiều chương trình ở quy mô từ thành phố, vùng miền cho đến toàn quốc kết nối thanh niên làm khoa học với chuyên gia, các CSO và dự án khởi nghiệp thành công để tạo ra các nhóm cố vấn triển khai dự án.

Hiện tại, bản thân mạng lưới thanh niên có thể thử nghiệm chương trình cố vấn này năm 2021 để hỗ trợ các dự án sáng tạo xuất sắc nhất từ cuộc thi Thanh niên Sáng tạo vì Biến đổi khí hậu của UNDP và Đoàn TNCS Hồ Chí Minh. Để tìm được những cố vấn phù hợp cho từng dự án, chúng tôi hy vọng tạo ra một kênh kết nối trực tuyến trên trang web hoặc mạng xã hội, nơi các nhóm có thể đăng thông tin về dự án của mình để các cố vấn tiềm năng tìm hiểu và “nhận” dự án. Sau đó, nhóm mentor này sẽ theo sát các bạn trong ít nhất sáu tháng, từ khâu thử nghiệm ý tưởng sáng tạo đến khi dự án có thể tự vận hành trơn tru.

Đã có các chương trình đạt được thành công trong việc hỗ trợ các đội nhóm thanh niên trong bước đầu hoàn thiện ý tưởng sáng tạo và triển khai dự án, như AirSENSE và New Energy Nexus Việt Nam. Chúng tôi hy vọng mô hình “mentorship” sẽ tiếp tục hỗ trợ các đội nhóm trong thời gian dài hơn, để thật sự hiểu và giúp được các bạn giải quyết khúc mắc trong quá trình thực hiện.

Tất nhiên, khó khăn lớn nhất khi triển khai hướng giải quyết này là tìm được các cố vấn tâm huyết để hỗ trợ các dự án không chỉ trong một, hai ngày tham vấn mà suốt một quãng thời gian dài. Tuy nhiên, chúng tôi tin với kênh kết nối trực tuyến, cách truyền thông hiệu quả và tiềm lực dự án, mạng lưới thanh niên có thể tìm được những mentor phù hợp cho ý tưởng sáng tạo của thành viên.

Thích ứng với biến đổi khí hậu là các hoạt động nhằm tăng cường khả năng chống chịu của hệ thống tự nhiên và xã hội, giảm thiểu tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu và tận dụng cơ hội do biến đổi khí hậu mang lại.

a. Giới thiệu

Không thể nhắc đến biến đổi khí hậu ở Việt Nam mà không nhắc đến các hoạt động thích ứng, cần phải diễn ra song song với các hoạt động giảm nhẹ. Biến đổi khí hậu không chỉ diễn ra trong tương lai mà nó đã và đang xảy ra; ảnh hưởng của nó được cảm nhận ở mọi miền đất nước, nhất là đối với các cộng đồng yếu thế. Thích ứng với biến đổi khí hậu là các hoạt động nhằm tăng cường khả năng chống chịu của hệ thống tự nhiên và xã hội, giảm thiểu tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu và tận dụng cơ hội do biến đổi khí hậu mang lại.²¹

Các dự án thích ứng với biến đổi khí hậu của thanh niên tập trung hỗ trợ các cộng đồng địa phương chuyển đổi mô hình trồng trọt, chăn nuôi để phù hợp với điều kiện khí hậu thay đổi. Một số dự án tiêu biểu trong mảng này áp dụng các biện pháp dựa vào thiên nhiên, nên sẽ được đề cập trong phần chủ đề “Giải pháp dựa vào thiên nhiên” mục 9.b. bên dưới. Ngoài ra, nhiều thanh niên đã từng tham gia với vai trò cộng tác viên hoặc tình nguyện cho các phong trào giảm nhẹ rủi ro thiên tai và cứu trợ sau thiên tai của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, chính quyền địa phương và các CSO.

Tuy nhiên, hiện nay rất ít nhóm thanh niên độc lập tự xây dựng và triển khai thành công trên diện rộng một dự án giảm nhẹ rủi ro thiên tai và cứu trợ sau thiên tai—một khoảng trống lớn trong bối cảnh giảm nhẹ rủi ro thiên tai là vấn đề đặc biệt quan trọng tại Việt Nam. Có thể nói, đối với thanh niên quan tâm đến chủ đề thích ứng, các nút thắt chính về tài chính, các bên liên quan, kỹ năng và công nghệ kỹ thuật quá lớn, làm cho các bạn chùn bước ngay từ khâu lên ý tưởng dự án. Ngoài ra, một khó khăn đặc thù là thanh niên tại những địa điểm chịu ảnh hưởng rõ rệt nhất của biến đổi khí hậu, nơi các dự án thích ứng sẽ mang lại lợi ích nhiều nhất, lại chưa đủ tự tin, thiếu kỹ năng, kiến thức cần thiết để đóng vai trò lãnh đạo trong việc triển khai dự án. Hiện nay, bảo đảm an toàn cộng đồng, trường học và nhà ở trong thiên tai là hoạt động được ít thanh niên hưởng ứng nhất trong các hoạt động vì khí hậu (chỉ 11,7% tổng số 387 thanh niên được khảo sát).

²¹ “Luật Bảo Vệ Môi Trường 2020, Luật Số 72/2020/QH14,” Khoản 1 điều 90. / Ảnh: Freepik

b. Điểm qua các dự án nổi bật

Mặc dù trong quá trình tham vấn ba miền, có những thanh niên đã đưa ra ý tưởng tiềm năng trong mảng thích ứng với biến đổi khí hậu, hiện các nhóm vẫn chỉ ở bước lên kế hoạch chứ chưa bắt tay triển khai dự án, chỉ có một dự án tiêu biểu tại Kiên Giang và An Giang đã đạt được những kết quả nhất định:

Miền Bắc:

— **Dự án Rễ** (thuộc **Đội thanh niên Tình nguyện Sông Mã**) bắt đầu mang cỏ Vetiver đến xã La Pán Tẩn, Mù Cang Chải vào tháng 6/2018 để giải quyết tình hình sạt lở vô cùng nghiêm trọng tại địa phương. Bằng việc trồng cỏ Vetiver, dự án mong muốn xây dựng một giải pháp tiết kiệm, bền vững và dễ thực hiện, giúp giảm thiểu sạt lở do mưa lũ gây ra cho đồng bào dân tộc miền núi. Đồng thời, Vetiver sẽ là bước đầu trong việc cải tạo đất rừng, góp phần nâng cao ý thức bảo vệ rừng, canh tác bền vững của người dân địa phương. Đến thời điểm hiện tại, nhóm đã mang 33,000 tép cỏ Vetiver đến La Pán Tẩn. Ngoài ra, nhóm cũng triển khai các hoạt động khác cho cộng đồng như tổ chức các buổi gặp tuyên truyền cho người dân về tác dụng của Vetiver, xây dựng vườn ươm Vetiver tại địa phương và xây dựng bản đồ sạt lở tại La Pán Tẩn. Nhóm hiện bao gồm 10 thành viên là thanh niên trong độ tuổi đi làm và sinh viên năm 3, năm 4 tại các trường đại học ở Hà Nội.

Miền Trung:

— **Tỉnh đoàn Quảng Trị, Quảng Bình, Quảng Ngãi** (Đoàn TNCS Hồ Chí Minh) đã thành lập tổng cộng 210 đội tình nguyện để ứng phó với lũ lụt tại ba tỉnh này vào tháng 10 năm 2020. Theo thông tin từ Trung Ương Đoàn được trích trên báo Thanh Niên, các đội thanh niên tình nguyện đã xung kích giúp người dân khắc phục hậu quả thiên tai như: chằng chống nhà cửa, san gạt, hỗ trợ khai thông một số tuyến đường. Sau khi nước rút, thanh niên tình nguyện dọn dẹp vệ sinh, di chuyển đồ đạc, chuồng trại, vật nuôi, dựng lại nhà cửa... Tổng cộng hơn 3,400 đoàn viên thanh niên tại ba tỉnh đã tham gia vào đợt cứu trợ này. Ngoài ra, nhiều đội nhóm tại các tỉnh thành khác là thành viên **Mạng lưới tình nguyện Quốc gia** trực thuộc Trung tâm Tình nguyện Quốc gia - Trung Ương Đoàn cũng đã hưởng ứng hoạt động cứu trợ, san sẻ yêu thương sau thiên tai.²²

Miền Nam:

— **BRIMOFOT (Bring more than food to the table)** được khởi xướng bởi nhóm sinh viên, giảng viên 3 trường đại học Kiên Giang, An Giang và Hoàng gia Campuchia thực hiện. Dự án hướng đến mục tiêu tăng cường bình đẳng giới và sự tham gia của các nhóm yếu thế trong việc hoạch định chính sách và quản lý đất ngập nước, nhằm đảm bảo phát triển bền vững và hài hòa giữa sinh kế người dân và đa dạng sinh học, nước khu vực hạ lưu sông Mê Công. Dự án

sẽ thực hiện ở huyện Tịnh Biên tỉnh An Giang và huyện Tà Keo thuộc Campuchia. Dự án sẽ thực hiện trong 18 tháng (có lùi lại do COVID). Các công việc chính của dự án bao gồm nghiên cứu thực trạng, đưa ra giải pháp, tập huấn cán bộ địa phương và truyền thông đến cộng đồng, đánh giá cuối kỳ và cuối cùng là đưa ra bản kiến nghị và đề xuất chính sách cho các bên liên quan như Chính phủ, phụ nữ, cộng đồng thiểu số, v.v. Dự án hiện đang trong giai đoạn một với các hoạt động hội thảo khởi động, khảo sát đánh giá nhanh thực tế và thu thập số liệu. Nhóm thực hiện dự án có khoảng 20 người, với độ tuổi dao động từ 26 đến 50 tuổi. Dự án hiện đang nhận được hỗ trợ tài chính khoảng 100.000 USD từ tổ chức **SUMERNET**. Các khó khăn nhóm dự án thường gặp phải là tiếng Anh, thiếu kinh nghiệm làm việc với đối tác nước ngoài, kỹ năng nói trước công chúng.

c. Các nút thắt đặc thù

Thanh niên tại các địa phương chịu ảnh hưởng lớn thiếu kiến thức, kỹ năng

Hiện nay ở Việt Nam, các vùng chịu ảnh hưởng nhiều nhất của biến đổi khí hậu và các hiện tượng thời tiết cực đoan có thể kể đến là các vùng núi, vùng Đồng bằng sông Cửu Long và khu vực ven biển miền Trung. Tuy nhiên, như đã được nêu trong phần nút thắt chung, so với thanh niên thành phố thì thanh niên tại các vùng miền xa gặp rất nhiều rào cản cả khách quan lẫn chủ quan khi hoạt động. Thậm chí nhiều nhóm vẫn chưa định vị mình là nhóm hoạt động lâu dài trong lĩnh vực biến đổi khí hậu do thiếu kiến thức về mối liên hệ giữa biến đổi khí hậu và các hiện tượng thời tiết cực đoan.

Theo anh Dương Bé Thanh, một trong những thực sĩ trẻ ở Đại học Kiên Giang đã khởi xướng dự án BRIMOFOT, về khó khăn nội tại, đa phần **sinh viên ở DBSCL không mạnh dạn và tự tin trong giao tiếp và thể hiện giống như các bạn trẻ học ở thành phố**. Điều này gây khó khăn cho nhóm sinh viên khi đi thực địa tiếp xúc với nông dân và các cán bộ địa phương để thu thập dữ liệu cho dự án.

“Khi mình thực hiện phỏng vấn nhóm ở một xã mình đôi khi lúng túng và nói chuyện không thu hút người nghe, làm họ không phản hồi tích cực và chuyển sang nói chuyện với nhau, vì vậy số liệu thu thập được đôi khi không đầy đủ và không đáp ứng được mục tiêu của dự án,” Thanh chia sẻ. “Thanh rất sợ sau này khi tập huấn cho các cán bộ địa phương thì không biết sẽ có thể làm hiệu quả hay không, bởi họ là những người lớn tuổi, có kinh nghiệm và có địa vị cao hơn Thanh. Còn đối với các bạn trẻ khác, thì sự thiếu tự tin khi giao tiếp làm họ khó tiếp cận các đối tượng để điều tra phỏng vấn thu thập số liệu.”

Ngoài ra, các dự án thích ứng với biến đổi khí hậu ở quy mô lớn thường sẽ cần hỗ trợ về tài chính và kỹ thuật bởi các chuyên gia

²² Vũ Thơ, “Thành Lập 210 Đội Thanh Niên Tình Nguyện Ứng Phó Với Lũ Lụt” (Báo Thanh Niên, 14/10/2020), <https://thanhnien.vn/gioi-tre/thanh-lap-210-doi-thanh-nien-tinh-nguyen-ung-pho-voi-lu-lut-1291664.html>.

nước ngoài. Như vậy, **rào cản ngôn ngữ lại là một nút thắt lớn** đối với các nhóm ở Đồng bằng sông Cửu Long như BRIMOFOT. “Khi các Tiến sĩ, Cố vấn [người Anh] trình bày và thảo luận thì bọn mình không thể hiểu hết...Đặc biệt đối với các bạn sinh viên Đại học, do tiếng anh rất kém, nên hầu như không thể lên tiếng trong các cuộc họp ba bên.”

Dự án BRIMOFOT cũng đã thành công hơn so với rất nhiều dự án khác khi tìm được một trường bộ môn tại đại học Kiên Giang, người có kinh nghiệm và mối quan hệ, để hỗ trợ các bạn trẻ hoàn thiện mặt chuyên môn cho dự án và xin quỹ. Đối với nhiều dự án tiềm năng, rào cản quá lớn trong việc tiếp cận nguồn tài trợ và cố vấn kỹ thuật, kèm theo khó khăn nội tại về kỹ năng và ngôn ngữ, **đã khiến thanh niên “dậm chân tại chỗ” ở khâu lên ý tưởng**. Như Y Sacien Kbuor với ý tưởng hệ thống cung cấp nước cho cộng đồng Êđê tại Đăk Lăk, bạn luôn “canh cánh trong lòng là chưa biết bắt đầu từ đâu vì khó khăn hiện tại” liên quan đến nguồn lực và làm sao tiếp cận các cơ quan chức năng.

Nhiều dự án gặp khó khăn khi làm việc với chính quyền địa phương

Một mặt khác, cũng có những nhóm người trẻ từ thành phố đã xây dựng thành công dự án mang tính thích ứng với biến đổi khí hậu tại các vùng chịu ảnh hưởng lớn. Tuy nhiên, khoảng cách địa lý là một nút thắt cho các nhóm này. Đối với nhóm thanh niên tình nguyện sông Mã thực hiện dự án Rễ tại La Pán Tẩn, bao gồm các bạn sinh viên còn đi học ở Hà Nội, nhóm chỉ có thể di chuyển từ Hà Nội lên La Pán Tẩn nhiều nhất tám lần trong năm để triển khai và khảo sát dự án, mỗi lần nhiều nhất mười ngày. Do vậy, công tác theo dõi và hỗ trợ người dân chăm sóc Vetiver sau khi nhóm tiến hành trồng gặp nhiều khó khăn, dẫn đến nhiều điểm dự án không phát triển được do không ai chăm sóc.

Ngoài ra, các nhóm **thanh niên thường gặp nhiều khó khăn khi làm việc với chính quyền địa phương, vốn không quen tiếp đón các dự án thanh niên có yếu tố phi chính phủ hoặc nguồn tài trợ nước ngoài** như đã nêu trong phần nút thắt chung. Một thanh niên từ miền Nam với kinh nghiệm trong lĩnh vực phòng chống giảm nhẹ rủi ro thiên tai chia sẻ, “quá trình phê chuẩn, chấp thuận dự án từ phía chính quyền địa phương mất quá nhiều thời gian,” là nút thắt lớn nhất trong quá trình hoạt động của bạn. Một thành viên trong nhóm điều phối của dự án Rễ cũng cho rằng nhóm gặp khó khăn khi nhân sự của chính quyền thay đổi liên tục, không thống nhất đầu mối và phương thức làm việc với nhóm. “Nhóm chưa kịp làm việc xong với bác Chủ tịch xã [La Pán Tẩn] mới mà người khác đã thay đổi rồi,” thành viên này chia sẻ. Lãnh đạo mới không hiểu giá trị mà dự án mang lại, nên mỗi khi trình bày kế hoạch nhóm phải thuyết phục lại từ đầu.

Ngay cả đối với **Mạng lưới Tình nguyện Quốc gia khu vực miền Trung** trực thuộc **Trung tâm Tình nguyện Quốc gia - Trung Ương Đoàn**, việc phối hợp với chính quyền địa phương không phải lúc nào cũng diễn ra suôn sẻ. Theo anh Hoàng Trung Đức, cựu Trưởng ban của Mạng lưới miền trung và Chủ nhiệm **CLB thiện nguyện Nét bút xanh miền Trung**, bên cạnh những khó khăn về địa lý, kiến thức và thiếu nguồn lực, “việc thiếu sự quan tâm, động viên,

cũng như hỗ trợ từ các cấp chính quyền địa phương cũng là một yếu tố quan trọng khiến cho phong trào tình nguyện, thiện nguyện tại miền trung khó phát triển.” Ngoài ra, anh Đức cũng chia sẻ rằng hiện tại, nếu nói về cứu trợ lũ thì đa phần mọi người chỉ nghĩ đến việc cứu trợ khi sự việc đã rồi, nên chỉ có thể hỗ trợ được ngọn chứ không trị được rễ. Trong bảy năm hoạt động tình nguyện, anh đã thấy rõ ràng rằng tình hình lũ lụt đang ngày càng phức tạp và khó nắm bắt hơn. “Vấn đề [của thanh niên và các bên liên quan] là phải trị được gốc rễ, trồng rừng thay vì khai thác rừng, quy hoạch có hiệu quả, có các mô hình nhà phao nhà dân sinh cũng như có phương án hỗ trợ kinh tế lâu dài cho bà con,” anh Đức chia sẻ.

d. Hướng giải quyết

#5 Tập huấn kỹ năng tại địa phương

Ảnh hưởng của biến đổi khí hậu và thiên tai ở mỗi vùng miền đất nước có những đặc tính khác nhau. Vì thế, mỗi địa phương chịu rủi ro cao cần có các **chương trình huấn luyện đặc thù** để cung cấp chi tiết và cụ thể các kiến thức, kỹ năng mà thanh niên còn thiếu để xây dựng các dự án thích ứng phù hợp. Ngoài ra, những buổi huấn luyện cũng nhằm tăng mức độ tự tin của thanh niên địa phương, để các bạn nhận nhận ra được khả năng và trách nhiệm của bản thân trong việc hành động để thích ứng với biến đổi khí hậu một cách bền vững và hiệu quả.

Các buổi huấn luyện nên được thường xuyên tổ chức vào tháng 6 - 7 hàng năm, trước mùa thiên tai tại các khu vực diễn ra. **Hình thức huấn luyện sẽ được thay đổi để phù hợp với các tiếp cận thông tin của thanh niên ở từng địa phương, tuy nhiên nội dung huấn luyện sẽ xoay quanh hai chủ đề chính: (1) kỹ năng chuyên môn và (2) kỹ năng mềm**. Phần kỹ năng chuyên môn như mối liên kết giữa biến đổi khí hậu và thiên tai, các mô hình bảo vệ trường học, cộng đồng khi lũ lụt, sạt lở, cũng sẽ tùy thuộc vào nhu cầu và tình trạng của từng địa phương. Phần kỹ năng mềm nên ưu tiên những kỹ năng như thuyết trình trước công chúng, xây dựng kế hoạch dự án, lập kế hoạch để làm việc với các bên liên quan. Chương trình tập huấn nên ưu tiên thanh niên đã có kinh nghiệm hoạt động tình nguyện theo đợt với Đoàn TNCS Hồ Chí Minh để hỗ trợ các bạn xây dựng dự án lâu dài hơn, góp phần giảm nhẹ rủi ro thiên tai trong cộng đồng.

Buổi tập huấn chắc chắn sẽ rất cần sự tham gia của chính quyền địa phương, Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, các tổ chức tập huấn kỹ năng, các tổ chức cứu trợ địa phương và tốt hơn hết là chính những người dân địa phương có kinh nghiệm để hỗ trợ thanh niên có được những kỹ năng cần thiết.

#6 Tăng cường đóng góp của thanh niên địa phương vào các dự án có sẵn

Sau khi thanh niên địa phương trải qua các buổi tập huấn kỹ năng, họ cần có thêm cơ hội tiếp cận và đóng góp cho các dự án thích ứng với biến đổi khí hậu, giảm nhẹ rủi ro thiên tai quy mô lớn và dài hạn trước khi có thể tự thành lập dự án của mình. Vì thế, các tổ chức phát triển, CSO và kể cả đội nhóm thanh niên cần **tăng cường tuyển tình nguyện viên, cộng tác viên là thanh niên tại chính địa phương chịu tác động bởi biến đổi khí hậu.** Hiện tại, khảo sát của chúng tôi cho thấy đã có một nhóm các bạn thanh niên có kinh nghiệm tình nguyện trong lĩnh vực này; tuy nhiên, số lượng cơ hội tình nguyện cho các dự án có uy tín, quy mô lớn hiện nay vẫn còn hạn chế. Với sự hỗ trợ của các tổ chức quản lý dự án, mạng lưới thanh niên vì khí hậu có thể đóng vai trò truyền thông để đưa những cơ hội công tác, tình nguyện này đến với nhiều thanh niên.

CHỦ ĐỀ 9. Giải pháp dựa vào thiên nhiên

a. Giới thiệu

Thời xa xưa, con người đã từng dựa vào lối sống dựa vào thiên nhiên để phát triển. Tuy nhiên, lâu nay trong xã hội hiện đại, chúng ta không coi trọng giá trị của thiên nhiên do luôn đề cao việc phát triển theo hướng hiện đại hóa nền kinh tế và xã hội. Khi nói đến việc giảm nhẹ và thích ứng với biến đổi khí hậu cũng thế; giải pháp đầu tiên mà thanh niên cũng như các nhà hoạch định chính sách nghĩ đến là ứng dụng các tiến bộ khoa học của con người để giải quyết những vấn đề mà do chính con người đã gây ra. Mặc dù các giải pháp dựa vào thiên nhiên luôn sẵn có, nhưng trong một thời gian dài chưa được áp dụng trên phạm vi rộng lớn như một phần của chiến lược biến đổi khí hậu quốc gia.

Phải đến những năm cuối của thập niên 2000, khái niệm “dựa vào thiên nhiên” (nature-based solutions, NBS), mới thật sự được nhấn mạnh như một phần quan trọng trong công cuộc giảm nhẹ và thích ứng với hiện tượng nóng lên toàn cầu. Sau mười năm nghiên cứu và thực hiện, nhiều tổ chức trên thế giới đã công nhận việc áp dụng các giải pháp dựa vào thiên nhiên là một lựa chọn hiệu quả và tiết kiệm để giảm nhẹ, ứng phó với biến đổi khí hậu, cũng như phát triển kinh tế ở nhiều địa phương một cách bền vững và công bằng.²⁴

Tại Việt Nam, các dự án hành động vì khí hậu ứng dụng giải pháp dựa vào thiên nhiên cũng đã trở nên phổ biến hơn trong những năm gần đây. Đặc biệt ngày càng có nhiều người trẻ sau khi tốt nghiệp đại học ở thành phố quyết định về quê lập nghiệp với những dự án dựa vào thiên nhiên trong nông nghiệp, lâm nghiệp, ngư nghiệp và các ngành dịch vụ.²⁵ Tuy nhiên, họ gặp phải nhiều khó khăn trong quá trình lên ý tưởng và thực thi dự án, cũng như áp lực từ cộng đồng dẫn đến việc nhiều người đã bỏ cuộc.

Thông qua báo cáo này, chúng tôi muốn điểm qua các dự án dựa vào thiên nhiên đã đạt được thành công nhất định của ba miền, cũng như nêu bật lên những khó khăn còn tồn đọng, để cuối cùng đưa ra được hướng giải quyết nhằm hỗ trợ thanh niên Việt Nam trong việc áp dụng các biện pháp dựa vào thiên nhiên để hành động vì khí hậu một cách hiệu quả.

Ảnh: Green For Future

b. Điểm qua các dự án nổi bật

Các dự án dựa vào thiên nhiên của thanh niên Việt Nam hiện nay rơi vào ba nhóm chính: xanh hoá đô thị (trồng cây), bảo tồn hệ sinh thái tự nhiên và phát triển các sản phẩm dựa vào thiên nhiên (chủ yếu là sản phẩm nông nghiệp). Trong đó, hoạt động trồng cây nhận được sự tham gia tích cực nhất, với 28,9% thanh niên trả lời phỏng vấn (84 thanh niên) tại cả ba vùng miền đã từng tham gia hoạt động này. Kế đến là các dự án nông nghiệp xanh, với 82 thanh niên tham dự. Hoạt động bảo tồn hệ sinh thái tự nhiên, bảo tồn đa dạng sinh học có phần kén người tham dự hơn, với 73 thanh niên phần nhiều đến từ miền Bắc và miền Trung.

Sau đây là danh sách các dự án nổi bật của thanh niên ba vùng miền trong lĩnh vực áp dụng giải pháp dựa vào thiên nhiên:

²⁴ Stephan Pauleit et al., “Nature-Based Solutions and Climate Change – Four Shades of Green,” SpringerLink (Springer, Cham, January 1, 1970), https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-56091-5_3#:~:text=The%20concept%20of%20Nature%2Dbased,climate%20change%20mitigation%20and%20adaptation.

²⁵ Hằng Mai, “Giới Trẻ Và Chọn Lựa Lối Sống Mới: Từ Phố Về Quê,” TUOI TRE ONLINE, February 9, 2020, <https://tuoitre.vn/gioi-tre-va-chon-lua-loi-song-moi-tu-pho-ve-que-20200207220641329.htm>.

Xanh hóa đô thị

Miền Bắc:

- **Xanh Hà Nội** được thành lập bởi bốn bạn trẻ vào tháng 8/2017 với mục tiêu trồng mới 1.000.000 cây xanh trên địa bàn thành phố Hà Nội; và phổ biến, lan tỏa mô hình dự án trong nước và quốc tế. Từ năm 2017 đến nay, dự án đã trồng được hơn 3.000 cây tại Hà Nội với một số công trình nổi bật như Đường Vĩnh Quỳnh, Thanh Trì; cao đẳng Công nghệ và Thương mại; xã Xuân Lôi, Đông Anh; và xã Hoàng Diệu, Chương Mỹ. Hiện tại, nhóm thành viên chủ chốt của Xanh Hà Nội là 11 người, số lượng tình nguyện viên tham gia vào các sự kiện mà Xanh Hà Nội tổ chức thì đã lên tới hơn 100 người. Xanh Hà Nội hoạt động chủ yếu dựa trên sự đóng góp của các cá nhân, tuy nhiên sau khi đi vào hoạt động, với mục tiêu đầy nhân văn, Xanh Hà Nội đã nhận được sự ủng hộ, hỗ trợ của các cơ quan, đoàn thể, trường đại học và hỗ trợ về mặt tài chính của **Quỹ Sáng kiến thủ lĩnh Đông Nam Á (YSEALI)**.

Bảo Tồn/Trồng rừng

Miền Bắc:

Green for Future Club là một câu lạc bộ của trường Đại Học Lâm Nghiệp Việt Nam được thành lập vào năm 2013 bởi các cựu sinh viên năm ba của trường với mục tiêu cung cấp những kiến thức lý thú và bổ ích về thiên nhiên, môi trường, bảo vệ động thực vật, đồng thời thúc đẩy niềm đam mê với ngành nghề theo đuổi cho học sinh, sinh viên trong và ngoài trường. Năm 2020, hành trình Cây Miền Ngược – Nước Miền Xuôi đã được thực hiện trong suốt 5 tháng với mục tiêu phủ xanh cánh rừng tại bản Thung Mài, xã Hang Kia, Mai Châu, Hoà Bình và Khu bảo tồn thiên nhiên Hang Kia. Dự án được thực hiện bởi 36 bạn tình nguyện viên của dự án. Dự án cũng được hỗ trợ rất lớn từ chính quyền bản Thung Mài, xã Hang Kia; 48 hộ dân tại bản Thung Mài; và khu bảo tồn thiên nhiên Hang Kia – Pà Cò đã hỗ trợ xây dựng mô hình trồng cây, vận chuyển cây giống. Dự án được tài trợ bởi Trung tâm nghiên cứu phát triển bền vững CSDS và Cơ quan Viện trợ Ireland (Irish Aid).

Miền Trung:

- **Sasa Marine Rescue Team**: Nhóm cứu hộ sinh vật hoang dã SASA (SST) được thành lập vào tháng 7 năm 2018 sau sự kiện một chú cá heo có tên là Sasa bị trôi dạt vào bờ biển Đà Nẵng vào cuối tháng 6 năm 2018. Hiện nay, hơn 20 thành viên là tình nguyện viên tự trang bị về kiến thức, trang thiết bị và dành thời gian 4 - 5 ngày/tuần để ngập lặn dọc bãi biển của bán đảo Sơn Trà nhằm nhắc nhở du khách không phá hủy rạn san hô, cất lưới ma và nhặt rác, đồng thời trồng và khôi phục những rạn san đã bị phá huỷ. Ngoài ra, SST còn thực hiện những cuộc cứu hộ sinh vật biển như rùa biển, cá heo,... Khó khăn lớn nhất với SST đó chính là kinh phí để có thể hàng tuần duy trì hoạt động thiện nguyện của mình và gia tăng hiệu quả của những chuyến lặn.

Các Sản phẩm/Dịch vụ Dựa vào thiên nhiên

Miền Bắc:

- **Vietherb - Thuốc nam của người Việt** tập trung vào việc thúc đẩy các giải pháp tự nhiên thông qua khai thác cây thuốc cho các sản phẩm như dầu gội đầu, sữa tắm, nước súc miệng, ... Ngay từ đầu, các giá trị của Vietherb là tôn trọng các cây thuốc được trồng trong tự nhiên, không được trồng thuần túy; tránh dùng hóa chất hoặc công nghệ nuôi cấy mô trong nhân giống; và tránh phân bón hóa học và hóa chất trong sản phẩm. Ngoài ra, Vietherb tìm kiếm xây dựng cộng đồng kết nối miền núi và miền xuôi để các thầy thuốc và mọi người có thể cùng nhau bảo tồn và chia sẻ giá trị của thảo dược Việt Nam, sử dụng thực vật tự nhiên để chăm sóc sức khỏe, sản xuất và tiêu dùng. Hiện tại VietHerb đã phát triển gần 100 sản phẩm, VietHerb cam kết tối thiểu 51% lợi nhuận sẽ được quay vòng sử dụng cho các hoạt động bảo tồn và phát triển cây thuốc, bài thuốc, thầy thuốc.

Miền Trung:

- **An Nhiên Farm**: Là một nông trại được xây dựng trên ba hecta đất giữa vùng thung lũng đồi cỏn cối. Sau khi được cải tạo, hiện nay An Nhiên farm đã có đầy đủ cơ sở hạ tầng gồm xưởng sáng tác, vườn rau tự cung cấp, nhà lưu trú, xưởng gia công đồ nội thất. Toàn bộ sản phẩm tại An Nhiên farm từ bàn ghế, đồ dùng trang trí đều được làm một cách dựa vào thiên nhiên. Hiện nay, An Nhiên farm đã phát triển thành một khu du lịch sinh thái, được coi là lá phổi xanh của thành phố Đà Nẵng. Đặc biệt, ngoài việc khôi phục thành công một không gian xanh, An Nhiên farm tạo cơ hội việc làm cho nhiều bạn trẻ tại địa phương.

Miền Nam:

- **Vải thân thiện** do Giàng Thị Minh (1996), một bạn trẻ dân tộc H'mong khởi xướng và thực hiện. Dự án ra đời nhằm góp phần hạn chế lượng rác thải thời trang công nghiệp và truyền cảm hứng sử dụng các sản phẩm từ nguyên liệu xanh, an toàn và bảo vệ môi trường đến cộng đồng, đặc biệt là giới trẻ. Dự án sử dụng các nguyên vật liệu xanh là vải lanh dệt thủ công và nhuộm màu tự nhiên để tạo ra các sản phẩm, phụ kiện, thời trang thân thiện với môi trường. Bắt đầu từ tháng 4/2020 tại Tân Phú, thành phố Hồ Chí Minh, dự án đến nay đã kết nối với các nghệ nhân làm nghề dệt thủ công ở Tây Bắc để có nguồn vải thân thiện, sau đó thực hiện sáng tạo, thiết kế ra các sản phẩm như: túi đeo, 가방 tay, trang phục... Tuy nhiên, dự án còn mới nên vẫn chưa nhận được hỗ trợ từ các tổ chức hay cá nhân và vẫn đang gặp nhiều khó khăn vì chưa kết nối được cá nhân yêu thích và mong muốn sử dụng các sản phẩm từ vải thân thiện với môi trường.

c. Các nút thắt đặc thù

Đối với thanh niên hoạt động trong lĩnh vực dựa vào thiên nhiên, kết quả khảo sát cho thấy bốn khó khăn lớn nhất mà các bạn gặp phải là khó khăn về (1) tài chính, (2) thiếu sự ủng hộ từ cộng đồng, (3) thiếu nhân lực và (4) hạn chế về kỹ năng. Trong đó, đáng chú ý nhất là khó khăn về nhân sự, do đây là lĩnh vực hoạt động duy nhất mà thanh niên cho rằng khó khăn nhân sự là một trong ba nút thắt lớn nhất ảnh hưởng đến kết quả dự án.

Theo khảo sát của chúng tôi, 40% thanh niên hoạt động trong cáo dự án dựa vào thiên nhiên nghĩ rằng việc thiếu nhân sự là khó khăn đáng kể hoặc khó khăn lớn nhất khi hoạt động (được đánh giá 8/10 hoặc lớn hơn).

Ảnh: Trương Nguyễn Luân

Dựa vào thiên nhiên – một khái niệm còn mới

Dựa vào thiên nhiên là nhóm hoạt động duy nhất mà thanh niên gặp nhiều khó khăn cả trong vấn đề thuyết phục các bên liên quan và huy động nguồn nhân lực nòng cốt. Trong quá trình phỏng vấn, chúng tôi nhận ra nhiều bạn cho rằng đây là do **việc dựa vào thiên nhiên “là một giải pháp khá mới mà mọi người [trong cộng đồng] chưa muốn tiếp nhận,”** theo lời của bạn Nguyễn Ngọc Tâm Như đến từ Phan Thiết. Điều này đã góp phần làm cho việc thuyết phục các bên liên quan như người trong gia đình, cộng đồng và chính quyền địa phương mất nhiều thời gian và công sức hơn.

Đã thế, các dự án dựa vào thiên nhiên lại luôn cần sự hỗ trợ và phối hợp chặt chẽ giữa thanh niên và các bên liên quan để kế hoạch đưa ra phù hợp với quy hoạch địa phương. Ví dụ, khi trồng cây tại đô thị, các thành viên Xanh Hà Nội cần đã phải nỗ lực làm việc với chính quyền địa phương, trường học và trạm xá. Tuy vậy, vẫn không tránh khỏi những vấn đề như các vùng đất quy hoạch bị bê tông hóa nên mất đi “thịt,” là điều kiện để cây sinh trưởng.

Nói về khó khăn khi thuyết phục cộng đồng tham gia dự án, Trần Đỗ Bảo Nghi, phó chủ nhiệm câu lạc bộ **Cộng Đồng Xanh – Một Sức Khỏe**, chia sẻ quá trình cố gắng lan toả mô hình “vườn đô thị” trong khu phố mình tại Hà Nội. Cùng với các đồng đội, Nghi đã phát triển mô hình phân loại rác hữu cơ để ủ phân và dùng trồng rau trên ban công nhà. Tuy nhiên, dù Nghi có nhiều bạn bè trong câu lạc bộ ủng hộ, việc thuyết phục từng người dân trong khu phố lại là công đoạn khó khăn nhất. Hiện tại Nghi chỉ mới thuyết phục được ba bác hàng xóm, do những người còn lại vẫn chưa thấy được lợi ích môi trường và sức khỏe trong việc áp dụng mô hình này.

Thuyết phục cộng đồng đã khó, anh nông dân Danh Bộ tại Bạc Liêu còn **gặp khó hơn khi muốn áp dụng mô hình nuôi tôm dựa vào thiên nhiên: thuyết phục chính gia đình mình.** Gia đình không ủng hộ việc anh phát triển dự án lúa-tôm bền vững tại khu đất

nhà, do lo lắng về vấn đề năng suất và thu nhập khi thử nghiệm một mô hình mới. Điều này đã làm Danh Bộ khổ tâm suy nghĩ nhiều, do gia đình rất quan trọng và có ý nghĩa lớn với anh. Có những lần thử nghiệm không thành công, thậm chí Danh Bộ đã phải giấu gia đình để được tiếp tục làm. Không chỉ gia đình anh Bộ, mà nhiều gia đình nông hộ chưa hưởng ứng hoặc phản đối việc thay đổi mô hình nuôi trồng do vấn đề lợi nhuận. Theo Hoài Phong, cựu thành viên dự án **Dự án Rừng và Đồng bằng** và dự án **Hỗ trợ phát triển chăn nuôi bền vững ở vùng ven thành phố Hồ Chí Minh**, người nông dân thường không dám mạnh dạn thay đổi kỹ thuật mới, dựa vào thiên nhiên (nhằm góp phần giảm khí phát thải), để tránh rủi ro ảnh hưởng đến năng suất, sản lượng “vì nếu mùa vụ thất bại thì sẽ ảnh hưởng đến đời sống của các thành viên trong gia đình.”

Nhân lực thiếu nhiệt huyết

Chưa kể đến việc thiếu hỗ trợ của các bên liên quan, đối với các nhóm muốn xây dựng mô hình dựa vào thiên nhiên, tìm được đủ nguồn lực thanh niên để duy trì dự án đã là vấn đề không đơn giản. Tất cả các dự án nếu muốn thành công đều cần có những người bạn động hành tâm huyết. Có lẽ do đặc thù công việc của dự án dựa vào thiên nhiên, nên việc tìm nhân lực “đủ lửa” trong lĩnh vực này không phải dễ. **Các dự án trồng cây, bảo tồn thiên nhiên, xây dựng mô hình nông nghiệp, du lịch xanh đều không thể một sớm một chiều,** mà đòi hỏi sự nhẫn nại của điều phối viên và thành viên trong một thời gian dài tại địa phương để cho ra kết quả cụ thể. Từ Bắc chí Nam, **không phải nhóm thanh niên nào cũng may mắn tìm được những người bạn đồng hành lâu bền như vậy.**

Bạn Nguyễn Hoàng Nam từ Hà Nội, thành viên dự án giáo dục về rừng **The Forest Vietnam**, chia sẻ “... không ai muốn trở thành quái vật ba đầu sáu tay để làm hết mọi việc, và cũng chả ai có thể. Chúng mình đều sống nương tựa vào cộng đồng.” Tuy

nhiên, từ kinh nghiệm của bản thân cũng như những thanh niên xung quanh, Nam đã rút ra được rằng **yếu tố quan trọng nhất khi thực hiện dự án—nhân lực vững mạnh—lại nhiều khi là nút thắt lớn nhất**. “Có những người không cùng chung mục đích nên làm dự án với nhau rất khó khi có người bạn bàn lùi hoặc tệ nhất là biến mất luôn,” Nam nói. “Cứ như ngọn lửa tắt ngúm sau buổi họp đầu tiên vậy.”

Tương tự như Nam, bạn Trương Nguyễn Luân là một bạn trẻ mang câu chuyện chưa tìm thấy đồng đội phù hợp cho dự án phát triển du lịch sinh thái tại Cần Giờ. Trong quá trình lên ý tưởng và thực hiện dự án với sự hỗ trợ của **GenU, một chương trình của UNICEF**, vấn đề lớn nhất Luân gặp phải đó là “sự không đồng lòng, thiếu đam mê” của thành viên nhóm. Theo Luân, do **các bạn còn trong môi trường trường học, chịu áp lực điểm số, thi cử, nên không thể tâm huyết với dự án sau khi cùng nhau đưa ra ý tưởng**. Sau một thời gian cố gắng thực hiện và thuyết phục từng thành viên, Luân mất niềm tin vào nhóm và kết quả là dự án đã phải dừng lại.

Còn ở miền Trung, bạn Phạm Khai, một cô gái đang phát triển mô hình vườn sinh thái tại nhà hàng ở Hội An, cũng gặp phải khó khăn trong việc huy động các bạn nhân viên nhà hàng tham gia cùng. Mặc dù Khai đã bắt tay thực hiện và đạt được một số thành công nhất định trong mô hình vườn sinh thái này, bạn vẫn cảm nhận rằng gánh nặng cơm áo gạo tiền đã khiến nhiều người xung quanh chưa thể cam kết sâu với hoạt động. Để khắc phục tình trạng này, Khai đã cố gắng có những buổi nói chuyện để truyền cảm hứng, chia sẻ thông tin, và thậm chí làm mẫu để các bạn đồng nghiệp xem. Dần dần, mối quan tâm của đồng nghiệp đối với dự án hiện nay đã tăng—một động lực cho Khai tiếp tục phấn đấu.

Những chi phí không lường trước được

Tài chính là vấn đề mà thanh niên hoạt động trong lĩnh vực nào cũng cho là nút thắt lớn. Tuy nhiên, đặc biệt trong lĩnh vực giải pháp dựa vào thiên nhiên, việc vận động nguồn vốn ban đầu đã khó, việc duy trì kinh phí để thử nghiệm mô hình dài hạn còn khó hơn.

Nguyễn Văn Lợi là một thanh niên từ Nghệ An và cựu điều phối viên tại **Let's Do It! Nghệ An**. Lợi đam mê các mô hình nuôi trồng bền vững. Tuy nhiên, Lợi đã không thể tiếp tục thực hiện mô hình dùng vi tảo để làm thức ăn cho gà Đông Cảo và cá rô phi, do **tài chính không đủ để duy trì sau khi thí nghiệm ba tháng không đạt được kết quả mong đợi**. Do Lợi thả gà mật độ quá dày khi thí nghiệm, con nào khoẻ đã phát triển quá mạnh và con nào yếu đã không cạnh tranh thức ăn được nên không phát triển nổi, dẫn đến hao hụt cả về tảo lẫn gà. Tiếp theo, khi Lợi thực hiện nuôi cá rô phi trong ao, một lần mưa lớn đã làm trôi hết cá đi, làm Lợi mất vốn nặng. Trước đó, để có được tảo cho mô hình, Lợi đã liên kết với công ty nuôi tảo, nhưng công ty này sau khi không thu được lợi nhuận thì đã ngừng hỗ trợ Lợi, khiến bạn phải dừng lại dự án.

Chia sẻ cùng vấn đề tài chính, bạn Trần Ngọc Bích đã **không lường trước được chi phí về kỹ thuật** phải gánh khi thực hiện

mô hình vườn tự cung gia đình không sử dụng phân bón hoá học. Nút thắt này, kèm với sự thiếu quan tâm của người xung quanh và bản thân thiếu kinh nghiệm xử lý vấn đề, đã khiến Bích không thể tiếp tục thực hiện dự án.

Hạn chế về kỹ năng

Nhưng đằng sau những nút thắt phía trên là việc bản thân thanh niên, những người khởi xướng và thực hiện dự án, không có đủ kỹ năng về chuyên môn về cách áp dụng biện pháp dựa vào thiên nhiên. Ví dụ bạn Lợi, người thực hành nuôi vi tảo làm thức ăn cho gà Đông Cảo và cá rô phi: Lợi cho rằng bản thân thiếu các kỹ năng nuôi trồng, xây dựng và quản lý kế hoạch. Ngoài ra, quá trình vận dụng kiến thức lý thuyết về mô hình vườn - ao - chuồng vào thực tiễn cũng là một thử thách lớn. Không chỉ Lợi, Bích cũng loay hoay với việc chưa có kỹ năng xây dựng và lan rộng mô hình trồng cây quy mô hộ gia đình phù hợp với địa phương, điều mà bất cứ ai khi bắt đầu trồng những cái cây đầu tiên cũng sẽ vấp phải.

Nhìn chung, các mô hình dựa vào thiên nhiên thành công đều cần phải trải qua quá trình thử nghiệm thực tế và tích lũy kinh nghiệm lâu dài. Vì thế, những thanh niên muốn xây dựng mô hình, dự án dựa vào thiên nhiên rất cần sự tư vấn, giúp đỡ từ chuyên gia cũng như thể hệ đi trước để các mô hình được đưa vào thực tế một cách hiệu quả hơn.

Do chưa có được kỹ năng triển khai mô hình, kèm theo tất cả các hạn chế đã nêu trên, **gần một nửa số thanh niên tham gia vào dự án dựa vào thiên nhiên (80/162) chỉ tham gia với vai trò truyền thông hoặc giáo dục cộng đồng, chứ chưa trực tiếp thực hiện việc trồng cây, bảo tồn hoặc tạo ra sản phẩm dựa vào thiên nhiên.**

d. Hướng giải quyết

#7 Tour trải nghiệm các mô hình dựa vào thiên nhiên thành công

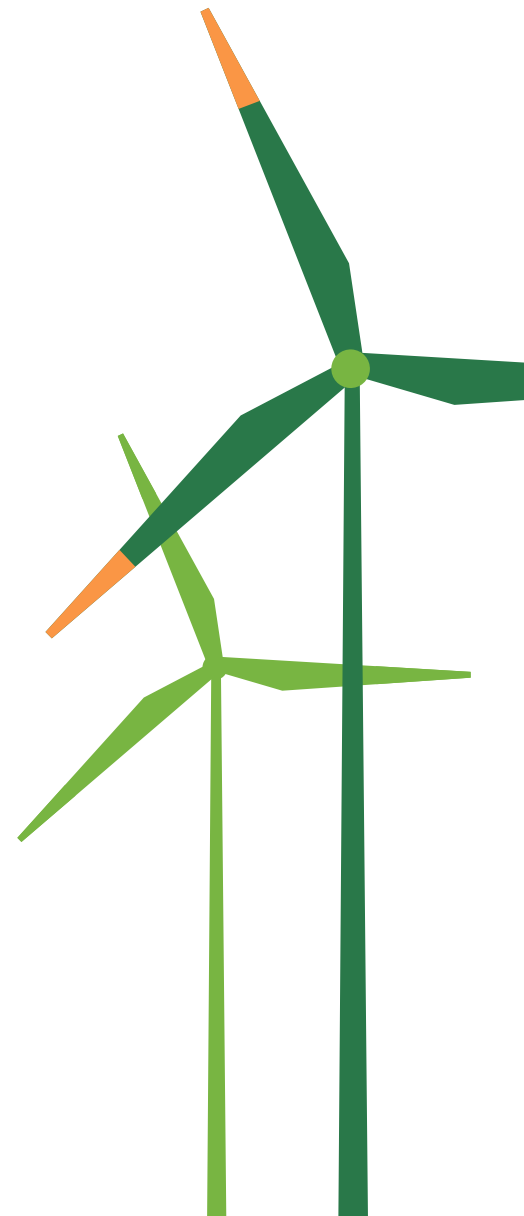
Để giải quyết được tất cả các khó khăn nêu trên không phải là điều đơn giản. Tuy nhiên, trong thời gian tới, một hướng giải quyết mà chúng tôi cho là khả thi đó là tổ chức **các chuyến tham quan và trải nghiệm mô hình dựa vào thiên nhiên thành công, để thanh niên có thể học hỏi cách làm việc với những bên liên quan và kỹ năng thực hiện mô hình từ anh chị đi trước**. Đây cũng là cơ hội để các dự án có thể quảng bá mô hình của mình đến một đội ngũ tình nguyện viên tiềm năng. Do đặc thù các dự án dựa vào thiên nhiên cần trải nghiệm thực tiễn chứ không chỉ kiến thức lý thuyết, chúng tôi tin hình thức chuyến tham quan mô hình trong thời gian ít nhất một tuần sẽ hiệu quả hơn là các diễn đàn trao đổi thông tin.

Hiện tại, đã và đang có những mô hình áp dụng biện pháp dựa vào thiên nhiên đạt được thành công nhất định như phần “Điểm qua các dự án” đã nêu. Tuy nhiên, việc truyền thông về các mô hình này đang còn hạn chế, và các thanh niên quan tâm cũng không dễ tiếp cận khi muốn tìm hiểu thêm về mô hình. Ví dụ, không phải thanh niên nào muốn xây dựng mô hình nông nghiệp bền vững cũng biết đến An Nhiên farm tại Hội An, và không phải thanh niên nào muốn trồng cây tại đô thị cũng biết về Xanh Hà Nội. Ngay cả khi biết đến tên các mô hình thông qua báo đài hoặc mạng xã hội, thì việc thật sự tiếp cận và được trải nghiệm chính tại mô hình cũng không phải là điều dễ dàng.

Với sự hỗ trợ của các chủ dự án, mạng lưới có thể đóng vai trò bắt cầu để đưa thanh niên đến với các mô hình dựa vào thiên nhiên thông qua chương trình trải nghiệm thực tế. Chúng tôi hy vọng chương trình có thể diễn ra lần đầu vào tháng 4 năm 2021, tháng của Ngày Trái Đất 2021 với chủ đề “Restore Our Earth” (tạm dịch: “Trả lại Trái Đất”), làm tiền đề để các bạn thanh niên tâm huyết có thể đảm nhận vai trò tình nguyện lâu dài hơn tại mô hình trong các tháng hè 2021 và sau đó áp dụng kiến thức học được để gây dựng dự án tại riêng địa phương mình một cách hiệu quả hơn.²⁶

Ngoài việc được **tham gia vào hoạt động hằng ngày tại mô hình mình quan tâm, được học các kỹ năng cần thiết**, các bạn thanh niên tham gia chương trình trải nghiệm thực tế cũng sẽ được **định hướng rõ ràng hơn trong vấn đề tiếp cận và thuyết phục các bên liên quan để triển khai dự án**—hiện vẫn là nút thắt lớn nhất của nhiều dự án thanh niên. Ngoài ra, lợi thế lớn của hướng giải quyết này đó là nó có thể được triển khai trong tương lai gần thông qua việc huy động nguồn lực từ các dự án, mô hình dựa vào thiên nhiên có sẵn, thay vì phải xây dựng một chương trình hoàn toàn mới chỉ để giải quyết các nút thắt của thanh niên.

Nếu thành công, chúng tôi hy vọng chương trình trải nghiệm thực tế này sẽ trở thành một **sự kiện diễn ra định kỳ hằng năm**, nhằm xây dựng một cộng đồng thanh niên áp dụng biện pháp dựa vào thiên nhiên được trang bị đầy đủ kỹ năng và kinh nghiệm của những thế hệ đi trước.

²⁶ “Building on the Growth and Resilience of the Environmental Movement Worldwide Earth Day Network Launches ‘Restore Our Earth’ as 2021 Theme,” Earth Day, 15/5/2020, <https://www.earthday.org/press-release/building-on-the-growth-and-resilience-of-the-environmental-movement-worldwide-earth-day-network-launches-restore-our-earth-as-2021-theme/>.

a. Giới thiệu

Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu được thông qua năm 2015, và kèm theo đó là yêu cầu các quốc gia đề ra cập nhật Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC) về mỗi 5 năm.²⁷ Theo cập nhật NDC năm 2020, Việt Nam cam kết đến năm 2030 sẽ giảm mức phát thải nhà kính 9% so với kịch bản thông thường cũng như triển khai các nhiệm vụ chiến lược về thích ứng với biến đổi khí hậu và phát triển bền vững—những cam kết sẽ được hiện thực hóa thông qua sự phối hợp của nhiều bộ ngành khác nhau.²⁸ Việc hiểu được những chương trình chính sách ở cấp độ quốc tế, quốc gia và địa phương chắc chắn sẽ giúp thanh niên trong quá trình đưa ra các hoạt động vì khí hậu hiệu quả và đúng trọng tâm hơn.

Tuy nhiên, chính sách biến đổi khí hậu là chủ đề không “mới” nhưng vẫn còn “xa” đối với phần lớn các bạn thanh niên—kể cả những bạn đã có kinh nghiệm lâu năm hoạt động trong lĩnh vực

môi trường và biến đổi khí hậu. Nhìn chung, chính các bạn vẫn còn định kiến rằng chính sách là việc của nhà nước, của “người lớn,” và chưa nhận ra vai trò của mình trong việc cập nhật, thực thi và đóng góp chính sách. Kết quả là hiện nay, thanh niên chưa được tham gia vào quá trình tham vấn cho cập nhật NDC cũng như các chính sách liên quan đến khí hậu khác tại Việt Nam. Song song với đó, khi thực hiện các dự án trong lĩnh vực giảm nhẹ, thích ứng với biến đổi khí hậu và áp dụng giải pháp dựa vào thiên nhiên, thanh niên cũng gặp phải không ít khó khăn do chưa hiểu các chính sách, quy định liên quan đến dự án của mình.

Để khắc phục thực trạng này, chúng tôi muốn nêu bật những khó khăn thanh niên gặp phải trong quá trình tiếp cận chính sách, cũng như nêu ra các hướng giải quyết khả thi sẽ được lồng ghép vào lộ trình hành động của thanh niên năm 2021, và các mục tiêu hành động từ 2022-2025

Chính sách khí hậu

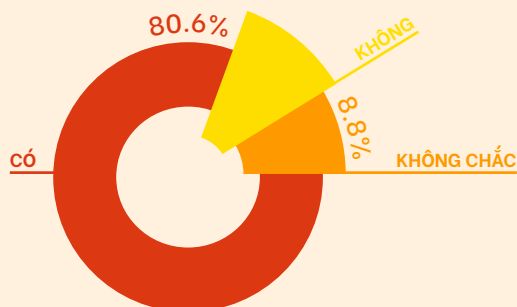
²⁷ “Nationally Determined Contributions (NDCs)”

²⁸ “UPDATED NATIONALLY DETERMINED CONTRIBUTION (NDC)” (The Socialist Republic of Vietnam, July 2020), https://www4.unfccc.int/sites/ndcstaging/PublishedDocuments/Viet%20Nam%20First/Viet%20Nam_NDC_2020_Eng.pdf; “Hoàn Thành Cập Nhật Đóng Góp Do Quốc Gia Tự Quyết Định (NDC): Nâng Mức Đóng Góp Của Việt Nam Cho Ứng Phó Với BĐKH Toàn Cầu,” (Cục Biến đổi khí hậu - Bộ Tài nguyên và Môi trường, 25/7/2020), [http://doc.gov.vn/tin-tuc/3653/Hoan-thanh-cap-nhat-dong-gop-do-quoc-gia-tu-quet-dinh-\(NDC\):-Nang-muc-dong-gop-cua-Viet-Nam-cho-ung-pho-voi-BDKH-toan-cau.html](http://doc.gov.vn/tin-tuc/3653/Hoan-thanh-cap-nhat-dong-gop-do-quoc-gia-tu-quet-dinh-(NDC):-Nang-muc-dong-gop-cua-Viet-Nam-cho-ung-pho-voi-BDKH-toan-cau.html).

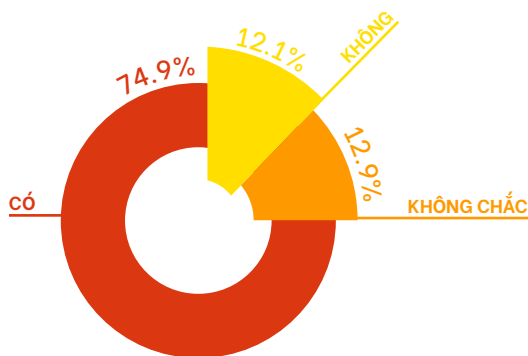
b. Tình hình cập nhật chính sách của thanh niên Việt Nam

Để hiểu được tình hình cập nhật chính sách của thanh niên cũng như rào cản mà các bạn gặp phải, chúng tôi đã khảo sát 387 thanh niên về các chương trình chính sách như **Mục tiêu phát triển bền vững (SDG)**, **Thỏa thuận Paris về Biến đổi khí hậu**, **Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC)**, **Chiến lược quốc gia về Biến đổi khí hậu** và **Luật bảo vệ môi trường**.

Ở cấp độ quốc tế, phần lớn thanh niên tham gia khảo sát biết về **17 Mục tiêu phát triển bền vững của Liên hợp quốc** với tỉ lệ 80,6%; tỉ lệ thanh niên không chắc hoặc biết chưa rõ chiếm 8,8%; và hoàn toàn chưa biết về mục tiêu phát triển bền vững chiếm 10,6%. Trong số 31 bạn hoàn toàn chưa biết, đến 30 bạn chưa từng là thành viên của các dự án vì khí hậu mà chỉ có kinh nghiệm tình nguyện hoặc kế hoạch tham gia trong tương lai. Như vậy, đa số thanh niên đã là thành viên chính thức của các tổ chức, dự án vì khí hậu hiện nay đều có hiểu biết nhất định về 17 mục tiêu phát triển bền vững, bao gồm mục tiêu số 13 về giảm nhẹ và thích ứng với biến đổi khí hậu.²⁹

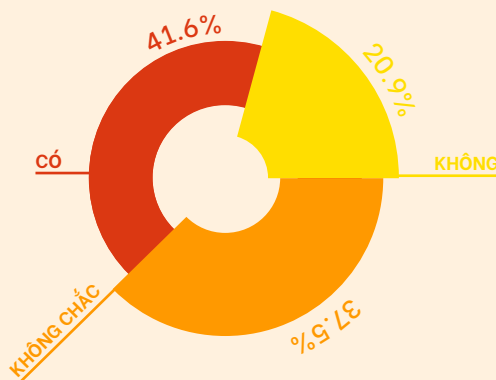
Biểu đồ 5: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về 17 Mục tiêu phát triển bền vững

Biểu đồ 6: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Thỏa thuận Paris về Biến đổi khí hậu

Tương tự, phần lớn thanh niên tham gia khảo sát cho biết đã biết về **Thỏa thuận Paris về Biến đổi khí hậu** (chiếm tỷ lệ 74,9%). Tỷ lệ thanh niên chưa chắc chiếm 12,9% và tỷ lệ thanh niên chưa biết về hiệp định Paris về Biến đổi khí hậu chiếm 12,1%. Như được thấy ở bảng 3, đa số thanh niên Việt Nam đã có sự tiếp cận thông tin về hiệp định Paris về Biến đổi khí hậu.

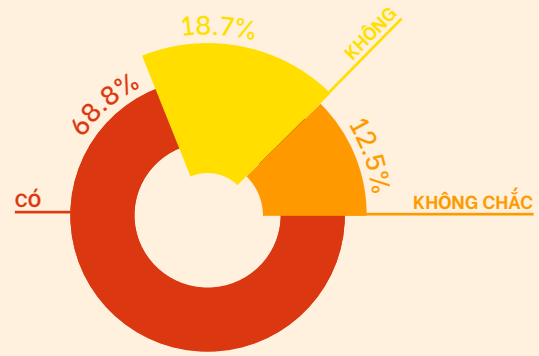
Tuy nhiên, điều đáng nói là sự hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC), là cơ chế hiện thực hóa Thỏa thuận chung Paris, hiện nay còn thấp. Mới chỉ có 37,5% thanh niên được khảo sát biết về NDC; trong khi đó, đến 41,6% hoàn toàn chưa biết gì về NDC. Điều này cho thấy tỷ lệ thanh niên chưa biết về NDC còn cao—một trong những nguyên nhân cản trở thanh niên tham gia vào đóng góp chính sách ĐKHH. Có thể nói, do NDC là một phần thiết yếu của Thỏa thuận chung Paris, phần nhiều thanh niên Việt Nam chỉ nghe tên thỏa thuận này chứ chưa thật sự hiểu thỏa thuận được đưa vào chính sách của từng quốc gia như thế nào.

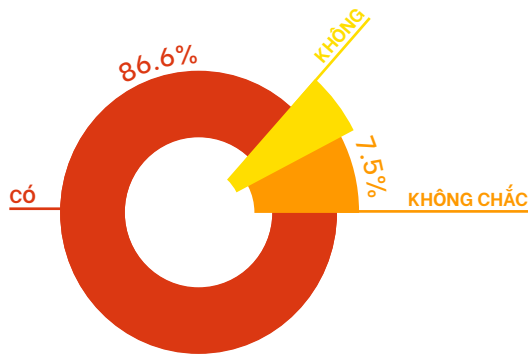
Biểu đồ 7: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Đóng góp do quốc gia tự quyết định (NDC)

²⁹ "Climate Action - United Nations Sustainable Development," accessed January 10, 2021, <https://www.un.org/sustainabledevelopment/climate-action/#:~:text=Goal%2013%20calls%20for%20urgent,well%20below%202%20degrees%20Celsius>.

Ở cấp độ quốc gia, hiện nay có 68,8% thanh niên Việt Nam đã biết đến **Chiến lược quốc gia về Biến đổi khí hậu**, 12,5% thanh niên chưa nắm rõ về chiến lược và 18,7% thanh niên hoàn toàn chưa biết gì về chiến lược quốc gia về Biến đổi khí hậu. Như vậy nhìn chung thanh niên Việt Nam có những hiểu biết nhất định về chiến lược quốc gia về Biến đổi khí hậu, nhưng nếu xét đến tầm quan trọng của chiến lược này đối với việc định hướng hành động vì khí hậu của quốc gia, mức độ hiểu biết này vẫn chưa thật sự cao.

Biểu đồ 8: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Chiến lược quốc gia về Biến đổi khí hậu

Biểu đồ 9: Hiểu biết của thanh niên Việt Nam về Luật Bảo vệ môi trường

Cuối cùng, **Luật Bảo vệ môi trường** là văn bản được thanh niên Việt Nam biết nhiều nhất, khi có 86,6% thanh niên Việt Nam có sự hiểu biết về luật này.

Phần lớn thanh niên chưa tìm hiểu về chính sách liên quan đến mảng hoạt động của mình

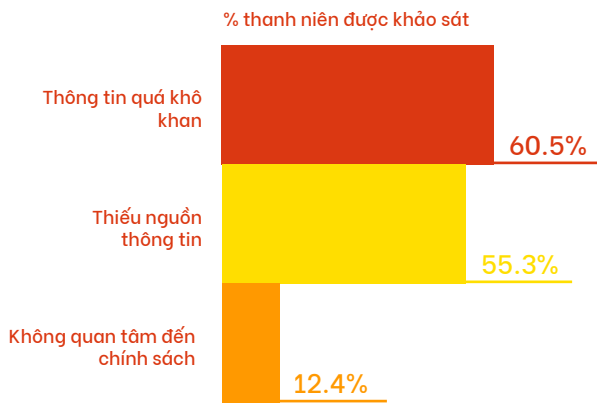
Khảo sát của chúng tôi có hỏi xem các bạn thanh niên đã biết về những chương trình chính sách hay văn bản pháp luật nào khác liên quan cụ thể đến lĩnh vực hoạt động của mình hay không. Trong số 387 người trả lời khảo sát, chỉ có 54 trả lời câu hỏi này. Tuy nhiên, đáng lưu ý là có đến 18 câu trả lời đề cập những chương trình không phải là chính sách và không hề liên quan đến chính sách (ví dụ: Giờ Trái Đất); điều này cho thấy nhiều bạn thanh niên vẫn chưa thật sự hiểu khái niệm chính sách là gì. Ngoài ra, không có câu trả lời nào đề cập đến những chính sách, chiến lược hoặc quy định pháp luật ở cấp độ địa phương.

c. Các nút thắt đặc thù

Nhìn chung khi nói đến việc hưởng ứng chính sách biến đổi khí hậu, có thể nói các khó khăn mà thanh niên gặp phải chủ yếu xoay quanh hai vấn đề chính: cập nhật thông tin về chính sách và đóng góp xây dựng chính sách.

Thông tin về chính sách khô khan, không rõ ràng

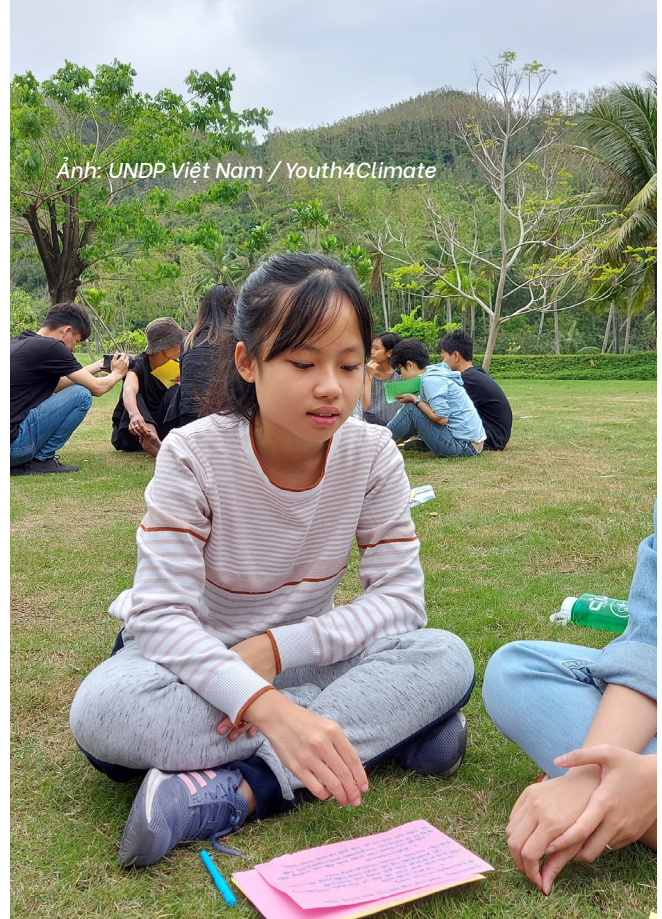
Việc tiếp cận với chính sách của thanh niên Việt Nam hiện nay còn tồn tại những khó khăn, trong đó khó khăn lớn nhất là **các nguồn thông tin về chính sách vẫn còn khô khan**, dễ gây khó hiểu. Với lối viết của các văn bản chính sách và pháp luật, thường chỉ những ai có kinh nghiệm mới biết được đâu là phần chính, phần phụ để tập trung tiếp thu và phân tích đúng trọng tâm. Ngoài ra, nội dung mang tính hàn lâm và những từ ngữ chuyên môn của những văn bản này dễ gây khó hiểu hoặc hiểu sai lệch. Cụ thể, 60.5% người trả lời khảo sát của chúng tôi cho rằng “các nguồn thông tin quá khô khan, khó hiểu” là khó khăn họ thường gặp nhất khi muốn tìm hiểu thêm về các chính sách liên quan đến khí hậu.

Biểu đồ 10: Những khó khăn của thanh niên khi tìm hiểu về chính sách biến đổi khí hậu tại Việt Nam

Hoài Phong, cựu thành viên dự án Rừng và Đồng bằng và dự án Hỗ trợ phát triển chăn nuôi bền vững ở vùng ven thành phố HCM, chia sẻ một ví dụ cụ thể liên quan đến các chính sách nông nghiệp xanh. “...các chính sách trong nông nghiệp như lồng ghép vấn đề biến đổi khí hậu vào trong các buổi chia sẻ hội thảo đầu bờ hay tập huấn kỹ thuật cho nông dân trong chăn nuôi, cây trồng [đã được thực thi]. Nhưng người dân vẫn chưa hiểu rõ [các chính sách và khái niệm mới này], và họ chưa thật sự tin các hoạt động sản xuất trong nông nghiệp tạo ra khí phát thải góp phần làm trái đất nóng lên. Hoặc đôi khi họ sẽ phớt lờ yếu tố môi trường để áp dụng các kỹ thuật canh tác trước đây thay vì các hướng dẫn mới đã được chia sẻ (từ buổi tập huấn hay hội thảo).”

Việc truyền tải thông tin một cách sáng tạo, gần gũi là rất cần thiết để xóa đi định kiến của người trẻ rằng chính sách biến đổi khí hậu là một chủ đề khô khan và ví mô. Bạn Quang Thanh Thu,

sáng lập dự án Vert Xanh tại Hà Nội, chia sẻ, “Khi em suy nghĩ về các cái NDC em cảm thấy nó rất là kinh khủng và lớn đối với em... thật sự khi nghe các anh chị [từ Cục Biến đổi Khí hậu] nói [trong trại khí hậu] thì thấy nó cũng không quá kinh khủng, nhưng mà chẳng qua là do định kiến của mình từ trước.” Tuy nhiên, không phải bạn trẻ nào cũng có cơ hội được tiếp xúc trực tiếp với các nhà hoạch định chính sách như Thu; vì thế bạn mong rằng sẽ có những tổ chức, đội nhóm thanh niên đứng ra phối hợp với chính quyền trung ương và địa phương để tóm gọn, hệ thống hoá và truyền tải thông tin một cách hiệu quả hơn.

Chưa nói đến việc trình bày thông tin một cách dễ hiểu, thanh niên đã cảm thấy hoang mang từ khâu lựa chọn nguồn tin đáng tin cậy trên mạng khi muốn biết thêm về chính sách và các quy định pháp luật liên quan đến biến đổi khí hậu. Có nhiều nguồn thông tin không được cập nhật thường xuyên, hay thậm chí là đưa tin không chính thống khiến người đọc càng trở nên hoang mang. Hơn một nửa số thanh niên trả lời khảo sát cho rằng còn thiếu những nguồn thông tin đáng tin cậy về chính sách biến đổi khí hậu.

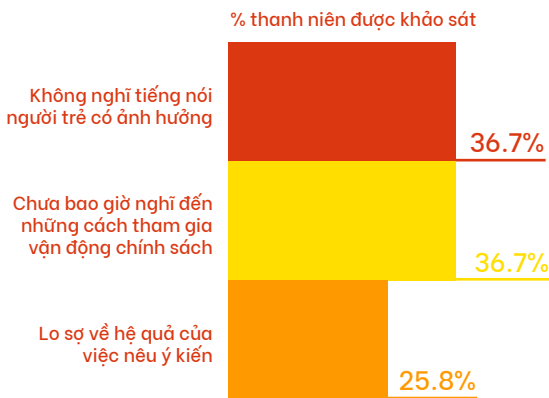
Bạn Nguyễn Thị Kiều Linh từ miền Nam chia sẻ, “chưa có ai, tổ chức nào cập nhật và tích cực phổ biến kiến thức [về các chính sách biến đổi khí hậu] qua kênh truyền thông.” Tương tự như Linh, bạn Trần Thị Diễm Phúc từ Green Fingers Vietnam cảm thấy “các nguồn thông tin của Việt Nam thường rời rạc chứ không được tập hợp lại thành một file PDF hay sách gì đó cụ thể,” gây không ít khó khăn khi bạn muốn tìm hiểu và giới thiệu cho bạn bè cùng tổ chức về chúng.

Trong khi đó, bạn Cao Ngọc Quỳnh Uyên nêu lên một vấn đề nữa, đó là có rất nhiều thông tin trên mạng về chính sách biến đổi khí hậu “nhưng chủ yếu là từ các nguồn thông tin không chính thống, khiến bản thân người tìm hiểu cũng vô cùng hoang

mang.” Vì thế, bạn mong muốn các trang chính thống sẽ tăng cường lan tỏa thông tin chính xác, dễ hiểu đến với thanh niên quan tâm.

Thanh niên chưa nhận ra vai trò của mình

Mặc dù hơn 95% thanh niên đều có hiểu biết nhất định về một chính sách hoặc quy định liên quan đến biến đổi khí hậu ở tầm cỡ quốc gia hoặc thế giới, khảo sát của chúng tôi cho thấy rằng hơn 40% thanh niên chưa bao giờ tham gia vận động chính sách. Cả hai lý do lớn nhất dẫn đến hiện tượng này đều là lý do nội tại: bản thân thanh niên “không nghĩ tiếng nói người trẻ có ảnh hưởng” trong quá trình hoạch định chính sách và “chưa bao giờ nghĩ đến những cách tham gia vận động chính sách” như thế nào trong khả năng của mình.

Biểu đồ 11: Những khó khăn của thanh niên khi tham gia vận động chính sách

Ngoài các yếu tố chủ quan này, cũng có những yếu tố khách quan đều quy về việc quá trình tham vấn chính sách vẫn chưa thật sự coi thanh niên là nhóm đối tượng liên quan mật thiết trong câu chuyện phòng chống và giảm nhẹ biến đổi khí hậu. Đại diện thanh niên vẫn chưa được thông tin để tham gia vào quá trình soạn thảo và tham Chiến lược ứng phó biến đổi khí hậu (NAP) quốc gia, cập nhật NDC, Luật Bảo vệ Môi trường sửa đổi, và Quy hoạch điện VIII. Chúng tôi hy vọng rằng sắp tới, với các chương trình do thanh niên chủ động thực hiện, chúng tôi sẽ giải quyết được các nút thắt nội tại về mặt tiếp cận và quan tâm đến chính sách của bản thân thanh niên, để tiếp đến là nhận được sự hỗ trợ cần thiết từ các bên liên quan để giải quyết nút thắt bên ngoài: việc thanh niên vẫn chưa được chính thức tham gia vào quá trình tham vấn chính sách ở địa phương và trung ương.

Về mặt tích cực hơn, hơn nửa số thanh niên khảo sát đã tham gia một trong những hoạt động sau để nêu lên ý kiến của mình về một chính sách hoặc quy định liên quan đến môi trường, khí hậu: nghiên cứu về chính sách, truyền thông về chính sách, trò chuyện với nhà hoạch định chính sách, ký kiến nghị online, và viết bài đăng báo về chính sách. Trong đó, hoạt động được nhiều bạn trẻ tham gia nhất là ký kiến nghị online (32% người khảo

sát), sau đó đến nghiên cứu chính sách (29% người khảo sát). Ví dụ của một kiến nghị online được nhiều bạn trẻ quan tâm hưởng ứng là kiến nghị Save Sơn Đoòng, đề nghị chính phủ ngừng ủng hộ việc xây cáp treo trong khu vực hang Sơn Đoòng. Tuy nhiên, việc có nhiều bạn trẻ ký kiến nghị hơn là dành thời gian nghiên cứu về chính sách cho thấy có một bộ phận nhỏ thanh niên chưa tìm hiểu kỹ về chính sách hiện có trước khi nêu ý kiến về việc thay đổi chúng. Các kiến nghị được nhiều sự ủng hộ nhất vẫn là những kiến nghị mang tính nhất thời về một dự án nào đó—ví dụ dự án cáp treo Sơn Đoòng—chứ không phải các quy định, chính sách lâu dài, theo ý kiến hai bạn thanh niên tại diễn đàn tham vấn miền Trung.

d. Hướng giải quyết

Để xóa bỏ các rào cản trong việc tiếp cận và tham gia đóng góp chính sách của thanh niên, chúng tôi xin đưa ra hướng giải quyết với ba yếu tố như sau: nghiên cứu, truyền thông và giả lập các cuộc đàm phán chính sách.

#8 Nghiên cứu về mức độ cập nhật chính sách

Giữa thanh niên và các nhà hoạch định chính sách về biến đổi khí hậu có một khoảng cách cần phải được đo lường một cách rõ ràng hơn

Mặc dù trong quá trình xây dựng báo cáo đặc biệt “Thanh niên hành động vì Biến đổi khí hậu,” chúng tôi đã khảo sát ở mức độ cơ bản các rào cản lớn nhất giữa thanh niên và chính sách, vẫn còn nhiều câu hỏi sâu hơn chưa được trả lời. Khảo sát thực hiện chỉ trong một tháng về nhiều chủ đề khác nhau thì chưa thể tập trung thể hiện cụ thể mức độ hiểu biết của thanh niên về chính sách biến đổi khí hậu cũng như các lỗ hổng cần khắc phục được.

Do đó, chúng tôi đề xuất mạng lưới thanh niên hành động vì khí hậu, phối hợp với các trường đại học để thiết kế và thực hiện một nghiên cứu điều tra xã hội học để hiểu rõ hơn về nhận thức của thanh niên đối với các chính sách về biến đổi khí hậu. Nghiên cứu này sẽ được **chạy song song** với các hoạt động truyền thông, phổ biến chính sách của mạng lưới (xem hướng giải quyết tiếp theo), một phần như hình thức đánh giá độ hiệu quả của chương trình truyền thông.

Thời gian diễn ra khảo sát chia thành hai giai đoạn: thu thập dữ liệu và thẩm định kết quả nghiên cứu.

Giai đoạn 1 – Cơ sở dữ liệu Quý 2-3/2021

Trong giai đoạn này, nhóm thanh niên phát triển chương trình nghiên cứu và chạy nghiên cứu trong vòng sáu tháng với đối tượng là thanh niên toàn quốc hoạt động trong nhiều lĩnh vực giảm nhẹ, ứng phó với biến đổi khí hậu khác nhau.

Giai đoạn 2 – Thẩm định kết quả nghiên cứu Quý 4/2021

Nhóm thanh niên tổng hợp dữ liệu và viết báo cáo kết quả nghiên cứu, điều tra xã hội học để gửi đến các nhà hoạt động chính sách. Qua báo cáo này, Ban điều hành nòng cốt Thanh niên sẽ soạn thảo kế hoạch hành động để tiếp tục phổ biến các chính sách biến đổi khí hậu đến với thanh niên vào năm 2022 và nâng cao năng lực thanh niên trong việc cập nhật và đóng góp xây dựng chính sách.

Sau khi hoàn thành nghiên cứu vào năm 2021, thành viên nòng cốt của mạng lưới thanh niên hành động vì khí hậu sẽ cân nhắc để nhen tưng đánh giá hiệu quả tham gia và mức độ nhận biết của các bạn trong một năm tiếp theo.

#9 Phổ cập chính sách biến đổi khí hậu

Ngày nay, sự phát triển của khoa học công nghệ đã tạo ra nhiều nền tảng giúp mọi người kết nối với nhau. Trong đó, giới trẻ là người kiến dựng, đồng thời là người thành thực với các thao tác khai thác sự tiện ích của phương tiện thông tin đại chúng. Cùng với xu hướng chuyển đổi số của thủ tướng chính phủ và động lực từ các chương trình truyền thông thành công của Bộ Y Tế – ứng phó với COVID-19, thanh niên nhận thấy đây là giai đoạn thích hợp và cần thiết để tổ chức một chiến dịch truyền thông khuyến khích sự tham gia của thế hệ trẻ trong quá trình hoạch định chính sách và ra quyết định đối với vấn đề biến đổi khí hậu.

Từ chia sẻ của các đại diện ba miền tham gia Trại viết báo cáo đặc biệt của Thanh niên tham vấn về Biến đổi khí hậu cho thấy vai trò của thanh niên chưa được phổ biến trong quá trình tham gia đóng góp chính sách. Nhưng trước khi có thể tham gia đóng góp, điều tối thiểu và cần thiết mà thanh niên phải làm đó là hiểu đúng về chính sách ở cấp bậc quốc tế, quốc gia và địa phương – một việc mà hiện nay không hề dễ dàng. Về mặt khách quan, các bên đưa ra chính sách chưa có kênh thông tin điện tử (trang web, fanpage) thật sự dễ sử dụng và thân thiện với giới trẻ, như đã nêu ở trên. Song, về mặt chủ quan, thanh niên với sự hỗ trợ của các bên liên quan gồm các nhà hoạch định chính sách và Đoàn TNCS Hồ Chí Minh hoàn toàn có khả năng tự tạo dựng cầu nối để thanh niên cập nhật chính sách, nhận diện và tích cực thể hiện vai trò của mình.

Vì thế, sau đây là đề xuất của mạng lưới thanh niên chúng tôi: xây dựng và triển khai chiến dịch truyền thông nhằm phổ biến các chương trình chính sách quốc tế, quốc gia và địa phương cho thanh niên hành động vì khí hậu.

Giai đoạn 1 – Cổng thông tin điện tử về chính sách : Từ đầu tháng 1/2021 – cuối tháng 3/2021

Để giải quyết rào cản lớn nhất thanh niên gặp phải trong việc tìm hiểu về chính sách biến đổi khí hậu – thiếu nguồn thông tin đáng tin cậy – đầu tiên chúng tôi muốn thành lập một cổng thông tin điện tử để hệ thống hóa, tổng hợp và truyền tải thông tin về chính sách biến đổi khí hậu ở tầm quốc tế, quốc gia và địa phương. Cổng thông tin này phải đáp ứng được cả hai nhu cầu: cung cấp thông tin chính xác và truyền tải nội dung một cách sống động cho thanh niên.

Cổng thông tin có thể được thiết kế và quản lý bởi thanh niên, nhưng sẽ cần sự cố vấn chuyên môn từ các bên liên quan để thông tin đưa ra được chính xác và cập nhật nhất. Chúng tôi mong muốn có thể liên kết được một ban cố vấn chuyên môn gồm các nhà hoạch định chính sách ở cấp độ trung ương cũng như địa phương, và các chuyên gia chính sách quốc tế, để hỗ trợ chúng tôi trong việc xây dựng và cập nhật thường xuyên cổng thông tin này.

Cổng thông tin sẽ được hoàn thiện trước khi kết thúc tháng 3/2021, tuy nhiên sau đó chúng tôi mong muốn tiếp tục cập nhật cổng thông tin để nó thật sự là điểm đến đáng tin cậy cho tất cả những thanh niên quan tâm đến chính sách biến đổi khí hậu. Cổng thông tin sẽ được duy trì bởi một đại diện thanh niên và Nhóm làm việc của thanh niên về Chính sách Biến đổi khí hậu từ tháng 7/2021.

Giai đoạn 2 – “Tàu tốc hành Tiếng nói Thanh niên”: Từ quý 2-3/2021

Khi truyền thông để phổ cập chính sách biến đổi khí hậu – một chủ đề tương đối trừu tượng, mơ hồ – chúng tôi tin cần tổ chức các sự kiện, hội thi để bước đầu kích lệ thanh niên quan tâm và tìm hiểu nhiều hơn. Vì thế, sau khi đăng tải các thông tin liên quan đến chính sách trên cổng thông tin điện tử Youth4Climate, chúng tôi muốn tổ chức hai hoạt động quan trọng như sau với mục đích phổ cập chính sách cho thanh niên cũng như ghi nhận tiếng nói của thanh niên về việc xây dựng những chính sách hiệu quả.

Tháng 3 – 6/2021

Hoạt động

- **Giả lập COP** – Sử dụng mô hình giả lập đàm phán khí hậu để phổ biến các giải pháp khí hậu và chính sách liên quan với thanh niên.
- **Đại biểu tham gia:** đối tượng người trẻ quan tâm đến BĐKH, quan tâm đến chính sách, tham gia dự án về môi trường.

Tham gia

Ban điều hành Thanh niên (Điều phối)

Kết quả dự kiến

- Thu hút 250 thanh niên tham gia.
- Mỗi phiên giả lập sẽ xuất bản một báo cáo, bản tổng hợp các ý kiến có cơ sở của thanh niên về BĐKH địa phương.
- Chọn 25 đại biểu xuất sắc nhất từ các phiên giả lập.

Tháng 5/2021

Hoạt động

eTED VN (electronic Teen's Environmental Talk Viet Nam)

Lấy cảm hứng từ mô-típ của chương trình TED Talk, eTED VN được thể hiện bằng những bài nói 3-7 phút của 1 bạn trẻ chia sẻ về chính sách biến đổi khí hậu mà các bạn quan tâm. (phù hợp với định hướng hoạt động).

Tham gia

- Ban điều hành nông cốt Thanh niên
- Đối tượng thực hiện video: bạn trẻ từ 14-35 tuổi đang thực hiện các dự án, đến từ nhiều cộng đồng khác nhau

Kết quả dự kiến

- Ít nhất 50 video của các bạn trẻ từ 10 tỉnh thành khác nhau tại ba miền Bắc, Trung, Nam. Chọn ra 5 video xuất sắc nhất.

Chúng tôi mong muốn hai hoạt động này sẽ tạo động lực cho thanh niên nhận ra rằng câu chuyện chính sách là câu chuyện của mình, liên quan mật thiết đến các dự án của mình, chứ không phải là một vấn đề vĩ mô.

#10 Thành lập Nhóm làm việc của thanh niên về Chính sách Biến đổi khí hậu

Từ hai phiên giả lập COP và cuộc thi eTED VN, chúng tôi đề xuất chọn ra 30 thanh niên xuất sắc nhất để lập nên Nhóm làm việc của thanh niên về Chính sách Biến đổi khí hậu vào tháng 7/2020. Nhóm sẽ được chia thành 6 nhóm khác nhau đảm nhận 6 chủ đề chính sách dựa trên nội dung NDC của Việt Nam cũng như các lĩnh vực hoạt động mạnh của thanh niên – (1) Năng lượng, (2) Nông nghiệp, (3) Sử dụng đất, thay đổi sử dụng đất và lâm nghiệp, (4) Quản lý chất thải, (5) Thích ứng với BĐKH và (6) Các vấn đề xuyên suốt (ví dụ: tài chính, bình đẳng giới, các nhóm yếu thế). Mỗi ban sẽ có điều phối viên là thành viên nông cốt của mạng lưới Youth4Climate quan tâm đến chủ đề chính sách.

Nhóm hoạt động với mục đích nâng cao năng lực thành viên về chủ đề trọng điểm cũng như đưa ra những kiến nghị về chính sách cho Bộ TN&MT, với ba hoạt động chính sẽ diễn ra xuyên suốt trong bốn năm tới:

Hoạt động 1 – Tập huấn nâng cao năng lực

Mảng hoạt động đầu tiên của nhóm làm việc, được tập trung trong giai đoạn đầu triển khai nhóm nhưng sẽ diễn ra xuyên suốt, là tập huấn để nâng cao năng lực cho các thành viên nhóm. Mỗi hai tháng, các ban sẽ có ít nhất một buổi tập huấn offline, kèm theo các cơ hội nâng cao năng lực online khác nhau. Chủ đề tập huấn của mỗi nhóm sẽ xoay quanh hai nội dung chính: (1) tập huấn chuyên môn và (2) tập huấn kỹ năng kiến nghị chính sách. Điều phối viên Nhóm làm việc và điều phối viên các ban sẽ chịu trách nhiệm mời các chuyên gia liên quan cho các buổi tập huấn.

Hoạt động 2 – Theo dõi đàm phán

Hoạt động tiếp theo của Nhóm làm việc nhằm rèn luyện cho các bạn trẻ kỹ năng theo dõi đàm phán, viết và trình bày thông tin tốt. Bắt đầu từ COP26, ít nhất một đại diện của nhóm sẽ tham gia COP với mục đích theo dõi nội dung đàm phán và làm việc với các nhà đàm phán. Đại diện này sẽ có nhiệm vụ “tham vấn từ xa” với toàn bộ Nhóm làm việc để cập nhật tiến trình đàm phán, ghi nhận các câu hỏi và mong muốn của nhóm để thuật lại với đoàn đàm phán. Ngoài ra, Nhóm làm việc cũng có nhiệm vụ tạo ra các sản phẩm truyền thông về tiến trình đàm phán cho thanh niên, bao gồm những bản tóm tắt, infographic, video lý giải, v.v.

Hoạt động 3 – Kiến nghị chính sách

Trong quá xây dựng các chính sách quan trọng liên quan đến biến đổi khí hậu của Việt Nam (vd: chiến lược quốc gia về biến đổi khí hậu, cập nhật NDC), chúng tôi mong muốn đại diện thanh niên, là thành viên trong ban liên quan của Nhóm làm việc, sẽ được chính thức tham gia những buổi tham vấn chính sách với các bên. Trước buổi tham vấn, chúng tôi sẽ soạn thảo **một bản kiến nghị của thanh niên** để nộp cho các cơ quan ban ngành liên quan, làm cơ sở cho những đóng góp của thanh niên trong phiên tham vấn chính sách chính thức.

Xuyên suốt cả ba giai đoạn, thanh niên thành lập nhóm nông cốt là các thành viên hoạt động chủ yếu triển khai, quản lý dự án truyền thông. Tuy nhiên để thực hiện hiệu quả và hoạt động lâu dài, thanh niên cần sự cố vấn, định hướng về các chuyên môn liên quan đến quá trình hoạch định chính sách của Việt Nam, trong khu vực và toàn cầu. Sự tham của các bên liên quan, đặc biệt là chính quyền địa phương và các nhà làm chính sách là động lực tiên quyết giúp thanh niên củng cố nội dung và thực hiện đúng nhiệm vụ, vai trò của mình.

11. Lộ Trình Hành Động Của Thanh Niên

Sau khi cân nhắc các nút thắt cũng như các biện pháp tháo gỡ nút thắt ưu tiên trong bốn chủ đề hành động vì khí hậu, thanh niên chúng tôi đã đề ra lộ trình hành động cụ thể cho năm 2021 và các mục tiêu dài hạn cho 2022-2025 như sau:

ROADMAP 2021

LỘ TRÌNH THANH NIÊN HÀNH ĐỘNG VÌ KHÍ HẬU

THÁNG 12

THÁNG 1

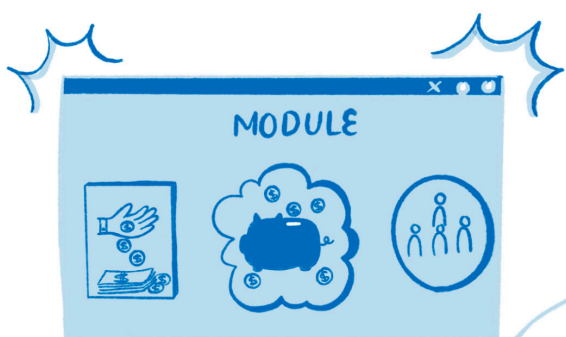
THÁNG 2

Diễn đàn toàn quốc Thanh Niên hành động vì khí hậu

Thành lập MẠNG LƯỚI THANH NIÊN HÀNH ĐỘNG VÌ KHÍ HẬU chia các ban để hoạt động Hoàn Thiện bản BÁO CÁO ĐẶC BIỆT

- Tạo các kênh TRUYỀN THÔNG của lưới thanh niên hành động vì khí hậu
- Kết nạp "50 dự án" Thanh niên hành động vì khí hậu vào mạng lưới.
- Khảo sát ĐÁNH GIÁ NHU CẦU KIẾN THỨC về BĐKH của Thanh niên VIỆT NAM.
- TẠO RA các MODULE KIẾN THỨC về BĐKH trên

"Thành lập Nhóm làm việc của Thanh Niên về Chính sách Biến Đổi Khí Hậu"

25/07 Hạn chót cho các dự án Thanh niên sáng tạo vì BĐKH

THÁNG 8

- TẠO RA CÁC MODULE Kỹ Năng trên CÔNG THÔNG TIN (LÀM SAO để gây quỹ, xin tài trợ, quản lý nhân sự, engage các bên liên quan...)
- NGÀY HỘI HƯỚNG NGHIỆP tại 3 vùng miền CHO THANH NIÊN MUỐN HOẠT ĐỘNG KHÍ HẬU

THÁNG 9

THAM VẤN Ý KIẾN THANH NIÊN VỀ CÁC CHÍNH SÁCH LIÊN QUAN ĐẾN BĐKH

ngày Quốc Tế GIẢM NHẸ THIÊN TẠI

TRIỂN TẬP ỨNG DỤNG tại c

THÁNG 10

PRE-COP tại Y

THANH NIÊN HÀNH ĐỘNG

2020-2021

THÁNG 3

THÁNG 4

TRUYỀN THÔNG về CHIẾN SÁCH "BĐKH" (NDC, chiến lược QG...)

RoadSHOW 1

(20-27/04) GIẢI LẬP COP26 tại các TRƯỜNG học

ho mạng
ni hậu.
niên vào
BĐKH
web

ót nộp dự án
ương trình
niên sáng tạo

Chủ đề:
"Trả lại Trái Đất"
tập trung
đẩy mạnh
các dự án
NBS

DỪNG TRANG WEB kết nối Ý TƯỞNG của THANH NIÊN với CÁC NHÀ KHOA HỌC CHUYÊN GIA.

THÁNG 7-6

TẠO CÁC NHÓM Mentor để triển khai Ý TƯỞNG SÁNG TẠO

THÁNG 5

Khởi động các TOUR trải nghiệm và đóng góp cho các dự án NBS (TRỒNG CÂY, NÔNG NGHIỆP XANH, du lịch xanh...)

KHAI HUẤN NHÓM THIÊN TẠI các trường

THÁNG 11

Cuộc Thi Theo dõi Live tóm tắt & nêu ý kiến THANH NIÊN về COP26

COP26 tại ANH

TRÌNH BÀY BÁO CÁO THANH NIÊN (Tóm tắt CẬP NHẬT HÀNH ĐỘNG trong năm 2021 tại COP26)

2022 NĂM TĂNG CƯỜNG

Tạo nhóm thanh niên nòng cốt cho
#Youth4Climate tại 3 miền

Trở thành Ban tổ chức
Youth4Climate

Kết nối phong
của Việt Nam v

Hoạt động đặc
module, tổ chức
mentorship, tou
roadshow

2023 NĂM TỔNG HỢP

Đánh giá khách quan về nỗ lực Việt Nam
và các quốc gia trong việc hỗ trợ các hoạt
động của thanh niên

Cố vấn, hỗ trợ các hoạt
động nghiên cứu BĐKH

Tìm hiểu, phân tích ND
khởi động cho quá trình
vào năm 20

Bản đồ hoạt động thanh niên
trong mạng lưới Youth4Climate

Truyền thông về chính sách BĐKH
của Việt Nam và quốc tế

2024 NĂM ĐÓNG GÓP

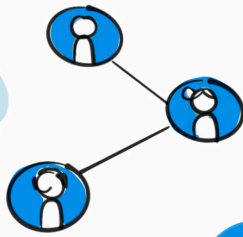
Tổ chức buổi tham vấn thanh niên vùng
miền để tổng hợp các kiến nghị

Văn bản kiến nghị chung của thanh n

trào thanh niên
với các nước khác

trung: cập nhật các
kỳ thi sáng kiến,
trải nghiệm NBS,
giả lập COP,...

C qua các năm,
h cập nhật NDC
2024

Mở rộng mạng lưới Y4C: 25.000
thanh niên với các dự án hoạt động

Thành lập nhóm bạn trẻ đại diện
tham gia đóng góp vào NDC

Lộ trình hành động cho
5 năm tiếp theo

Đại diện thanh niên tham gia đoàn
đảm phán Việt Nam COP30

Báo cáo đánh giá đóng góp của thanh
niên trong mạng lưới #Youth4Climate

niên

2025
NĂM ĐÁNH GIÁ

12. Nhóm tác giả

Quang Thanh Thu

Nguyễn Hoàng Sơn

Nguyễn Bá Khang Hưng

Nguyễn Thị Hoàng Anh

Nguyễn Hoàng Nam

Hoàng Ngọc Xuân Mai

Trần Gia Mỹ

Nguyễn Phú

Y Sacien Kabuor

Trần Đỗ Bảo Nghi

Trần Ngọc Bích

Nguyễn Danh Bộ

Trần Thị Hồng Hiền

Nguyễn Minh Huyền

Phạm Thị Khai

Võ Uyên Phương

Trương Nguyễn Luân

Nguyễn Văn Lợi

Nguyễn Ngọc
Tâm Như

Nguyễn Tấn Tài

13. Tham khảo

"Ảnh Hưởng Của Biến Đổi Khí Hậu Đối Với Nước Ta: Thực Trạng, Những Vấn Đề Mới Đặt Ra Và Giải Pháp." Trang thông tin điện tử - Hội đồng lý luận TW. Truy cập 9/1/2021. <http://hdll.vn/vi/nguyen-cuu---trao-doi/anh-huong-cua-bien-doi-khi-hau-doi-voi-nuoc-ta-thuc-trang-nhung-van-de-moi-dat-ra-va-giai-phap.html>.

Baotuoitre. "Việt Nam Đứng Thứ 27 Thế Giới Về Phát Khí Thải." TUOI TRE ONLINE, August 18, 2017. <https://tuoitre.vn/viet-nam-dung-thu-27-the-gioi-ve-phat-khi-thai-1371226.htm>.

"Building on the Growth and Resilience of the Environmental Movement Worldwide Earth Day Network Launches 'Restore Our Earth' as 2021 Theme." Earth Day, 15/5/2020. <https://www.earthday.org/press-release/building-on-the-growth-and-resilience-of-the-environmental-movement-worldwide-earth-day-network-launches-restore-our-earth-as-2021-theme/>.

Cao, Thao. "Chỉ Số Vốn Nhân Lực Của Việt Nam Cao Hơn Các Nước Cùng Thu Nhập." Tạp Chí Tài Chính, 17/9/2020. <http://tapchitaichinh.vn/su-kien-noi-bat/chi-so-von-nhan-luc-cua-viet-nam-cao-hon-cac-nuoc-cung-thu-nhap-327895.html>.

"Climate Change Mitigation." Climate Change Mitigation - an overview | ScienceDirect Topics. Truy cập ngày 9/1/2021. <https://www.sciencedirect.com/topics/earth-and-planetary-sciences/climate-change-mitigation>.

"Conference of the Parties (COP)." unfccc.int. Truy cập 9/1/2021. <https://unfccc.int/process/bodies/supreme-bodies/conference-of-the-parties-cop>.

Cơ Cấu Tổ Chức Ban Chỉ Đạo Trung Ương Về Phòng Chống Thiên Tai. Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, 2/11/2020. <http://phongchongthientai.mard.gov.vn/Pages/co-cau-to-chuc-ban-chi-dao-tw-ve-pctt.aspx>.

Dang Nguyen, Anh, Irene Leonardelli, and Ana Dipierri. Rep. Assessing the Evidence: Migration, Environment and Climate Change in Viet Nam. Geneva, Switzerland: International Organization for Migration, 2016. <https://doi.org/https://publications.iom.int/books/assessing-evidence-migration-environment-and-climate-change-viet-nam>.

Eckstein, David, Vera Künzel và Laura Schäfer. 2020. Chỉ số rủi ro khí hậu toàn cầu 2018 Ai bị ảnh hưởng nhiều nhất với các hiện tượng thời tiết cực đoan? Các hiện tượng tổn thất liên quan đến thời tiết trong năm 2018 và từ 1999 đến 2020. Báo cáo tóm tắt. Bonn / Berlin: Germanwatch e.V. www.germanwatch.org/en/cr.

Hà, Trần Thị Phụng. "Sinh kế thủy sản và thích ứng trong điều kiện môi trường biến đổi khí hậu." Bài tham luận của Đại học Cần Thơ trong kỷ yếu hội thảo: Thích ứng với biến đổi khí hậu tại Đồng bằng sông Cửu Long (CTU, IOM và UNDP). Cần Thơ: Đại học Cần Thơ, 4-5/6/2012.

Hàng Mai. "Giới Trẻ Và Chọn Lựa Lối Sống Mới: Từ Phố Về Quê." TUOI TRE ONLINE, 9/2/2020. <https://tuoitre.vn/gioi-tre-va-chon-lua-loi-song-moi-tu-pho-ve-que-20200207220641329.htm>.

"Hoàn Thành Cập Nhật Đóng Góp Do Quốc Gia Tự Quyết Định (NDC): Nâng Mức Đóng Góp Của Việt Nam Cho Ứng Phó Với BĐKH." Cục Biến đổi khí hậu - Bộ Tài nguyên và Môi trường, 25/7/2020. [http://dcc.gov.vn/tin-tuc/3653/Hoan-thanh-cap-nhat-dong-gop-do-quoc-gia-tu-quyet-dinh-\(NDC\):-Nang-muc-dong-gop-cua-Viet-Nam-cho-ung-pho-voi-BDKH-toan-cau.html](http://dcc.gov.vn/tin-tuc/3653/Hoan-thanh-cap-nhat-dong-gop-do-quoc-gia-tu-quyet-dinh-(NDC):-Nang-muc-dong-gop-cua-Viet-Nam-cho-ung-pho-voi-BDKH-toan-cau.html).

"Human Capital Index (HCI) (Scale 0-1) - Vietnam." Truy cập 27/1/2021. <https://data.worldbank.org/indicator/HD.HCI.OVRL?locations=VN>.

Kết quả toàn bộ Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2019. Hà Nội: Nhà xuất bản Thống kê, 2020. <https://www.gso.gov.vn/wp-content/uploads/2019/12/Ket-qua-toan-bo-Tong-dieu-tra-dan-so-va-nha-o-2019.pdf>.

"Luật Bảo Vệ Môi Trường 2020, Luật Số 72/2020/QH14 Mới Nhất 2021." luatvietnam.vn, 6/1/2021. <https://luatvietnam.vn/tai-nguyen/luat-bao-ve-moi-truong-2020-195564-d1.html>; Khoản 31, điều 3

195564-d1.html; Khoản 31, điều 3

"Mục Tiêu Phát Triển Bền Vững." Open Development Vietnam, 31/3/2020. [https://vietnam.opendevelopmentmekong.net/vi/topics/sustainable-development-goals/#:~:text=M%E1%BB%A5C%20ti%C3%AAu%20ph%C3%A1t%20tri%E1%BB%83n%20b%E1%BB%81n%20v%E1%BB%AFng%20\(Sustainable%20Development%20Goals%20%E2%80%93%20SDG,Li%C3%AAAn%20hi%E1%BB%87p%20qu%E1%BB%91c%20\(LHQ\).](https://vietnam.opendevelopmentmekong.net/vi/topics/sustainable-development-goals/#:~:text=M%E1%BB%A5C%20ti%C3%AAu%20ph%C3%A1t%20tri%E1%BB%83n%20b%E1%BB%81n%20v%E1%BB%AFng%20(Sustainable%20Development%20Goals%20%E2%80%93%20SDG,Li%C3%AAAn%20hi%E1%BB%87p%20qu%E1%BB%91c%20(LHQ).)

"Nationally Determined Contributions (NDCs)." unfccc.int. Truy cập 9/1/2021. <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/nationally-determined-contributions-ndcs/nationally-determined-contributions-ndcs>.

"NGHỊ ĐỊNH: Quy Định Chức Năng, Nhiệm Vụ, Quyền Hạn Và Cơ Cấu Tổ Chức Của Bộ Tài Nguyên Và Môi Trường." Bộ Tài nguyên và Môi trường - Giới thiệu. Truy cập 9/1/2021. <http://www.monre.gov.vn/pages/chuc-nang--nhiem-vu.aspx>.

"Overview of Greenhouse Gases." EPA. Environmental Protection Agency, 8/9/2020. <https://www.epa.gov/ghgemissions/overview-greenhouse-gases>.

"The Paris Agreement." unfccc.int. Truy cập 9/1/2021. <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement#:~:text=The%20Paris%20Agreement%20is%20a,compared%20to%20pre%20industrial%20levels>.

Pauleit, Stephan, Teresa Zölch, Rieke Hansen, Thomas B. Randrup, and Cecil Konijnendijk van den Bosch. "Nature-Based Solutions and Climate Change - Four Shades of Green." SpringerLink. Springer, Cham, 1/1/1970. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-56091-5_3#:~:text=The%20concept%20of%20Nature%20based,climate%20change%20mitigation%20and%20adaptation.

Rep. Global Warming of 1.5°C. The Intergovernmental Panel on Climate Change, 2019. <https://www.ipcc.ch/sr15/download/#full>.

Rep. UPDATED NATIONALLY DETERMINED CONTRIBUTION (NDC). The Socialist Republic of Vietnam, 7/2020. https://www4.unfccc.int/sites/ndcstaging/PublishedDocuments/Viet%20Nam%20First/Viet%20Nam_NDC_2020_Eng.pdf.

"The Atmosphere: Getting a Handle on Carbon Dioxide - Climate Change: Vital Signs of the Planet." NASA. NASA, 3/3/2020. <https://climate.nasa.gov/news/2915/the-atmosphere-getting-a-handle-on-carbon-dioxide/>.

"Tổ Chức Xã Hội Dân Sự." Tổ chức xã hội dân sự | Quỹ Môi trường toàn cầu Việt Nam. Truy cập 9/1/2021. <http://www.gef.monre.gov.vn/vi/gioi-thieu/to-chuc-cua-gef/to-chuc-xa-hoi-dan-su/>.

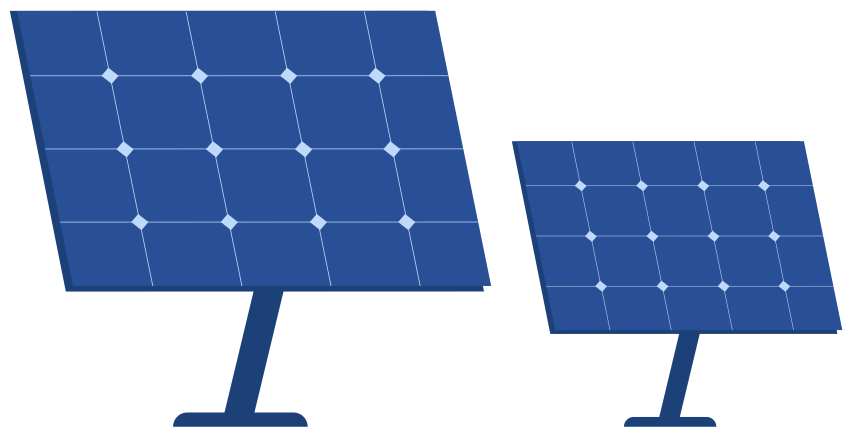
"Tổng Quan Về Việt Nam." World Bank. Truy cập 9/1/2021. <https://www.worldbank.org/vi/country/vietnam/overview>.

Vũ Thơ. "Thành Lập 210 Đội Thanh Niên Tình Nguyên Ứng Phó Với Lũ Lụt." Báo Thanh Niên, 14/10/2020. <https://thanhnien.vn/gioi-tre/thanh-lap-210-doi-thanh-nien-tinh-nguyen-ung-pho-voi-lu-lut-1291664.html>.

VnExpress. "'Thiệt Hại Mưa Lũ Miền Trung Không Thể Tính Bằng Con Số.'" VnExpress, 29/11/2020. <https://vnexpress.net/thiet-hai-mua-lu-mien-trung-khong-the-tinh-bang-con-so-4198643.html>.

"Siêu thị gói rau bằng lá chuối khiến khách hàng thích thú," Báo Bình Thuận - Đời sống, accessed February 17, 2021, <http://www.baobinhthuan.com.vn/doi-song/sieu-thi-goi-rau-bang-la-chuoi-khien-khach-hang-thich-thu-116260.html>

"Độc đáo ý tưởng bảo vệ môi trường từ các món đồ tái chế," Báo kinh tế môi trường, accessed February 17, 2021, <https://kinhtemoitruong.vn/doc-dao-y-tuong-bao-ve-moi-truong-tu-cac-mon-do-tai-che-15084.html>

Chương trình phát triển Liên Hợp Quốc
304 Kim Mã, Quận Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam
Số điện thoại: +84 24 38500100

<https://www.vn.undp.org/>
<https://www.facebook.com/undpvietnam>
<https://twitter.com/UNDPVietNam>
<https://www.undp.org/climate-promise>